

- ถ้าคำถามมีหลายประเด็นให้แยกเป็นประเด็นย่อยๆ และตอบทีละประเด็น
- กรณีมีหลายคำถาม ตอบคำถามง่ายก่อน
- ทวนคำถาม ถ้าจำเป็น
- ถ้าไม่ทราบ ก็ควรบอกไปว่าไม่ทราบ
- ตอบตรงประเด็นก่อนแล้วค่อยอธิบายรายละเอียด

7.

วิชา เทคโนโลยีการสื่อสาร การติดตามบุคคล
ทางการเงิน การธนาคาร และทรัพย์สิน

7. วิชา เทคโนโลยีการสื่อสาร การติดตามบุคคลทางการเงิน การธนาคาร และทรัพย์สิน

เนื่องด้วยอาชญากรรมมีความพลวัตกับสังคม สังคมในปัจจุบันได้มีการพัฒนาการทางเทคโนโลยีไปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศ ซึ่งการประกอบอาชญากรรมก็ได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระทำผิดเช่นกัน อีกมุมมองหนึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็สามารถนำเทคโนโลยีนี้มาเป็นวิธีการในการรวบรวมพยานหลักฐาน สืบหาตัวผู้กระทำผิดได้เช่นกัน วิชานี้จะนำเทคโนโลยีที่เป็นความรู้สามารถประยุกต์มาใช้ในการสืบสวนได้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักสืบในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมต่อไป

7.1 หลักการสำคัญในการใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนงานสืบสวน

1. เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความรู้
2. การประสานงาน ภาวะผู้นำ งบประมาณของหน่วย ความมุ่งมั่น
3. การค้นหาพยานหลักฐานที่เกิดเหตุ ประสานข้อมูลกับท้องที่ การแชร์ข้อมูลกับท้องที่
4. บูรณาการงานสืบสวน วางแผนการสืบสวน แบ่งงานกันทำ ทำงานเป็นทีม ควบคุมและแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน
5. การนำพยานหลักฐานเข้าสู่ชั้นพิจารณาของศาล

7.2 หัวข้อรายการตรวจสอบ (CHECK LIST)การติดตามตรวจสอบข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่สามารถเป็นประโยชน์ในการสืบสวนคดีอาญา

1. ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ (ให้ข้อมูลและภาพถ่ายบุคคล)
2. กรมการขนส่งทางบก (ฐานข้อมูลทะเบียนรถยนต์ รถจักรยานยนต์)
3. สำนักงานประกันสังคม (ฐานข้อมูลการทำงานของบุคคล)
4. โรงพยาบาล (ข้อมูลเกี่ยวกับการชันสูตรศพ บาดแผล ประวัติการรักษา)
5. บริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์ ทั้งของรัฐและเอกชน (AIS, DTAC, TRUE, HUTCH, CAT, TOT ฯลฯ)
6. ไปรษณีย์
7. การไฟฟ้า การประปา
8. ธนาคารพาณิชย์
9. สถาบันทางการเงินต่าง ๆ เช่น จีอีแคปปิตอล อีออน เฟิร์สชอยท์ ฯลฯ
10. สถานศึกษาต่าง ๆ (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษา)
11. สำนักพุทธศาสนา เจ้าคณะจังหวัด (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระภิกษุ)
12. โรงรับจำนำ สถานธนาภิบาล ร้านค้าของเก่า (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่สูญหาย)
13. ราชทัณฑ์ เรือนจำ (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องโทษ และบุคคลพ้นโทษ)
14. กรมศุลกากร และ ตม. ฯลฯ (ให้ข้อมูลการนำเข้าสิ่งของ)
15. กองทะเบียนการค้า ธุรกิจพาณิชย์ (ให้ข้อมูลการจดทะเบียนการค้า)
16. ทว. (ให้ข้อมูลประวัติอาชญากรรม)
17. พฐ. พิสูจน์หลักฐานจังหวัด (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน)
18. สถาบันนิติเวช (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ)
19. ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถ ปจร. (ให้ข้อมูลรถหาย)
20. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สถานทูตต่างๆ (การเข้าออกประเทศของบุคคล)
21. สายการบิน (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางโดยเครื่องบิน)

22. การขึ้นลงทางด่วน โดยใช้บัตร Easy pass
23. เว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการ Search หาข้อมูล
24. Application ของ Smartphone เช่น Facebook, LINE ฯลฯ

7.3 การตรวจสอบข้อมูลบุคคลทางทะเบียนราษฎร ทำให้ทราบถึง

1. ชื่อ สกุล หมายเลขบัตรประชาชน
2. ภาพถ่ายทางทะเบียนราษฎร
3. ภูมิลำเนาเดิม สถานที่อยู่ เครื่องยนต์
4. รายการเปลี่ยนแปลงชื่อ สกุล ที่อยู่
5. บุคคลผู้รับรองรายการบัตร
6. หมายเลขโทรศัพท์

7.3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

7.3.1.1 โปรแกรม AMI ของกรมการปกครอง

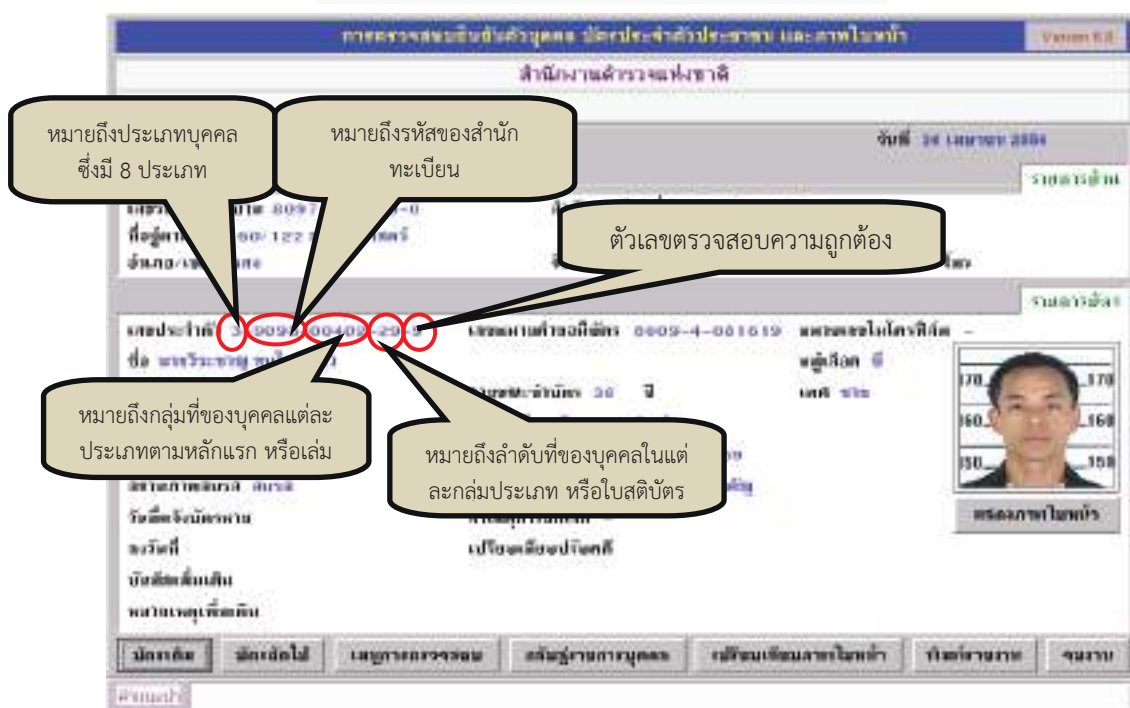
7.3.1.2 โปรแกรม POLIS ของ ตร.

7.3.1.3 ตรวจสอบผ่านระบบ POLIS ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ <http://172.17.2.66/polis>

7.3.1.4 ตรวจสอบจากฐานข้อมูลของกรมการปกครอง ผ่านทางระบบ IKNO โดยติดตั้ง

โปรแกรม AMI โดยใช้เครือข่ายของ POLIS

7.3.1.1 โปรแกรม AMI ของกรมการปกครอง

การตรวจลงตราขึ้นต้นตัวบุคคล บัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้ได้รับอนุญาต พ.ต.ท. วีระชาย ชูโชยแก้ว วันที่ 15 สิงหาคม 2554

จำนวนรายการที่พิมพ์ผล : 23 รายการ

ลำดับ	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อ	ชื่อจริง	นามสกุล	วันเดือนปีเกิด	เลขประจำตัวขึ้นต้น
1	1-1602-00023-77-0	สมยศ	ไฉ	ไฉ	30 มกราคม 2528	1602-00023-6
2	9-1411-00071-03-6	สมยศ	ไฉ	ไฉ	23 สิงหาคม 2515	1411-00071-5
3	9-1701-00079-30-8	สมยศ	ไฉ	ไฉ	2488	1701-00079-6
4	1-3205-01142-80-0	สมยศ	ไฉ	ไฉ	11 สิงหาคม 2545	3201-04388-4
5	3-3017-00388-25-1	สมยศ	ไฉ	ไฉ	25 สิงหาคม 2523	3017-00388-6
6	3-3205-00174-31-5	สมยศ	ไฉ	ไฉ	17 เมษายน 2525	3205-00572-1
7	3-7004-00706-55-3	สมยศ	ไฉ	ไฉ	30 กรกฎาคม 2508	3030-00581-5
8	5-3012-00077-25-1	สมยศ	ไฉ	ไฉ	23 กุมภาพันธ์ 2501	3012-00364-1
9	5-3017-00076-34-2	สมยศ	ไฉ	ไฉ	25 มีนาคม 2523	3017-02922-5

ปุ่ม: ค้นหาตรวจสอบ, ค้นหา, หน้าถัดไป, จำนวนรายการ, รายการ, รายงาน

การตรวจลงตราขึ้นต้นตัวบุคคล บัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้ได้รับอนุญาต พ.ต.ท. วีระชาย ชูโชยแก้ว วันที่ 15 สิงหาคม 2554

เลขรหัสประจำบ้าน 3098-005815-5 สำนักทะเบียน ห้องขึ้นทะเบียนเมืองปากช่อง รหัสจังหวัด 30

ที่อยู่ 101 ซ.6 (เทศบาล 16) อ.เทศบาล 16 ตำบล/แขวง ปากช่อง

อำเภอ/เขต ปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา

ประเภท ลงทะเบียนเมื่อ อำเภอเมือง

เลขประจำตัว 3-7004-00706-55-3 จังหวัดราชบุรี อ.ดำเนินสะดวก

เอกสาร พร.

ชื่อ นายสมยศ ไฉ เกิดเมื่อ 30 กรกฎาคม 2508 อายุ 46 ปี

สถานภาพ ผู้ชาย สัญชาติ ไทย สถานภาพบุคคล มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านนี้

ชื่อบิดา ชิม สัญชาติ ไทย เลขประจำตัว -

ชื่อมารดา บุญมา สัญชาติ ไทย เลขประจำตัว 3-7004-00706-50-2

ย้ายเข้าเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2550 ย้ายออกเมื่อ

เปลี่ยนชื่อตัวครั้งสุดท้ายเมื่อ

เปลี่ยนชื่อสกุลครั้งสุดท้ายเมื่อ

ปุ่ม: กลับหน้าจอเดิม, ชื่อจริง, ชื่อตัว, ชื่อตัว, รหัสการสมัคร, ประวัติการเปลี่ยนแปลง, พิมพ์รายงาน, จบงาน

การตรวจลงตราขึ้นต้นตัวบุคคล บัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้ได้รับอนุญาต พ.ต.ท. วีระชาย ชูโชยแก้ว วันที่ 15 สิงหาคม 2554

ประวัติการเปลี่ยนแปลงของบุคคล

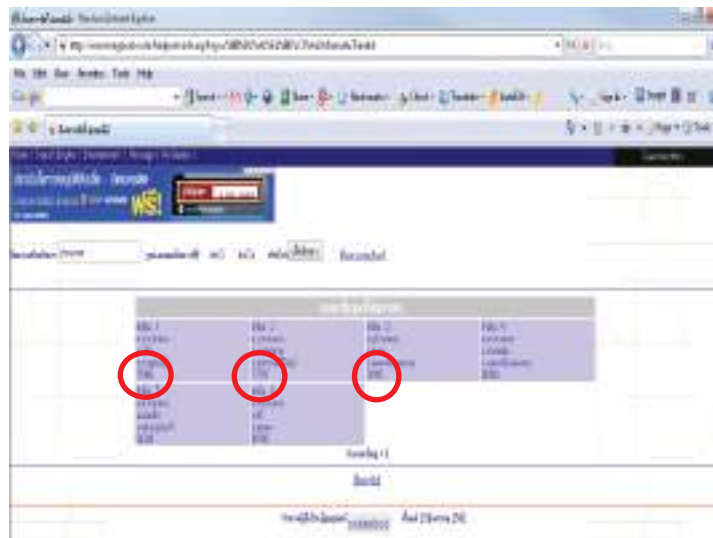
รายการการเปลี่ยนแปลง

วันที่ - - - - - หมายเลขประจำตัวประชาชน 3-7004-00706-55-3 ค้นหา

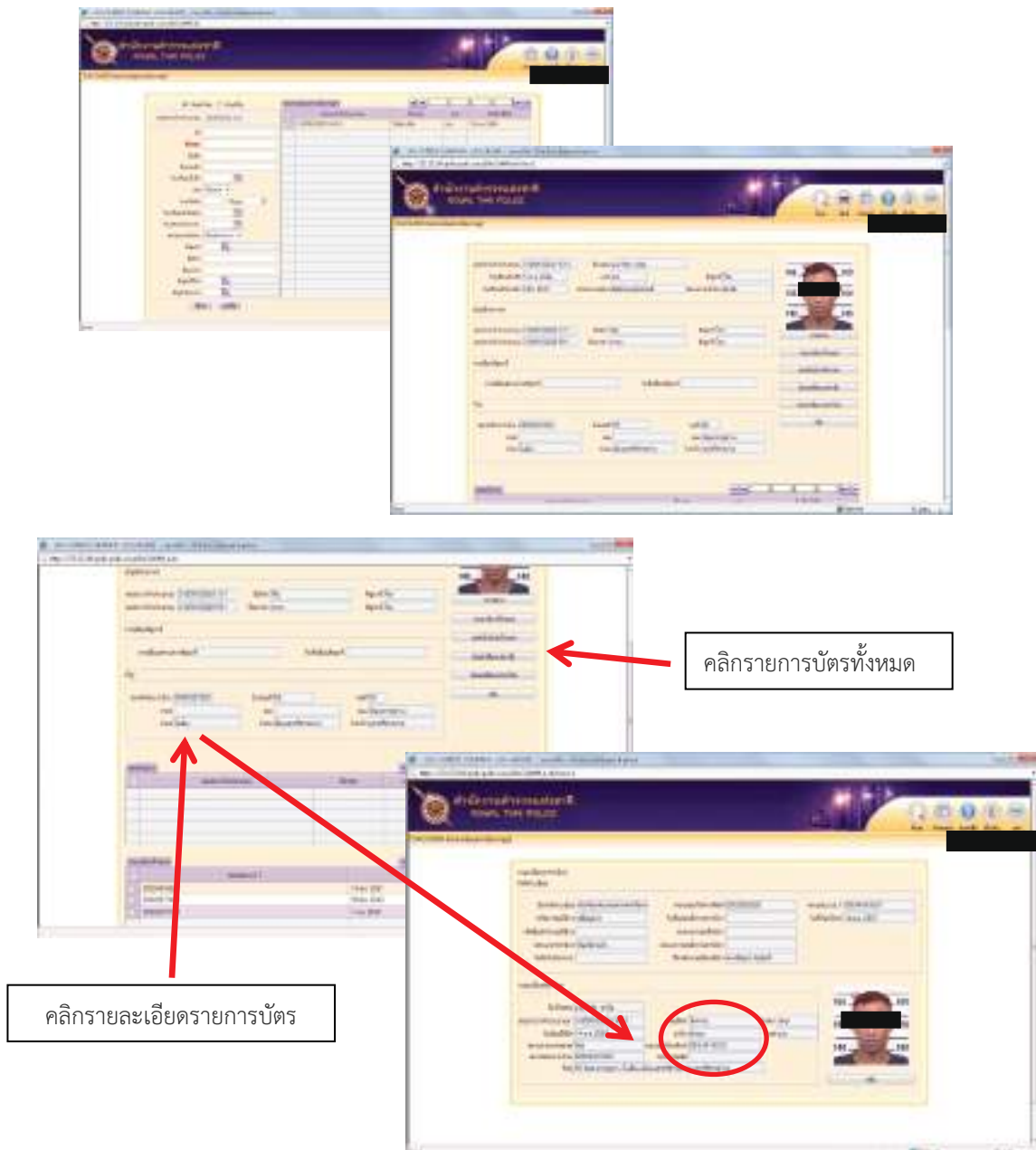
ลำดับ	เลขประจำตัวประชาชนเดิม	วันเดือนปีเกิดเดิม	วันเดือนปีเกิดใหม่	สำนักทะเบียนเดิม
1	7004-11507-5	30 เมษายน 2525		
2	3030-11034-9	30 มีนาคม 2536	26 พฤศจิกายน 2550	จังหวัดนครราชสีมา

ปุ่ม: กลับหน้าจอเดิม

การตรวจสอบยืนยันตัวตนบุคคล มีบัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า				Version 6.9
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ				
ผู้ได้รับอนุญาต พ.ต.ท. วีระชาติ ชูโชแก้ว			วันที่ 15 สิงหาคม 2554	
รายการบ้าน				
เลขรหัสประจำบ้าน 8011-009641-0	ลักษณะบ้าน ห้องชั้นเทศบาลตำบลท่าช้าง	ตำบล/แขวง ท่าช้าง		
ที่อยู่ 190 หมู่ที่ 2 ถ.หลักช้าง		จังหวัด นครศรีธรรมราช		
อำเภอ/เขต ทุ่งใหญ่		จำนำยเมื่อ		
ประเภท	ลงทะเบียนเมื่อ			
รายการบุคคล				
เลขประจำตัว 3-8009-00799-44-4	หมายเลขไมโครฟิล์ม -	เอกสาร พร.		
ชื่อ นายสมยศ ใจดี	เกิดเมื่อ 31 พฤษภาคม 2508	อายุ 46 ปี		
สถานภาพ ผู้อาศัย	สัญชาติ ไทย	สถานภาพบุคคล มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านนี้		
ชื่อบิดา เกด	สัญชาติ ไทย	เลขประจำตัว 3-8009-00799-38-0		
ชื่อมารดา นัน	สัญชาติ ไทย	เลขประจำตัว -		
ย้ายเข้าเมื่อ 3 กรกฎาคม 2543	ย้ายออกเมื่อ	จำนำยเมื่อ		
เปลี่ยนชื่อตัวครั้งสุดท้ายเมื่อ	เปลี่ยนชื่อสกุลครั้งสุดท้ายเมื่อ			
คลิกพิมพ์จอเดิม	คลิกจัดกลุ่ม	คลิกดาวน์โหลด	คลิกดาวน์โหลดไป	รายการสมัคร
ประวัติการเปลี่ยนแปลง	พิมพ์รายงาน	จบงาน		
คำแนะนำ				

การตรวจสอบยืนยันตัวตนบุคคล มีบัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า				Version 6.9
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ				
ผู้ได้รับอนุญาต [REDACTED]			วันที่ 15 สิงหาคม 2554	
รายการบ้าน				
เลขรหัสประจำบ้าน 8011-009641-0	ลักษณะบ้าน ห้องชั้นเทศบาลตำบลท่าช้าง	ตำบล/แขวง ท่าช้าง		
ที่อยู่ 190 หมู่ที่ 2 ถ.หลักช้าง		จังหวัด นครศรีธรรมราช		
อำเภอ/เขต ทุ่งใหญ่		จำนำยเมื่อ		
ประเภท	ลงทะเบียนเมื่อ			
รายการบุคคล				
เลขประจำตัว 3-8009-00799-44-4	หมายเลขไมโครฟิล์ม 8009-00799-44-4	เอกสาร พร.		
ชื่อ [REDACTED]	เกิดเมื่อ 31 พฤษภาคม 2508	อายุ 46 ปี		
สถานภาพ ผู้อาศัย	สัญชาติ ไทย	สถานภาพบุคคล มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านนี้		
ชื่อบิดา เกด	สัญชาติ ไทย	เลขประจำตัว 3-8009-00799-38-0		
ชื่อมารดา นัน	สัญชาติ ไทย	เลขประจำตัว -		
ย้ายเข้าเมื่อ 3 กรกฎาคม 2543	ย้ายออกเมื่อ	จำนำยเมื่อ		
เปลี่ยนชื่อตัวครั้งสุดท้ายเมื่อ	เปลี่ยนชื่อสกุลครั้งสุดท้ายเมื่อ			
คลิกพิมพ์จอเดิม	คลิกจัดกลุ่ม	คลิกดาวน์โหลด	คลิกดาวน์โหลดไป	รายการสมัคร
ประวัติการเปลี่ยนแปลง	พิมพ์รายงาน	จบงาน		
คำแนะนำ				

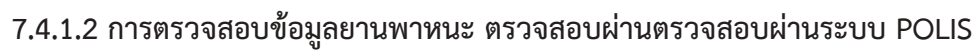

7.4 การตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ ทำให้ทราบถึง

1. ชื่อ สกุลผู้ครอบครอง ผู้ถือกรรมสิทธิ์ ยานพาหนะ
2. ที่อยู่ผู้ครอบครอง ผู้ถือกรรมสิทธิ์ ยานพาหนะ
3. หมายเลขเครื่องยนต์ หมายเลขตัวถัง
4. วันเดือนปีที่จดทะเบียน

7.4.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

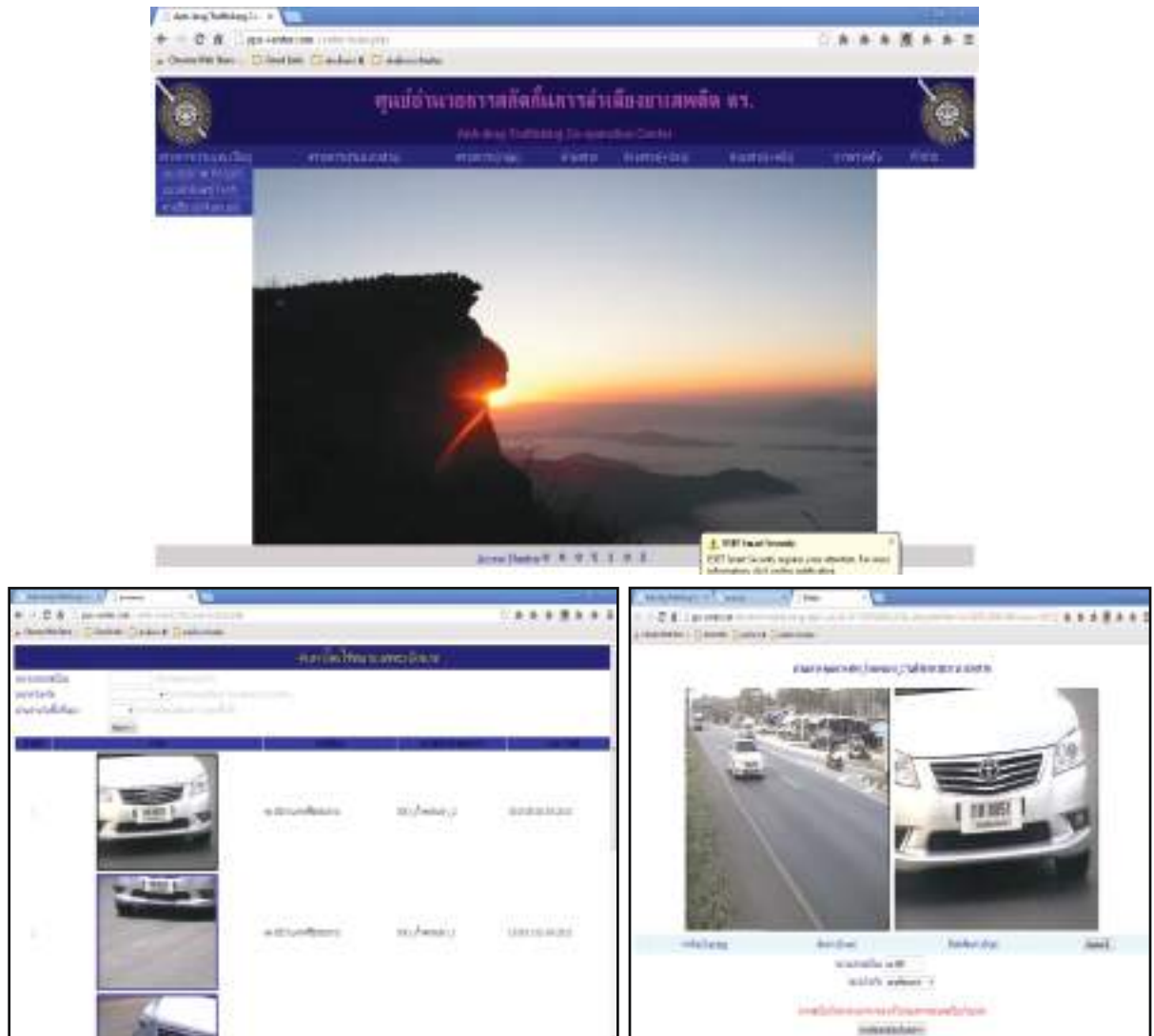
- 7.4.1.1 ตรวจสอบจากสำนักงานขนส่งของแต่ละจังหวัด
- 7.4.1.2 ตรวจสอบผ่านตรวจสอบผ่านระบบ POLIS ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
<http://172.17.2.66/polis>
- 7.4.1.3 ตรวจสอบจากระบบ DXC ของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม
- 7.4.1.4 ตรวจสอบจากศูนย์สกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด
- 7.4.1.5 ตรวจสอบจากระบบ gis.police.go.th

The screenshot shows the Thai Police e-Service portal. The header includes the Thai Police logo and the text "กรมตำรวจไทย" (Royal Thai Police). Below the header, there is a navigation bar with links for "Home", "About Us", "Contact Us", and "Help". The main content area is divided into two sections. On the left, there is a login form with fields for "Username" and "Password", and a "Login" button. On the right, there is a table titled "บริการออนไลน์" (Online Services). The table has columns for "Service Name", "Service Description", "Service URL", and "Service Status". The table contains several rows of service information, including "บริการแจ้งเหตุ" (Report Incident), "บริการแจ้งเบาะแส" (Report Tip), "บริการแจ้งหาย" (Report Missing), "บริการแจ้งพบ" (Report Found), "บริการแจ้งขอ" (Request Service), "บริการแจ้งรับ" (Receive Service), "บริการแจ้งจ่าย" (Pay Service), and "บริการแจ้งคืน" (Return Service). Below the table, there are links for "บริการแจ้งเหตุ" (Report Incident), "บริการแจ้งเบาะแส" (Report Tip), "บริการแจ้งหาย" (Report Missing), "บริการแจ้งพบ" (Report Found), "บริการแจ้งขอ" (Request Service), "บริการแจ้งรับ" (Receive Service), "บริการแจ้งจ่าย" (Pay Service), and "บริการแจ้งคืน" (Return Service).

[illegible]

7.4.1.4 การตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ ตรวจสอบจากศูนย์สกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด

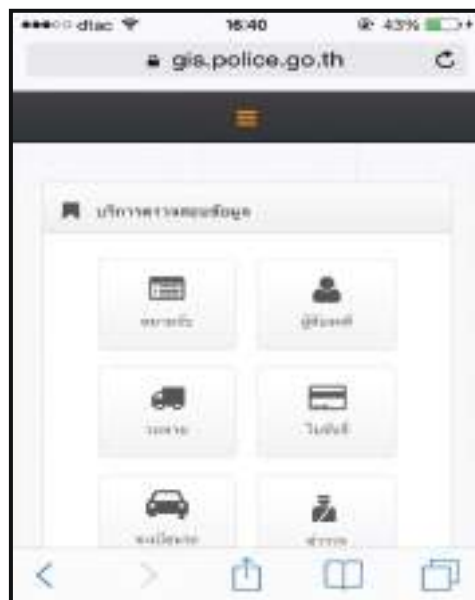

การค้นหาโดยใช้หมายเลขทะเบียนรถ

7.4.1.5 การตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ จากระบบ gis.police.go.th

7.5 การตรวจสอบข้อมูลทางธนาคาร การสืบสวนทางการเงิน

ทำให้ทราบถึง ชื่อ สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้เปิดหมายเลขบัญชี หากทราบหมายเลขบัตรประชาชน 13 หลัก ทำให้ทราบข้อมูลที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้เปิดบัญชี การเคลื่อนไหวทางบัญชี กล้องวงจรปิด ผ่านกล้องวงจรปิดของทางธนาคาร

7.5.1 ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบบัญชี

1. คำขอเปิดบัญชี
2. ข้อมูลบุคคลประกอบการขอใช้บริการ
3. รายการเคลื่อนไหวทางบัญชี

7.5.2 เทคนิคการตรวจสอบบัญชีธนาคารในเบื้องต้น

1. ตรวจสอบสาขาบัญชีธนาคาร
2. ตรวจสอบเจ้าของบัญชีผ่านทาง i - banking
3. ตรวจสอบเจ้าของบัญชีผ่านทาง ATM ฯลฯ

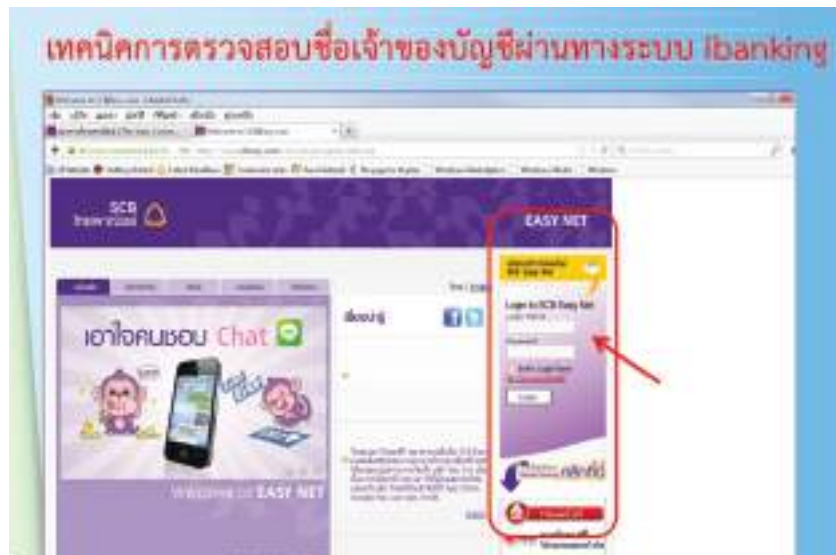
7.5.3 แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลทางธนาคาร

- ธนาคารพาณิชย์ทุกสาขา (โดยเฉพาะสาขาเจ้าของบัญชี)

<http://www.bot.or.th/Thai/Pages/BOTDefault.aspx>

- ตรวจสอบสาขาได้จากเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทย

7.5.4 เทคนิคการตรวจสอบชื่อเจ้าของบัญชีผ่านทางระบบ i - Banking

7.6 ตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิดของธนาคารเพื่อหาตัวคนร้าย

ภายหลังจากที่ได้ทำการตรวจสอบข้อมูลหมายเลขบัญชีธนาคารดังกล่าวแล้ว และพบหลักฐานเกี่ยวกับการโอนเงิน ให้ขอทำการตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิดของธนาคาร การตรวจสอบภาพวงจรปิดจากธนาคารนั้น จะต้องทำหนังสือไปตรวจสอบจากธนาคาร พร้อมทั้งออกหมายเรียกเป็นหมายเรียกพยานเอกสาร

ตัวอย่างภาพวงจรปิดที่ได้

ภาพถ่ายนางทัศนีย์หรือเจ๊เบบ สงค์แก้ว จากกล้องวงจรปิดของธนาคาร

7.7 ตรวจสอบข้อมูลธุรกิจการค้า เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด งบดุล ฯลฯ ทำให้ทราบถึง

- ตรวจสอบที่อยู่ ที่ตั้ง บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด
- ตรวจสอบกรรมการของบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด

7.7.1 การตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ

การตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ เป็นการตรวจสอบข้อมูลนิติบุคคลว่า บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน จำกัด บริษัทมหาชน มีใครเป็นกรรมการบ้างจำนวนเท่าไร และกรรมการผู้จัดการเป็นใคร นิติบุคคลดังกล่าวตั้งอยู่ที่ใด

7.7.1.1 แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ

1. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
2. เว็บไซต์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

<http://www.dbd.go.th/main.php?filename=index>

7.8 การตรวจสอบข้อมูลประวัติเกี่ยวกับการกระทำความผิด ประวัติต้องโทษคดีอาญา

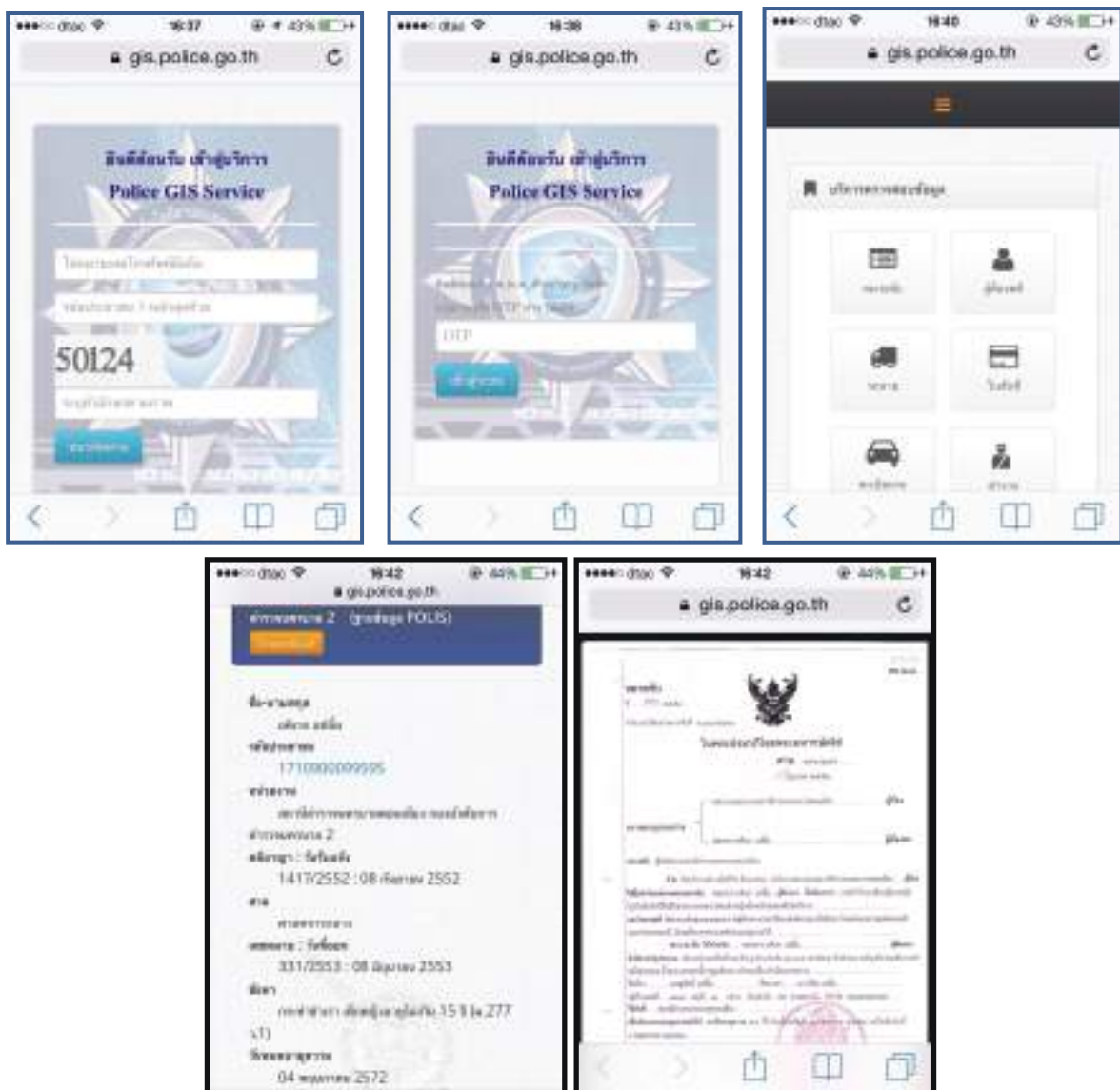
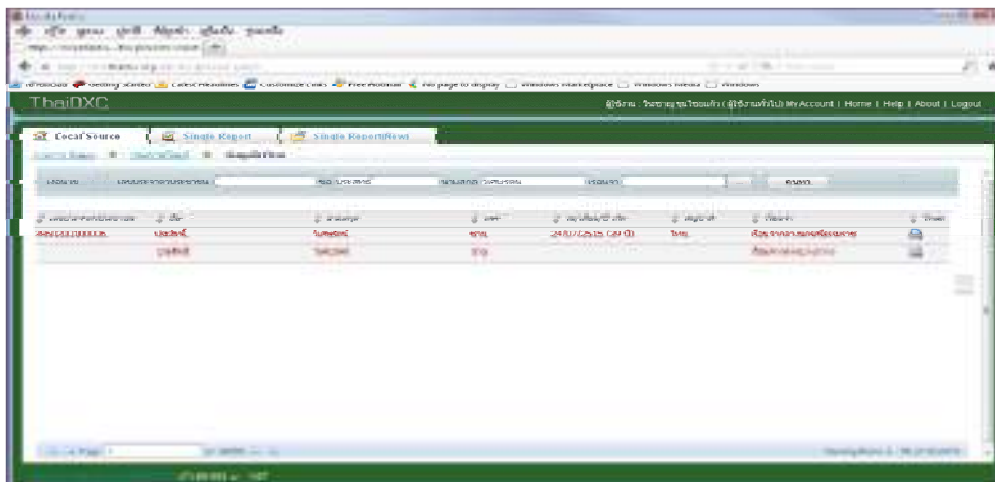
ทำให้ทราบถึงการตรวจสอบข้อมูลประวัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหาในครั้งที่ผ่านมา ถือว่ามีประโยชน์ในการสืบสวนเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถยืนยันความผิดของผู้ต้องหาในครั้งปัจจุบันได้เป็นอย่างดี และยืนยันเครือข่ายของผู้ต้องหาว่ามีบุคคลที่เคยกระทำความผิดเกี่ยวข้องกันได้อย่างไรบ้าง

แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลประวัติการกระทำความผิด

1. ตรวจสอบจากระบบ polis ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ <http://172.17.2.66/polis>
2. ตรวจสอบจากฐานข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ ผ่านทางระบบ DXC ของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม <http://www.thaidxc.org/Pages/Default.aspx>

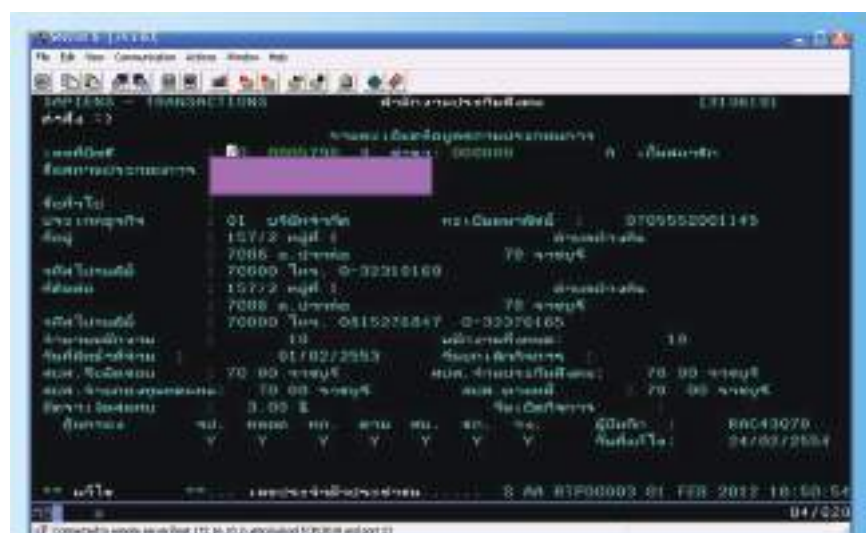
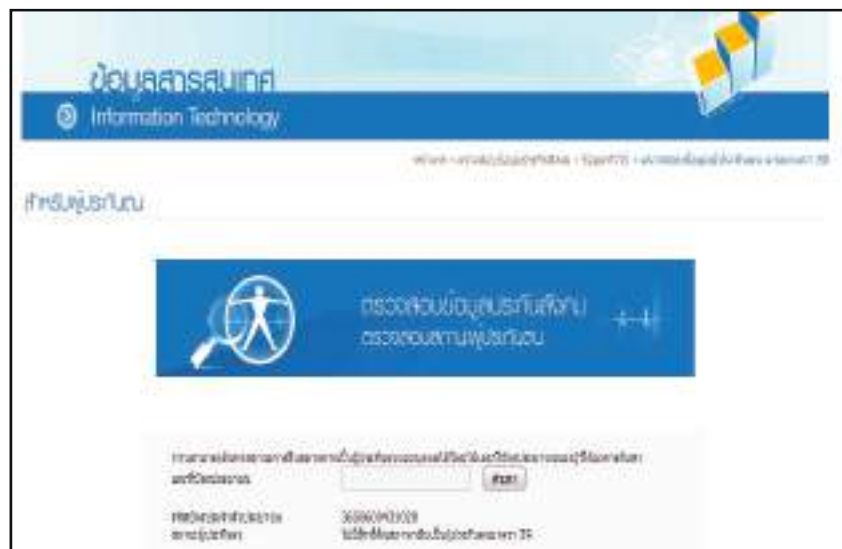
แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลประวัติการกระทำความผิด

7.9 ตรวจสอบข้อมูลประกันสังคม

ทำให้ทราบถึงข้อมูลสถานที่ทำงาน จำนวนผู้ทำงานประวัติการเข้าออกสถานที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงานตรวจสอบการมีประกันสังคมเบื้องต้น จากหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ได้ที่ Website <http://www.sso.go.th/wpr/>

7.10 ตรวจสอบจากข้อมูลสถิติในการรักษาพยาบาล

<http://www.nhso.go.th/FrontEnd/index.aspx>

<http://www.nhso.go.th/FrontEnd/index.aspx>

7. ตรวจสอบจากข้อมูลสถิติในการรักษาพยาบาล

ระบบทางคอมพิวเตอร์
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ชื่อผู้ใช้งาน: [] รหัสผ่าน: []

ยืนยันรหัสผ่าน: []

ปุ่ม: เข้าสู่ระบบ

ข้อมูลส่วนตัว	
ชื่อ-นามสกุล	นาย []
ตำแหน่ง	ตำแหน่ง []
วันที่เกิด	11 เดือน 2555
วันที่ลงทะเบียน	11 เดือน 2555
วันที่หมดอายุ	31 เดือน 2555
วันที่ได้รับใบรับรอง	11 เดือน 2555
วันที่ได้รับใบรับรอง	11 เดือน 2555

7.11 การสืบค้นข้อมูลทาง Internet / Website

7.11.1 เว็บไซต์ (Website)

URL (Uniform Resource Locator) หมายถึง ที่อยู่ (Address) ของข้อมูลต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต โดยมีรูปแบบ <http://www.address.com> เป็นต้น

DNS (Domain Name System) เป็นฐานข้อมูลและระบบการจัดการชื่อในเครือข่ายให้เป็นระบบ เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง โดยมีกลไกเป็นระบบจัดการแปลงข้อมูลชื่อและหมายเลข IP address เพื่อให้มีการเรียกค้นได้อย่างรวดเร็ว

การสืบค้นข้อมูลทาง Internet / Website แบ่งได้เป็น 2 ประเภท

1. โดเมน 2 ระดับ ชื่อโดเมน . ประเภทของโดเมน
2. โดเมน 3 ระดับ ชื่อโดเมน . ประเภทของโดเมน . ประเทศ

โดเมนเนม 2 ระดับ จะประกอบด้วย www . ชื่อโดเมน . ประเภทของโดเมน ประเภทของโดเมน คือ คำย่อขององค์กร โดยประเภทขององค์กรที่พบบ่อย มีดังต่อไปนี้

- .com คือ บริษัท หรือองค์กรพาณิชย์
- .org คือ องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงผลกำไร
- .net คือ องค์กรที่เป็นเกตเวย์ หรือจุดเชื่อมต่อเครือข่าย
- .edu คือ สถาบันการศึกษา
- .gov คือ องค์กรของรัฐบาล
- .mil คือ องค์กรทางทหาร

โดเมนเนม 3 ระดับ จะประกอบด้วย www . ชื่อโดเมน . ประเภทของโดเมน . ประเทศ เช่น www.ru.ac.th , www.nectec.or.th , www.google.co.th

ประเภทขององค์กรที่พบบ่อยคือ

- .co คือ บริษัท หรือ องค์กรพาณิชย์
- .go คือ องค์กรของรัฐบาล
- .or คือ องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงผลกำไร
- .ac คือ สถาบันการศึกษา

.net คือ องค์กรที่ให้บริการเครือข่าย

ตัวย่อของประเทศที่ตั้งขององค์กร

.th คือ ประเทศไทย

.uk คือ ประเทศอังกฤษ

.au คือ ประเทศออสเตรเลีย

.cn คือ ประเทศจีน

.jp คือ ประเทศญี่ปุ่น

IP /DNS เปรียบเทียบ

Internet Protocol Address (IP) --> เปรียบได้กับบ้านเลขที่

58.97.43.171 คอมพิวเตอร์เข้าใจ

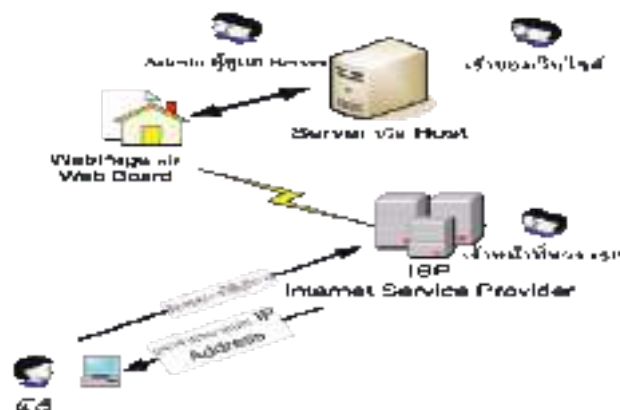
Domain Name System (DNS) --> เปรียบได้กับ ชื่อร้านค้า จำง่ายกว่าตัวเลข

www.police.go.th

IP Address คือ หมายเลขประจำเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่ใช้ในการอ้างอิงที่อยู่ของเครื่องคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วยตัวเลข 4 ชุด โดยมีเครื่องหมายจุดขึ้นระหว่างชุด เช่น 192.168.100.1 หรือ 125.25.100.34 เป็นต้น

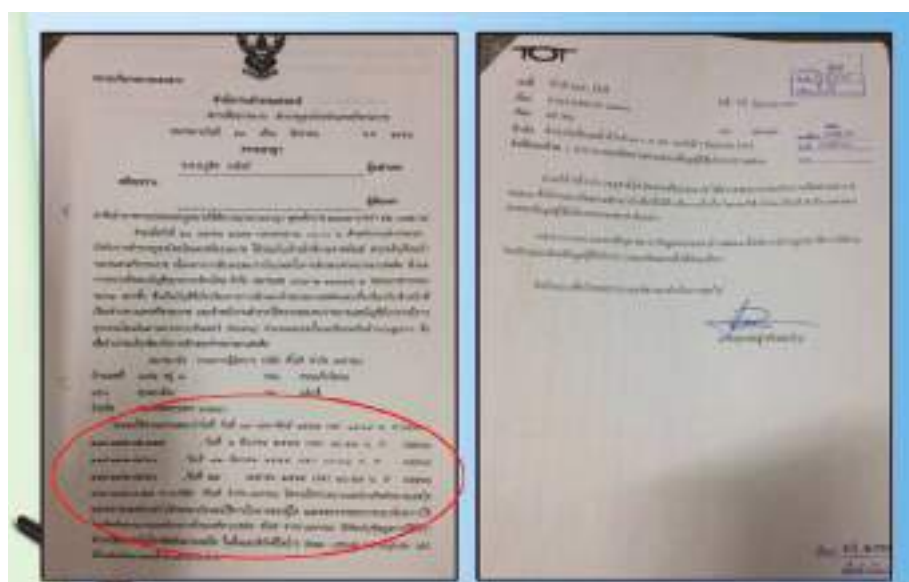
การเรียกชมหน้าเว็บไซต์

7.11.1.1 การตรวจสอบหาเลข IP ใช้งานกับผู้ให้บริการโทรศัพท์ Who is

The image displays two screenshots of the DomainTools website, showing the results of a WHOIS search for IP addresses. The first screenshot shows the results for IP 110.40.204.79, identifying it as belonging to TOT Public Company Limited in Thailand. The second screenshot shows the results for IP 110.173.43.129, also identifying it as belonging to TOT Public Company Limited in Thailand. Red arrows in both screenshots point to the 'Whois Search' button, and a red arrow in the second screenshot points to the 'Whois Search' button.

เมื่อได้ IP Address แล้วสืบสวนว่าใช้งานกับหมายเลขโทรศัพท์ใด

เมื่อได้ IP Address แล้วสืบสวนว่าใช้งานกับหมายเลขโทรศัพท์ใด

ตัวอย่างการสืบสวนการโทรออกโดยใช้ IP Address

IP Address	โทรศัพท์ (เบอร์)	สถานะ โทรออก	หมายเลขโทรออก	หมายเลขรับ	หมายเลข โทรศัพท์	หมายเลข โทรออก	สิ่งส่ง	เบอร์ติดต่อ
118.171.43.13	2012-02-19 (13:14:00 น.)	โทรออก	2012-02-19, 10:00:00 PM	2012-02-19, 10:00:00 PM				
118.171.43.13	2012-03-01 (10:01:00 น.)	โทรออก	2012-03-01, 10:01:00 PM	2012-03-01, 10:01:00 PM				
118.171.43.13	2012-03-10 (10:18:00 น.)	โทรออก	2012-03-10, 7:46:00 AM	2012-03-10, 7:46:00 AM	118.171.43.13	118.171.43.13	118.171.43.13	118.171.43.13
118.171.43.13	2012-04-21 (16:39:00 น.)	โทรออก	2012-04-21, 11:39:00 PM	2012-04-21, 11:39:00 PM				

7.12 การใช้อุปกรณ์และเครื่องมือพิเศษ ในการสืบสวน

website : <http://www.spythailand.com/>

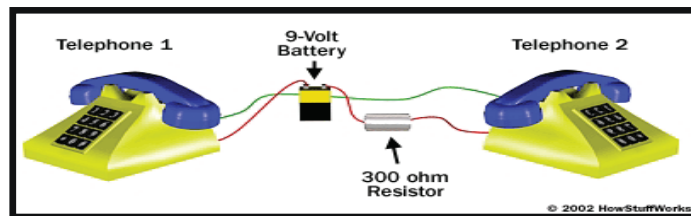

ตัวอย่าง อุปกรณ์ที่ใช้ในการสืบสวน เข้า website : <http://www.spythailand.com/>

7.13 ประโยชน์ของการตรวจสอบข้อมูลทางโทรศัพท์

7.13.1 ทำให้ทราบถึง

รายละเอียดทางโทรศัพท์จากผู้ให้บริการทางโทรศัพท์จากบริษัทโทรศัพท์มือถือ เช่น AIS DTAC TRUE CAT และ TOT เป็นต้น

1. รายละเอียดของจดทะเบียนผู้ใช้บริการ

1.1 ชื่อจริง นามสกุลจริง

1.2 เลขประจำตัวต่างๆ ของผู้ใช้บริการ เช่น

- เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน
- เลขที่บัตรใบอนุญาตขับขี่
- เลขที่หนังสือเดินทาง
- เลขที่ประจำบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร้านค้า (กรณีจดทะเบียนในนามบริษัท)

2. ที่อยู่ตามภูมิสำเนา (Legal Address) เป็นที่อยู่ที่ยปรากฏในเอกสารประกอบการขอใช้บริการ ซึ่งได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน ใบอนุญาตขับขี่ ที่ตั้งบริษัท ฯลฯ

3. ที่อยู่ซึ่งให้ส่งบิล หรือใบแจ้งหนี้ค่าใช้บริการ (Billing Address) เป็นที่อยู่ปัจจุบันซึ่งผู้ใช้บริการแจ้งให้ติดต่อ ซึ่งปกติจะต้องสามารถติดต่อกับ ผู้ขอใช้บริการได้

4. เบอร์โทรศัพท์สำหรับให้บริษัทมือถือติดต่อ ที่ให้ตั้งแต่เริ่มขอใช้บริการ

- เบอร์โทรศัพท์บ้าน
- เบอร์โทรศัพท์ที่ทำงาน
- เบอร์โทรศัพท์มือถืออื่นๆ ของผู้ใช้บริการ
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้คนที่รู้จักกับผู้ใช้บริการ

7.13.2 ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น

1. ตรวจสอบได้ว่าเบอร์โทรศัพท์เป้าหมาย ติดต่อกับโทรศัพท์หมายเลขใด
2. ตรวจสอบพื้นที่การใช้โทรศัพท์ตำแหน่งต้นทางของเบอร์เป้าหมาย

3. ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง เบอร์เป้าหมายและเบอร์อื่นๆ
4. สามารถวิเคราะห์พื้นที่ หรือสถานที่อยู่ของโทรศัพท์หมายเลขเป้าหมายได้
5. แสดงความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงระหว่าง บุคคล หรือองค์กร
6. ทำให้ทราบลักษณะนิสัย วิถีชีวิต กิจกรรมของกลุ่มผู้ใช้โทรศัพท์
7. ใช้เป็นแนวทางการสืบสวนก่อน ขณะและเกิดเหตุ ตลอดจนการพิสูจน์ การกระทำผิดของ

คนร้าย

7.13.3 การใช้ประโยชน์จากเอกสารรายละเอียดการใช้โทรศัพท์ (call detail)

ตามปกติแล้วรายละเอียดการใช้โทรศัพท์ของแต่ละบริษัทจะมี ลักษณะที่ต่างกัน แต่จะมีรายละเอียดทั่วไป ๆ ที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. เบอร์โทรศัพท์เป้าหมายที่ต้องการทราบรายละเอียดการใช้ (A : NUMBER)
2. เบอร์โทรศัพท์ที่เป้าหมาย โทรศัพท์เข้าไปติดต่อกับ (เบอร์มือถือ เบอร์บ้าน เบอร์ปลายทางต่างประเทศ เบอร์ที่ให้บริการเสริมของแต่ละบริษัทมือถือ เช่น เช็คข้อความ 1802 เป็นต้น) (B : NUMBER)
3. วัน เดือน ปี ที่ใช้โทร เช่น 06:03:03 (DD : MM : YY)
4. เวลา ที่ใช้โทร 12:00:00 (HH : MM : SS)
5. ตำแหน่ง/สถานที่ ขณะที่เบอร์โทรศัพท์เป้าหมายโทรออก (Base Station)
6. ตำแหน่ง/สถานที่ ของเบอร์ปลายทางที่เป้าหมายโทรศัพท์เข้าไป (Base Station)
7. จำนวนเวลาที่ใช้โทรศัพท์ (หน่วยเป็นวินาทีหรือนาที)
8. ค่าบริการที่ใช้โทรศัพท์ (หน่วยเป็นบาท)
9. หมายเลขโทรศัพท์ประจำเครื่อง(Imei) ที่ใช้งาน เป็นตัวเลข 15 หลัก
10. หมายเลขซิม (Simcard) โทรศัพท์ (Imsi) ที่ใช้งานเป็นตัวเลข 15 หลัก

7.13.4 Application Smartphone ที่เป็นประโยชน์ในการค้นหาเป้าหมาย

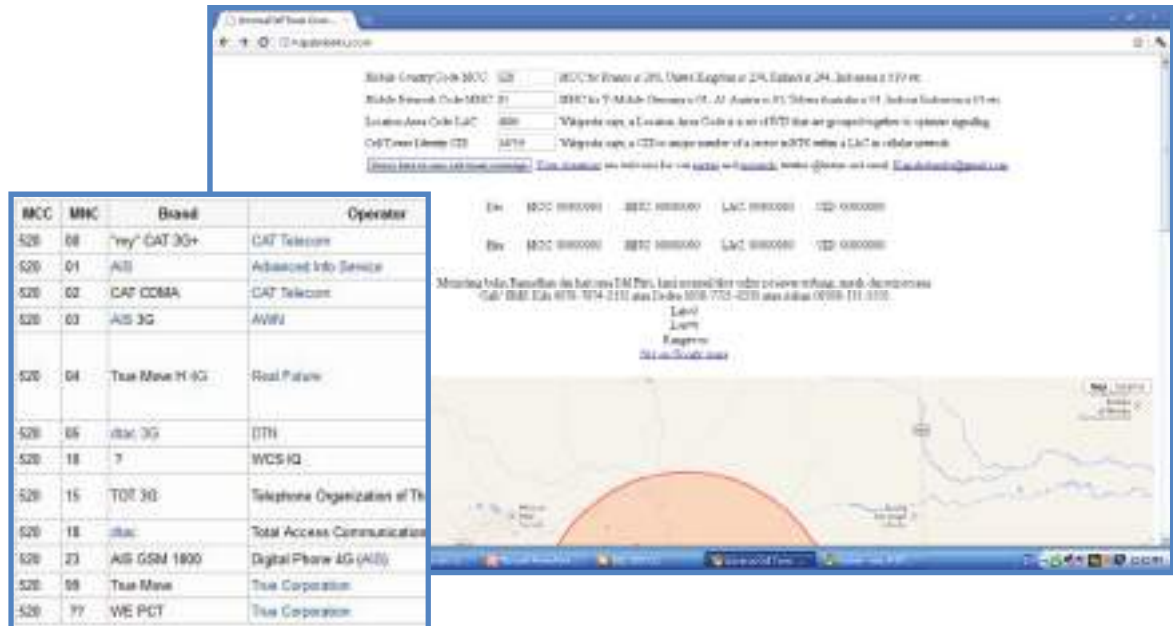
เครื่องมือ ToolProgram หรือ Application ที่เป็นประโยชน์ในการค้นหาเป้าหมายจาก โทรศัพท์และประโยชน์ในการสืบสวน

- Open signal
- GMON
- Signal sitemap
- Net monitor

7.13.5 เครื่องมือ Tool Website ที่ใช้สนับสนุนในการสืบสวนหาเสาะ และพื้นที่การใช้สัญญาณโทรศัพท์

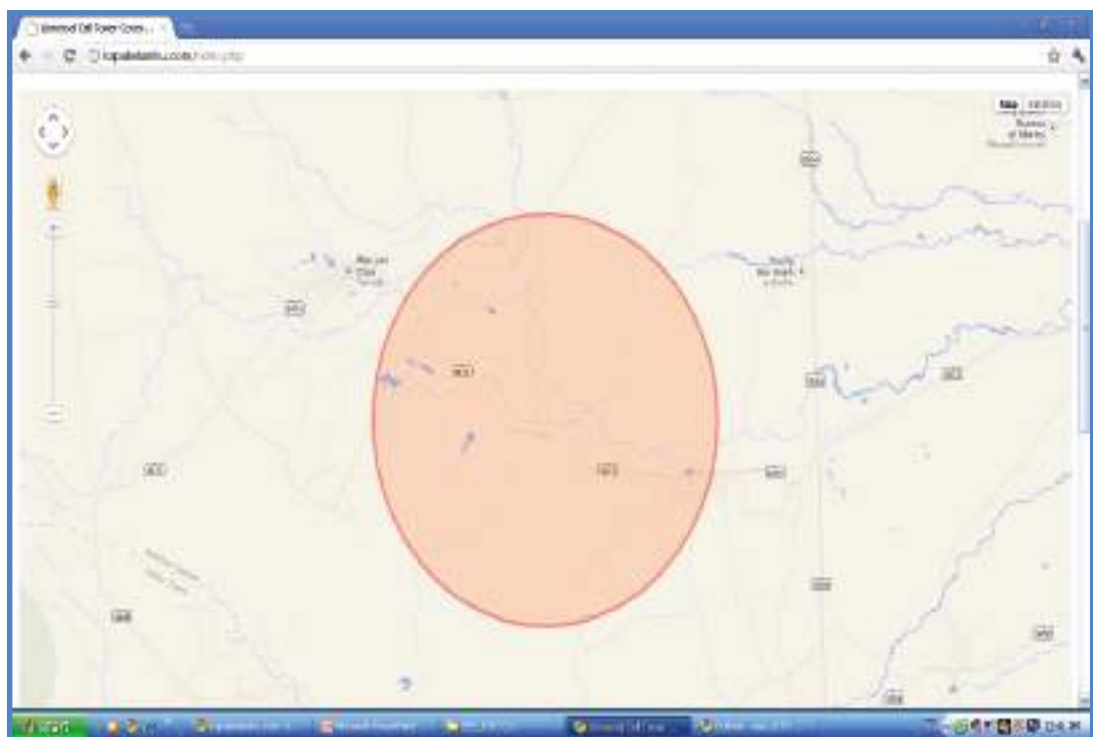
- Universal Cell Tower Coverage Viewer
- <http://kapalselamku.com/>

The screenshot displays the Universal Cell Tower Coverage Viewer interface. On the left, there is a table listing various mobile operators and their corresponding MCC, MNC, and Brand information. On the right, there is a map showing the coverage area of a selected cell tower, with a red circle indicating the signal range. The interface includes search fields for MCC, MNC, and Brand, and a 'Search' button.

MCC	MNC	Brand	Operator
520	08	True CAT 3G+	CAT Telecom
520	01	AIS	Advanced Info Service
520	02	CAT COMA	CAT Telecom
520	03	AIS 3G	AVIS
520	04	True Move H 4G	Real Future
520	05	dtac 3G	DTN
520	18	7	WCS IQ
520	15	TOT 3G	Telephone Organization of Thailand
520	18	dtac	Total Access Communication
520	23	AIS GSM 1800	Digital Phone 4G (AIS)
520	99	True Move	True Corporation
520	99	WE PCT	True Corporation

แผนที่ Cell site

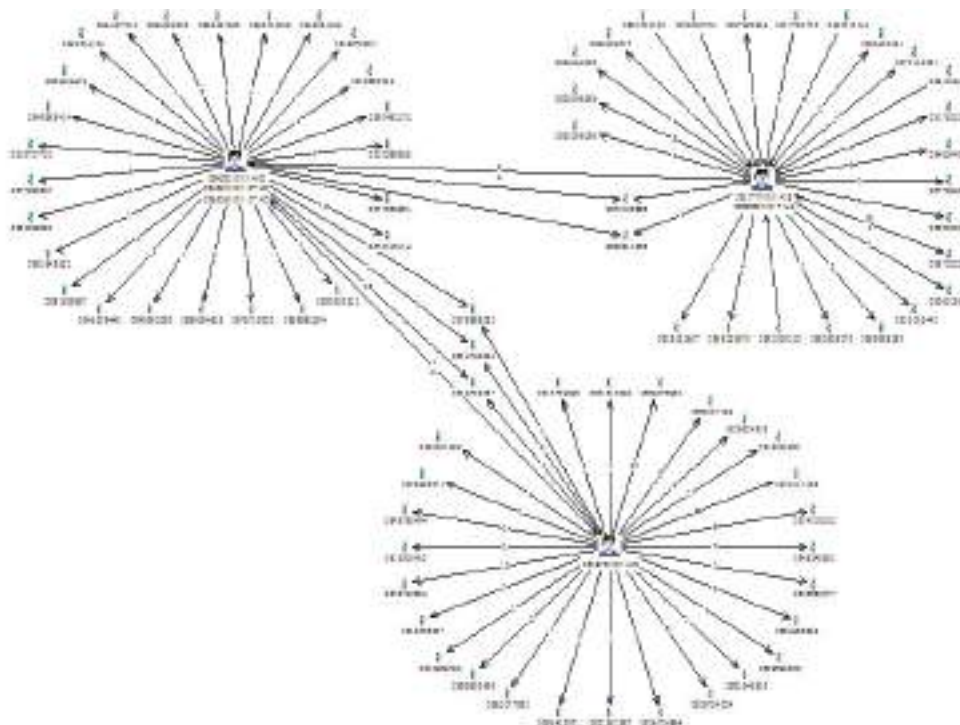

<http://kapalselamku.com/>

7.13.6 แผนผังความเชื่อมโยงทางโทรศัพท์ของกลุ่มผู้กระทำความผิด

ตัวอย่างแผนภาพแสดงความเชื่อมโยงการใช้โทรศัพท์ของกลุ่มผู้ก่อเหตุคดีจ้างวานฆ่า

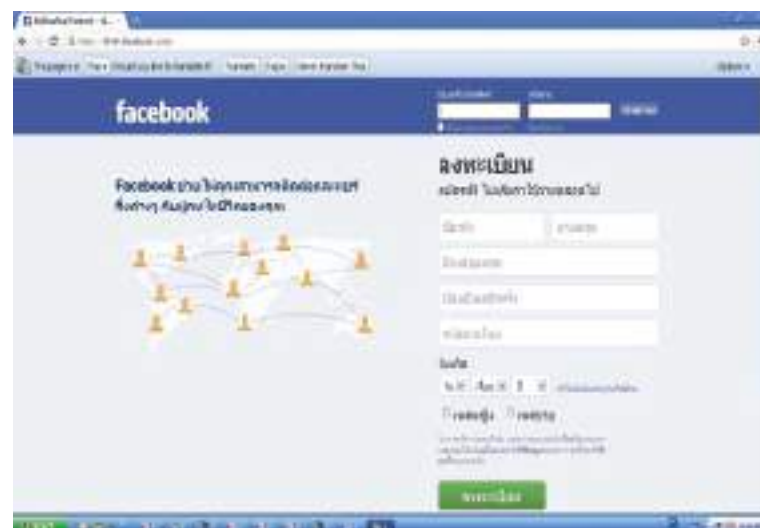

7.14 อื่น ๆ

- LINE

- Facebook

8.

วิชา การฝึกทักษะการหาตำแหน่ง
เป้าหมายจากสัญญาณโทรศัพท์

8. วิชาการค้นหาเป้าหมาย ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสาร (สัญญาณโทรศัพท์มือถือ)

การหาบุคคลต้องสงสัยเพื่อทำการสืบสวน การหาบุคคลตามหมายจับเพื่อทำการจับกุม หรือ การหาสิ่งของที่มีสัญญาณโทรศัพท์ติดอยู่ด้วย เช่น รถยนต์หาย แต่ในรถยนต์มีโทรศัพท์ของเจ้าของรถติดอยู่ในรถด้วย เราสามารถตรวจหาสัญญาณโทรศัพท์ เพื่อนำไปสู่การพบรถยนต์ที่หายไปได้

1.องค์ประกอบหลักของโทรศัพท์มือถือ (Mobile Phone)

โทรศัพท์มือถือ (พกพา) หรือโทรศัพท์มือถือปัจจุบันมีบทบาทในการใช้ชีวิตประจำวันมากขึ้น เพราะสามารถพกพาไปที่ไหนก็ได้ถ้าหากผู้ให้บริการสามารถสร้างเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ หลักการทำงานของโทรศัพท์มือถือ ก็จะคล้ายกันกับระบบชุมสายโทรศัพท์พื้นฐานจะต่างกันตรงที่ระบบส่งสัญญาณจากตัวชุมสายหลักไปยังเครื่องลูกข่ายเท่านั้น ส่วนประกอบหลักสำคัญ ดังนี้

- ระบบชุมสายหลัก (MSC : Mobile Switching Center)
- ระบบส่งสัญญาณ (Base Station) *Technical Special*
- เครื่องลูกข่าย (Mobile Station)

2.การใช้ประโยชน์จากเอกสารการใช้โทรศัพท์

เราสามารถใช้ประโยชน์จากเอกสารรายละเอียดที่ได้จากการขอชื่อ-ที่อยู่ ของผู้ใช้บริการกับบริษัทมือถือ (กรณีใช้บริการแบบจ่ายรายเดือน) สิ่งที่จะได้จากข้อมูลเหล่านี้คือ

1. รายละเอียดของตัวผู้ใช้บริการ

1.1 ชื่อจริง นามสกุลจริง

1.2 เลขประจำตัวต่างๆ ของผู้ใช้บริการ เช่น

- เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน
- เลขที่บัตรใบอนุญาตขับขี่
- เลขที่หนังสือเดินทาง
- เลขที่ประจำบริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด/ร้านค้า (กรณีจดทะเบียนในนามบริษัท)

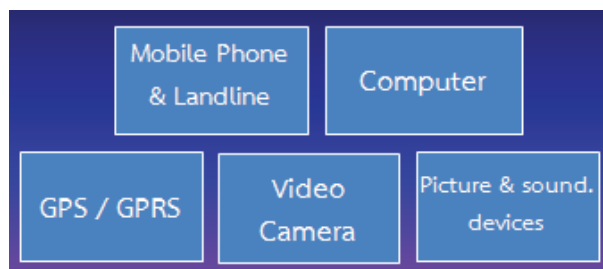
2. ที่อยู่ตามภูมิลำเนา (Legal Address) เป็นที่อยู่ปรากฏในเอกสารประกอบการขอใช้บริการ ซึ่งได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน, ใบอนุญาตขับขี่, ที่ตั้งบริษัท ฯลฯ

3. ที่อยู่ซึ่งให้ส่งบิล หรือใบแจ้งหนี้ค่าใช้บริการ (Billing Address) เป็นที่อยู่ปัจจุบัน ซึ่งผู้ขอใช้บริการแจ้งให้ติดต่อ ซึ่งปกติจะต้องสามารถติดต่อกับผู้ขอใช้บริการได้

4. เบอร์โทรศัพท์สำหรับให้บริษัทมือถือติดต่อ ที่ให้ตั้งแต่เริ่มขอใช้บริการ

- เบอร์โทรศัพท์บ้าน
- เบอร์โทรศัพท์ที่ทำงาน
- เบอร์โทรศัพท์มือถืออื่นๆ ของผู้ใช้บริการ
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้คนที่รู้จักกับผู้ใช้บริการ

Technology & Investigation.

Mobile Phone

3.กระบวนการในการค้นหาเป้าหมายด้วยเทคโนโลยีการสื่อสาร (สัญญาณโทรศัพท์มือถือ)

3.1 การสืบสวนจากข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ได้เบอร์เป้าหมาย

3.2 การหาข้อมูล เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับเป้าหมาย

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการ

3.1 การสืบสวนจากข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ได้เบอร์เป้าหมายแหล่งที่มาของเบอร์โทรศัพท์เป้าหมาย

3.1.1 จากเทคนิคการสืบสวน เช่น การสะกดรอยมี การใช้สายลับ ฯลฯ

3.1.2 จากการตรวจค้น ก่อน หรือหลังการจับกุม

3.1.3 จากการตรวจสอบทางทะเบียน จากฐานข้อมูลต่าง ๆ เช่น ทะเบียนราษฎร์ , การทำประกันชีวิต, การทำประกันสังคม ฯลฯ

3.2 ขั้นตอนในการค้นหาเป้าหมาย

3.2.1 ต้องทราบว่าหมายเลขโทรศัพท์ของเป้าหมายนั้นเป็นของบริษัทใด เช่น ของบริษัท AIS Dtac หรือ true โดยมีวิธีการตรวจได้ ดังนี้

AIS *727* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

Dtac *812* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

true *933* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

3.2.2 เมื่อทราบว่าเบอร์เป้าหมายเป็นเครือข่ายใดแล้ว ต้องมีการประสานงานกับบริษัท โดยทำหมายเรียกพยาน ไปยังบริษัทโทรศัพท์ดังกล่าว และประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบว่าเราทำหนังสือ ไปแล้ว และขอข้อมูลด่วน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งสำเนาหนังสือไปให้ก่อนเพื่อให้ได้ข้อมูลทันเวลา

3.3 การหาข้อมูล เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับเป้าหมาย

3.3.1 เอกสารการขอเปิดใช้โทรศัพท์รายละเอียดที่ได้จากการขอซื้อ-ที่อยู่ ของผู้ใช้บริการ กับบริษัทมือถือ (กรณีใช้บริการแบบจ่ายรายเดือน) สิ่งที่จะได้จากข้อมูลเหล่านี้ คือ

- รายละเอียดของตัวผู้ใช้บริการ
- ชื่อจริง นามสกุลจริง
- เลขประจำตัวต่างๆ ของผู้ใช้บริการ เช่น เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน

เลขที่บัตรใบอนุญาตขับขี่ เลขที่หนังสือเดินทาง เลขที่ประจำบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร้านค้า (กรณีจดทะเบียนในนามบริษัท)

3.3.2 เมื่อได้ข้อมูลแล้วและรู้ว่าเป้าหมายอยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณใด (Base Station) โดยการตรวจสอบจากความถี่ในการใช้งาน ณ จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดในแต่ละวัน และเสาสัญญาณข้างเคียงในแต่ละด้าน

3.3.3 หาข้อมูลสถานที่ตั้งเสาสัญญาณ โดยการใช้เครื่องโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นบริการเสริมภายในตัวเครื่อง ซึ่งปัจจุบัน SmartPhone จะมีโปรแกรมเสริมมาให้มากมาย ทั้ง iPhone หรือ SAMSUNG ซึ่งเป็น กลยุทธ์ทางการขาย นอกจากนั้นยังหาดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ต่างได้ เช่นโปรแกรม CellGPS, CellPOS, PsilocminiGPS, GSM Tracker, Net monitor, G-net Track มี Freeware ที่นิยมใช้อยู่ คือ Cell Track

3.3.4 ตรวจสอบทิศทางของเบอร์เป้าหมาย ในเสาสัญญาณนั้น (Sector) ระบบโทรศัพท์มือถือแบ่ง การรับ-ส่งสัญญาณออกเป็น 3 ทิศทาง (sector) มีรัศมีด้านละ 120 องศา ส่วนระยะทางในการรับ-ส่ง ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานีฐาน

3.3.5 การติดตามเป้าหมายจากเสาสัญญาณ (Base Station) ที่ปรากฏ เมื่ออยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณ เราสามารถตรวจหาทิศทางได้โดย หันหน้าเข้าหาเสาสัญญาณโดยหันไปทางทิศเหนือ และกำหนด Sector ดังนี้

- sector 1 จะเริ่มที่ 10 นาฬิกาจนมาถึง 2 นาฬิกา
- sector 2 เริ่มจาก 2 นาฬิกาจนมาถึง 6 นาฬิกา
- sector 3 เริ่มจาก 6 นาฬิกาจนมาถึง 10 นาฬิกา

4.การใช้ประโยชน์จากเอกสารการใช้โทรศัพท์

4.1 ที่อยู่ตามภูมิลำเนา (Legal Address) เป็นที่อยู่ปรากฏในเอกสารประกอบการขอใช้บริการ ซึ่งได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน ใบอนุญาตขับขี่, ที่ตั้งบริษัท ฯลฯ

4.2 ที่อยู่ซึ่งให้ส่งบิล หรือใบแจ้งหนี้ค่าบริการ (Billing Address) เป็นที่อยู่ปัจจุบันซึ่งผู้ขอใช้บริการแจ้งให้ติดต่อ ซึ่งปกติจะต้องสามารถติดต่อกับผู้ขอใช้บริการได้

4.3 เบอร์โทรศัพท์สำหรับให้บริษัทมือถือติดต่อ ที่ให้ตั้งแต่เริ่มขอใช้บริการ เช่น

4.4 เบอร์โทรศัพท์บ้าน

4.5 เบอร์โทรศัพท์ที่ทำงาน

4.6 เบอร์โทรศัพท์มือถืออื่นๆ ของผู้ให้บริการ

4.7 เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้อื่นที่รู้จักกับผู้ให้บริการ

5.การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการ

รายละเอียดการใช้โทรศัพท์ ตามปกติแล้วรายละเอียดการใช้โทรศัพท์ของแต่ละบริษัทจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่จะมีรายละเอียดทั่วไป ๆ คล้ายกัน ดังนี้

5.1 เบอร์โทรศัพท์เป้าหมายที่ต้องการทราบรายละเอียดการใช้

5.2 เบอร์โทรศัพท์ที่เป้าหมาย โทรศัพท์เข้าไปติดต่อกับ (เบอร์มือถือ เบอร์บ้าน เบอร์ปลายทางต่างประเทศ เบอร์ที่ให้บริการเสริมของแต่ละบริษัทมือถือ เช่น เช็คข้อความ เป็นต้น)

5.3 วัน เดือน ปี ที่ใช้โทร เช่น 06 : 03 : 03 (DD : MM : YY)

5.4 เวลา ที่ใช้โทร 12 : 00 : 00 (HH : MM : SS)

5.5 ตำแหน่ง/สถานที่ ขณะที่เบอร์เป้าหมายโทรออก (Base Station)

5.6 ตำแหน่ง/สถานที่ ของเบอร์ปลายทางที่เป้าหมายโทรศัพท์เข้าไป (Base Station)

5.7 จำนวนเวลาที่ใช้โทรศัพท์ (คำนวณเป็นนาที)

5.8 ค่าบริการที่ใช้โทรศัพท์ (คำนวณเป็นบาท)

ลักษณะข้อมูล

	A	B	C	D	E	F	G
	No.	Caller Number	Called Number	Forwarded Number	Record Type	Time Stamp	Duration
1	1	889204075	804508878		Outgoing	01/04/2013 12:50:16	0:00:30
2	2	889204075	875500900		Outgoing	01/04/2013 13:56:56	0:00:18
3	3	840714889	889204075		Incoming	01/04/2013 18:01:01	0:01:30
4	4	889204075	840714889		Outgoing	01/04/2013 18:43:09	0:00:25
5	5	79240356	889204075		Incoming	02/04/2013 11:01:29	0:01:50
6	6	840714889	889204075		Incoming	02/04/2013 12:05:43	0:00:13
7	7	889204075	79240356		Outgoing	02/04/2013 12:20:34	0:00:55
8	8	879159707	889204075		Incoming	02/04/2013 12:56:41	0:00:51
9	9	840815343	889204075		Incoming	02/04/2013 14:01:57	0:02:10
10	10	879159707	889204075		Incoming	02/04/2013 14:01:57	0:00:03
11	11	+	889204075	891009100	Forwarded	02/04/2013 14:01:57	0:00:03
12	12	889204075	79240356		Outgoing	02/04/2013 15:41:01	0:02:07
13	13	889204075	840714889		Outgoing	03/04/2013 10:01:01	0:00:25

เบอร์ต้นทาง (Caller Number) เบอร์ปลายทาง (Called Number) แสดงสถานะการโทร (Record Type)

เบอร์โอนสาย (Forwarded Number) วันเวลาโทร (Time Stamp) ระยะเวลาการโทร (Duration)

6.1 สามารถตรวจสอบได้ว่าเบอร์โทรศัพท์เป้าหมาย ติดต่อหมายเลขใดบ้าง

6.2 สามารถตรวจสอบตำแหน่งต้นทางของเบอร์เป้าหมายและตำแหน่งปลายทางเบอร์
ด้วย

6.3 สามารถตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง เบอร์เป้าหมายและเบอร์อื่นๆ เช่น ตรวจสอบจากความถี่ที่โทรหากันบ่อยครั้ง และช่วงระยะเวลาที่ใช้ติดต่อกัน เป็นต้น

6.4 สามารถตรวจหาสถานที่พักอาศัยของเบอร์เป้าหมายได้ โดยดูจากความเคลื่อนไหวและลักษณะการใช้งาน ณ ตำแหน่งสุดท้ายและเวลาเริ่มต้นการใช้งานโทรศัพท์ในแต่ละวันมาวิเคราะห์หาสถานที่ได้

6.5 หาดำแหน่งที่ใกล้เคียงเบอร์เป้าหมายว่าอยู่ตำแหน่งใดในประเทศไทย จากการตรวจสอบสถานที่ตั้งเสาสัญญาณขณะที่ใช้งาน และเสาสัญญาณข้างเคียง (กรณีพิเศษ)

6.6 หาดำแหน่งที่ใกล้เคียงเบอร์เป้าหมายว่าอยู่ตำแหน่งใดในประเทศไทยจากการตรวจสอบสถานที่ตั้งเสาสัญญาณขณะที่ใช้งาน และเสาสัญญาณข้างเคียง (กรณีพิเศษ)

7.การติดตามเป้าหมายจากเสาสัญญาณ (Base Station)

7.1 ต้องรู้ว่าเป้าหมายอยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณใด (Base Station) โดยการตรวจสอบจากแผนที่ในการใช้งาน ณ จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดในแต่ละวัน และเสาสัญญาณข้างเคียงในแต่ละด้าน

7.2 หาข้อมูลสถานที่ตั้งเสาสัญญาณ โดยใช้เครื่องโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นบริการเสริมภายในตัวเครื่อง (Phone Setup)

7.3 ตรวจสอบทิศทางของเบอร์เป้าหมาย ในเสาสัญญาณนั้น (Sector) ระบบโทรศัพท์มือถือแบ่งการรับ-ส่งสัญญาณออกเป็น 3 ทิศทาง Sector มีรัศมีด้านละ 120 องศา ส่วนระยะทางในการรับ-ส่งขึ้นอยู่กับขนาดของสถานีฐาน

7.4 ตรวจหาเป้าหมายใน Sector ที่ปรากฏเมื่ออยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณ เราสามารถตรวจหาทิศทางดังนี้

7.4.1 ต้องรู้ว่าหมายเลขโทรศัพท์ของเป้าหมายนั้นเป็นของบริษัทใด เช่นของบริษัท AIS Dtac หรือ true โดยมีวิธีการตรวจได้ ดังนี้

AIS *727* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

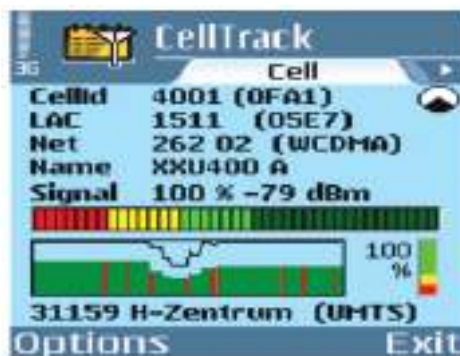
Dtac *812* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

true *933* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

7.4.2 เมื่อทราบว่าเบอร์เป้าหมายเป็นเครือข่ายใดแล้ว ต้องมีการประสานงานกับบริษัท โดยทำหมายเรียกพยาน ไปยังบริษัทโทรศัพท์ดังกล่าว และประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบว่าเราทำหนังสือไปแล้ว และขอข้อมูลด่วน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งสำเนาหนังสือไปให้ก่อนเพื่อให้ได้ข้อมูลทันเวลา

7.4.3 เมื่อได้ข้อมูลแล้วและรู้ว่าเป้าหมายอยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณใด (Base Station) โดยการตรวจสอบจากแผนที่ในการใช้งาน ณ จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดในแต่ละวัน และเสาสัญญาณข้างเคียงในแต่ละด้าน

7.4.4 หาข้อมูลสถานที่ตั้งเสาสัญญาณ โดยใช้เครื่องโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นบริการเสริมภายในตัวเครื่อง ซึ่งปัจจุบัน SmartPhone จะมีโปรแกรมเสริมมาให้มากมาย ทั้ง iPhone หรือ SAMSUNG ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางการขาย นอกจากนั้นยังหาดาวนโหลดจากเว็บไซต์ต่างได้ เช่นโปรแกรม CellGPS , CellPOS, PsilocminiGPS, GSM Tracker, Net monitor, G-net Track มี Freeware ที่นิยมใช้อยู่ คือ Cell Track

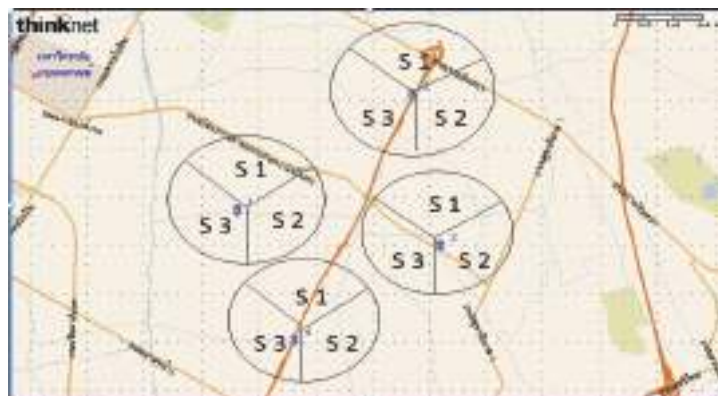
7.4.5 ตรวจสอบทิศทางของเบอร์เป้าหมาย ในเสาสัญญาณนั้น (Sector) ระบบโทรศัพท์มือถือแบ่งการรับ-ส่งสัญญาณออกเป็น 3 ทิศทาง (Sector) มีรัศมีด้านละ 120 องศา ส่วนระยะทางในการรับ-ส่ง ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานีฐาน

7.4.6 การติดตามเป้าหมายจากเสาสัญญาณ (Base Station) ที่ปรากฏเมื่ออยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณ เราสามารถตรวจหาทิศทางได้โดย หันหน้าเข้าหาเสาสัญญาณโดยหันไปทางทิศเหนือ และกำหนด Sector ดังนี้

- sector 1 จะเริ่มที่ 10 นาฬิกาวนขวาถึง 2 นาฬิกา
- sector 2 เริ่มจาก 2 นาฬิกาวนขวาถึง 6 นาฬิกา
- sector 3 เริ่มจาก 6 นาฬิกาวนขวาถึง 10 นาฬิกา

การติดตามเป้าหมายจากเสาสัญญาณ (Base Station)

7.4.7 องค์ประกอบการวิเคราะห์หาตำแหน่งให้ง่ายขึ้น

1. ค้นหากลุ่มญาติพี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย/ หรือญาติพี่น้องฝ่ายสามี ภรรยา
2. การโยกย้ายภูมิลำเนา
3. ข้อมูลทะเบียนรถเป้าหมาย/ผู้เกี่ยวข้อง
4. ข้อมูลการทำงาน หรือสถานที่เคยทำงาน
5. ข้อมูลกลุ่มเพื่อน
6. อุปนิสัยส่วนตัวของเป้าหมาย เช่น สถานที่ที่ชอบไปเที่ยวเป็นประจำ, กีฬา (เช่น ชอบเล่นสนุกเกอร์ , กอล์ฟ เป็นต้น) ทั้งนี้เพื่อประกอบการค้นหาเป้าหมาย

7.4.8 IMEI (International Mobile Equipment Identity)

อีมี่ หรือ อิมมี่ (IMEI) หมายถึง หมายเลขประจำเครื่องโทรศัพท์มือถือ โดยแต่ละเครื่องจะมีเลข IMEI แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลเลข IMEI จะถูกเก็บไว้ในหน่วยความจำของตัวเครื่องและยังสามารถระบุสถานะของโทรศัพท์ที่นั่นๆได้แก่ ยี่ห้อ/รุ่น รหัสโรงงาน หมายเลขเครื่อง รหัสสำรอง ความสำคัญของ IMEI จะใช้ในการส่งข้อมูลไปพร้อมกับเบอร์เพื่อทำการติดต่อกับสถานีฐานทุกครั้งที่มีการใช้งาน

IMEI (International Mobile Equipment Identity)

7.4.8.1 การตรวจสอบหมายเลข IMEI จะตรวจสอบได้ ดังนี้

1. ตรวจสอบจากสติ๊กเกอร์หลังตัวเครื่อง ซึ่งจะต้องทำการถอดแบตเตอรี่ออกและ
ข้อมูล การใช้งานจะถูกลบทิ้ง

2. ตรวจสอบจากตัวเครื่องโดยการกด *#06# เลข IMEI จะปรากฏที่หน้าจอเครื่อง

3. ตรวจสอบจากกล่องบรรจุเครื่องโทรศัพท์

การติดตามหาเครื่องโทรศัพท์เป้าหมายจาก IMEI จากที่ได้กล่าวข้างต้นเมื่อมีการติดต่อสื่อสาร
กับเสาสัญญาณระบบจะทำการตรวจสอบเบอร์และเลข IMEI ทุกครั้งทำให้สามารถตรวจสอบได้

MCC มาจากคำว่า Mobile Country Code มีความยาว 3 หลัก (Digit) เป็นตัวเลขที่บอกถึง
ประเทศ ซึ่งเป็นเจ้าของ SIM จดทะเบียนอยู่ เช่น ประเทศไทยคือ 520 เป็นต้น

MNC มาจากคำว่า Mobile Network Code มีความยาว 2 หลัก เป็นตัวเลขของผู้ให้บริการ
เครือข่ายซึ่งเจ้าของSIM จดทะเบียนอยู่ เช่น

dtac	คือ	18
ais	คือ	01
true	คือ	99
CAT CDMA	คือ	00
Thai Mobile	คือ	15
Digital Phone Hello	คือ	23

8.ข้อสังเกตในการหาเบอร์เป้าหมาย

8.1 เป้าหมายทั้งเครื่องทั้ง sim

8.2 ทั้ง sim แต่เครื่องเดิม

8.3 หาเบอร์คนร้ายจากที่เกิดเหตุ

- บิลเติมเงิน
- หางบัตร
- สลิปธนาคาร
- ปก sim

8.4 หาเบอร์จากสถานที่ต่างๆ เช่น คาร์แคร์ อยู่ซ่อมรถ โรงพยาบาลกรณีที่เราไม่ทราบว่า เป้าหมายใช้หมายเลขโทรศัพท์อะไร หรือเป้าหมายเป็นใคร เราสามารถดูได้จาก

- บิลเติมเงินโทรศัพท์ที่ค้นเจอจากในห้องของเป้าหมาย หรือสถานที่เกิดเหตุ
- ใบบันทึกการรายการของธนาคาร
- ปก sim
- สถานที่ต่างๆ ที่เก็บประวัติบุคคล เช่น อยู่ซ่อมรถ โรงพยาบาล ร้านล้างรถ (car care)
- ไปค้นบ้านพบเบอร์ที่ปฏิทิน กระดาษจดบันทึกต่าง ๆ เป็นต้น

9.

วิชา การเตรียมพยานหลักฐานเพื่อการ
สอบสวนและกระบวนการยุติธรรม

9. วิชา การเตรียมพยานหลักฐานเพื่อนำเข้าสู่การสอบสวน และกระบวนการยุติธรรม

1. ความสำคัญของการเตรียมพยานหลักฐานชั้นสืบสวนเพื่อนำเข้าสู่การสอบสวนและ กระบวนการยุติธรรม

การสืบสวนสอบสวนคดีอาญา เป็นกลไกที่สำคัญของรัฐที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ความสงบสุขของสังคม ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน อันเป็นหน้าที่ประการแรก ที่สำคัญที่สุดของรัฐตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองนั้น เป็นความต้องการในการดำรงอยู่ของสังคมและมนุษย์และยังเป็นพื้นฐานของการปกครองในอันที่จะเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ โดยส่วนรวม ซึ่งเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนเป็นองค์กรแรก ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับความผิดที่เกิดขึ้น การใช้อำนาจการสืบสวนสอบสวน ตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ เจ้าพนักงานจึงต้องปฏิบัติภายใต้กรอบของบทบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจไว้โดยเคร่งครัดด้วย โดยให้พึงระลึกเสมอว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้ไม่มีความผิดจนกว่าศาลจะมีความพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าเป็นผู้ได้กระทำความผิด¹ และเจ้าพนักงานจะต้องวางตัวเป็นกลาง มิใช่เพียงแต่สืบสวนสอบสวนหาพยานหลักฐาน เพียงเพื่อให้ยืนยันผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดประการเดียวไม่ ซึ่งเจ้าพนักงานจะต้องกระทำการด้วยความเป็นธรรม ตามหลักนิติธรรม (Rule of Law) กล่าวคือ เจ้าพนักงานต้องกระทำการสืบสวนสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย และให้ความเป็นธรรมกับคู่กรณีทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องหาหรือผู้กล่าวหาก็ตาม เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ และให้ความเป็นธรรมเกิดขึ้นในสังคม

การสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานนั้น มีหลักเกณฑ์อย่างใดนั้น ก็ต้องถือตามหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานของศาลเป็นเกณฑ์กำหนด โดยต้องถือว่าหากพยานหลักฐานใด ที่ศาลไม่รับฟังแล้ว เจ้าพนักงานก็ไม่ควรนำเข้ามาในคดี และประการสำคัญก็อาจทำให้เสียหายต่อคดีได้ ซึ่งโดยหลักแล้วศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพราะต้องการความถูกต้องบริสุทธิ์ ยุติธรรมของคดีพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาจะต้องได้มาโดยชอบ ด้วยเหตุนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงได้บัญญัติไว้ว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่ มิได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชุ่เชี่ยหลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นๆ”² ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ ถือว่าการรับฟังพยานหลักฐานของศาล เป็นไปอย่างกว้างขวางที่จะรับฟังพยานหลักฐานทุกชนิดที่มีประโยชน์ต่อคดี แต่ถ้าเป็นการได้พยานหลักฐานมาโดยมิชอบดังกล่าวแล้ว ศาลจะปฏิเสธการรับฟังพยานหลักฐานเหล่านี้

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้รับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญาได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นประจักษ์พยาน พยานบอกเล่า พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีหรือพยานอื่นใดที่จะสามารถพิสูจน์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือบริสุทธิ์ได้แล้วสามารถนำเข้าสู่สืบ เพื่อให้ศาลรับฟังได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะพยานบอกเล่าหรือพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี ที่แม้จะไม่สามารถชี้ชัดข้อเท็จจริงแห่งคดีได้โดยตรงก็ตาม แต่อาจทำให้ค้นพบข้อเท็จจริงและหลักฐานอื่นๆ ที่จะทำให้อคติมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันมา จนมีการกระทำผิดเกิดขึ้น และย่อมเป็นพยานที่ประสานเหตุการณ์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวน จึงไม่ควรจะละทิ้ง พยานบอกเล่าหรือพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีเหล่านี้

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 39

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

โดยเฉพาะ พยานบอกเล่าหรือพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี ที่เป็นเหตุให้ค้นพบผู้กระทำความผิดที่แท้จริง จึงมีความสำคัญมาก ที่เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนจะต้องแสวงหาเข้ามาไว้เป็นพยานหลักฐาน เพราะเป็นพยานที่สำคัญ ซึ่งอาจจะสามารถปะติดปะต่อเชื่อมโยงให้ค้นพบถึงพยานหลักฐานที่มีมูลความจริงได้ หากกรณีมีหลักฐานขัดกัน เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนต้องคัดเลือกหลักฐานที่แท้จริงถูกต้อง เพื่อนำมาพิเคราะห์ด้วยความชอบธรรมอย่างมีเหตุผล ตามลักษณะของรูปคดี และหากจำเป็นต้องสืบสวนสอบสวนพยานฝ่ายผู้ต้องหา เพื่อให้รูปคดีกระจ่างชัด ก็ย่อมจะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเช่นนั้นไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งการสืบสวนสอบสวนแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานพิสูจน์พยานผู้ต้องหาเสียแต่ในชั้นต้น และพยานหลักฐานที่เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนได้แสวงหาเข้ามานี้ ถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะสามารถนำไปใช้ในชั้นศาลได้ด้วย

เช่น คำให้การพยานโจทก์ ซึ่งให้การไว้ในชั้นสอบสวนใกล้เวลาเกิดเหตุไม่ทันได้คิดเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงย่อมมีน้ำหนักรับฟังได้ กฎหมายหาได้จำกัดให้รับฟัง เฉพาะคำเบิกความพยานโจทก์ในชั้นศาลเท่านั้นไม่ เมื่อคำให้การพยานโจทก์ ในชั้นสอบสวนมิได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญหลอกลวงหรือโดยมิชอบด้วยประการอื่น ศาลย่อมรับฟังมาประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ว่าจำเลยกระทำความผิดได้ *(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 503/2536)*

ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนแสวงหาพยานหลักฐาน โดยไม่ปฏิบัติตามวิธีการของกฎหมาย และมีการกระทำอย่างใดขัดกับหลักกฎหมายดังกล่าวแล้ว พยานหลักฐานเหล่านั้นถือว่าเป็นพยานหลักฐานซึ่งเกิดขึ้นโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟัง และถ้าหากการสืบสวนสอบสวนเริ่มต้นด้วยความไม่ถูกต้องชอบธรรมแล้ว ย่อมจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ และในบางครั้งการสืบสวนสอบสวนนั้นอาจจะต้องอาศัยงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการตรวจพิสูจน์การกระทำผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาด้วย เพราะการกระทำผิดบางประเภทได้มีการพัฒนารูปแบบให้มีความลับซับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ยากต่อการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความจริงในทางคดีได้³

2. ประโยชน์ของการเตรียมพยานหลักฐานชั้นสืบสวนเพื่อนำเข้าสู่การสอบสวนและกระบวนการยุติธรรม

ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้น พยานหลักฐานนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดของคดี เพราะเหตุว่าการที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ต้องอาศัยพยานหลักฐาน พยานหลักฐานจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีตั้งแต่เริ่มต้นการสืบสวน และการสอบสวน จนกระทั่งถึงการพิจารณาพิพากษาคดีในชั้นศาล เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะต้องแสวงหาพยานหลักฐานมาสู่สำนวนการสืบสวนและสอบสวนเพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ต้องหา นั้นให้ได้ซึ่งโดยข้อเท็จจริงนั้น หากการสืบสวนสอบสวนที่กระทำด้วยความล่าช้า ร่องรอยและพยานหลักฐานต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุอาจลบเลือน ถูกยกย้าย ทำลาย ซ่อนเร้นหรือทำให้สูญหายได้ และประการสำคัญเพื่อป้องกันมิให้ผู้เสียหายหรือพยานหลงลืมการจดจำเหตุการณ์ในขณะเกิดเหตุ อันจะเป็นผลให้มีการบิดเบือนหรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ซึ่งจะทำให้เสียหายแก่คดีได้

³ จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช ศ.พ.ต.อ. หลักและทฤษฎีการสอบสวน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร, 2556. หน้า 1-5

ดังนี้ เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานของรัฐเบื้องต้น ที่ใกล้ชิดกับการเกิดเหตุ ในคดีอาญามากที่สุด เพราะจะเป็นผู้ที่พบเห็นและใกล้ชิดกับเหตุการณ์ในการกระทำความผิดนั้นก่อน เจ้าพนักงานอื่น จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน จะเกิดขึ้นมิได้เลย ถ้าเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนปฏิเสธความถูกต้องชอบธรรม และความรวดเร็ว กล่าวคือ หลักของบทบัญญัติ ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือหลักการอำนวยความสะดวกทางอาญาก็ดี การปฏิบัติงานตาม กระบวนการสืบสวนสอบสวนที่ล่าช้า ก็เท่ากับเป็นการปฏิเสธความยุติธรรม โดยบทบัญญัติของกฎหมายได้ บัญญัติไว้ชัดแจ้งว่าให้กระทำความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดกระบวนการยุติธรรมของเรา มีประสิทธิภาพ และให้เป็นธรรมเพิ่มมากขึ้น และจะเป็นการเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมให้เกิดความ เข้มแข็ง และก่อให้เกิดกฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธา และได้รับการยอมรับจากประชาชน ในขณะเดียวกันจะต้องเป็นหลักประกัน ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริงด้วย และพยานหลักฐานแต่ละประเภทก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เพราะไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยาน เอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานผู้เชี่ยวชาญก็ตาม สามารถนำมาวินิจฉัยข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติได้ทั้งสิ้น ข้อ สำคัญอยู่ที่ว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริงถูกต้องหรือไม่ และในคดีอาญานั้นความสามารถนำพยานหลักฐาน ทุกชนิดเข้ามาในคดีเพื่อพิสูจน์ว่า ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา จำเลย มีความผิดหรือบริสุทธิ์ ได้อย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้ มี **ป.วิ.อาญา มาตรา 131 บัญญัติว่า** “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา”

เราจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของกฎหมายได้ให้อำนาจพนักงานสอบสวน สามารถทำการ สืบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยาน ผู้เชี่ยวชาญ และไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้ายแก่ผู้ต้องหาก็ตาม ที่จะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของ ผู้ต้องหาได้ และโดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนสืบหาได้เอง หรือผู้เสียหายหรือ ผู้ต้องหายื่นต่อพนักงานสอบสวน หรือที่บุคคลภายนอกส่งมาก็ตาม (คำพิพากษาฎีกาที่ 516/2481)

และในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ พนักงานสอบสวนมีอำนาจ ในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ โดยมี **ป.วิ.อาญา มาตรา 131/1 บัญญัติว่า** “ในกรณีที่ จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวน มีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญา ที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตาม วรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ มีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำ เพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้อง ไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย หรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้อง ให้ความยินยอม หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหาย กระทำการป้องกันขัดขวาง มิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ เบื้องต้นว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหา หรือผู้เสียหายนั้น แล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรืออัยการสูงสุด กำหนดแล้วแต่กรณี โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

กล่าวคือ ในกรณีที่ต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใดๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ ดังนี้

1. ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม

2. หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม หลักในการสืบสวนและการสอบสวนก็ต้องถือปฏิบัติตามวิธีการของบทบัญญัติของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งถ้าเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักกฎหมายแล้ว พยานหลักฐานเหล่านั้นถือว่าเป็นพยานหลักฐานซึ่งได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟัง และยังเป็นพยานหลักฐานที่ไม่มีคุณค่าขาดความน่าเชื่อถือ และไม่อาจพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ พยานหลักฐานที่ได้มาก็จะเสียไปซึ่งจะไม่ใช่ประโยชน์อย่างใดต่อคดีเลย ซึ่งเป้าหมายของการสืบสวนสอบสวนนั้น ก็ต้องพิจารณาจากป.วิ.อาญา มาตรา 226 เป็นหลักในการปฏิบัติและดำเนินการ

ป.วิ.อาญา มาตรา 226 บัญญัติว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน”

ตามที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้นแล้วว่า เจ้าพนักงานสามารถทำการสืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้ทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ ซึ่งลักษณะสำคัญของพยานที่จะสืบสวนและสอบสวนรวบรวมในคดีได้ คือ พยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ รวมทั้งพยานผู้เชี่ยวชาญ พยานหลักฐานทั้งหมดดังกล่าว ถือว่ามีความสำคัญต่อคดีเป็นอย่างมาก ซึ่งจะต้องมีการแสวงหาพยานหลักฐานทั้งปวง ที่เป็นประโยชน์ต่อคดี และทำการสอบสวนรวบรวมเข้ามาในคดีให้มากที่สุด โดยมีข้อจำกัดในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน คือ ต้องไม่เป็นพยานชนิดที่เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น หากพยานหลักฐานที่ได้มานั้นเข้าข่ายอยู่ในข้อจำกัดดังกล่าวแล้ว ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ศาลไม่รับฟัง และไม่เกิดประโยชน์ต่อการวินิจฉัยข้อเท็จจริงของคดีแต่อย่างใด

ตามที่ ป.วิ.อาญา มาตรา 226 ได้วางหลักไว้ว่าห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นนั้น เป็นการต้องห้ามรับฟังถ้อยคำของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นเท่านั้น แต่ไม่ได้ห้ามรับฟังพยานหลักฐานอื่นๆ ที่เป็นผลมาจากการกระทำโดยมิชอบแต่อย่างใด เช่น

(ก) ผู้ใหญ่บ้านได้แนะนำจำเลยให้รับเสียจะได้กันไว้เป็นพยาน จำเลยจึงรับสารภาพและนำเจ้าพนักงานไปค้นเอาของกลางได้ แม้คำรับของจำเลยจะรับฟังไม่ได้ แต่ก็มีพยานยืนยันสองคน ทั้งจำเลยยังได้นำค้นของกลางเป็นวัตถุพยานอีกด้วย คดีจึงไม่มีข้อสงสัย ฟังได้สนิทใจว่าจำเลยกระทำความผิด (คำพิพากษาฎีกาที่ 500/2474)

(ข) พยานที่เกิดจากการชู้เชียว จูงใจว่าจะให้ออกจากงานโดยรับบำนาญ และไม่จับกุมมาดำเนินคดี รับฟังไม่ได้ตามมาตรา 226 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1758/2523)

(ค) คำรับสารภาพที่ได้ความว่าหากจำเลยไม่ให้การรับสารภาพ เจ้าพนักงานตำรวจก็ต้องจับกุมภริยาจำเลย และคนในบ้านทั้งหมดด้วย เป็นคำรับสารภาพที่มีเหตุจูงใจและบังคับให้กลัว ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 473/2539)

(ง) หลังจากเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยที่ 2 กับพวกเวลา 00.30 น. จนถึงเวลาที่จำเลยที่ 2 ถูกส่งตัวให้แก่พนักงานสอบสวน จำเลยที่ 2 ถูกสอบปากคำอย่างต่อเนื่องโดยเจ้าพนักงานตำรวจหลายคนเป็นเวลาประมาณ 8 ชั่วโมง และเมื่อพนักงานตำรวจตรี ช. พนักงานสอบสวนได้รับตัวจำเลยที่ 2 ไว้แล้ว ได้ทำการสอบปากคำจำเลยที่ 2 ต่อเนื่องไปจนถึงเวลา 12.00 น. ที่นำตัวจำเลยส่งไปชี้ที่เกิดเหตุและถ่ายภาพไว้ด้วย ดังนั้น การสอบปากคำจำเลยที่ 2 ในชั้นสอบสวนรวมทั้งการนำจำเลยที่ 2 ไปชี้ที่เกิดเหตุและถ่ายภาพ จึงมีเหตุสมควรสงสัยว่าน่าจะเกิดขึ้นระหว่างที่จำเลยที่ 2 มีความเหนื่อยล้าอ่อนเพลียทั้งร่างกายและจิตใจ และมีผลกระทบต่อน้ำหนักความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพที่ได้รับจากจำเลยที่ 2 ด้วย พยานหลักฐานโจทก์เกี่ยวกับคำให้การรับสารภาพของจำเลยที่ 2 ในชั้นสอบสวนจึงไม่น่าหนักแน่นเชื่อถือ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1029/2548)

(จ) หากว่า เจ้าพนักงานตำรวจได้เข้าไปตรวจค้นบ้านจำเลย พบธนบัตรที่ใช้ล่อซื้อและเมทแอมเฟตามีนที่ได้สุ่มไต่ 10 เม็ด จึงได้บอกจำเลยว่ามีเมทแอมเฟตามีนอยู่อีกให้นามามอบให้ เจ้าพนักงานตำรวจ จะได้รับโทษเบาลง และได้เกลี้ยกล่อมจำเลยว่า หากมีสิ่งผิดกฎหมายก็ให้เอาออกเสีย จากนั้น จำเลยได้พาไปที่ต้นมะขามล้างเข้าไปในโพรงต้นมะขาม นำถุงพลาสติกบรรจุเม็ดยามาให้ ดังนี้ เป็นการพุดในขณะที่ถูกปิดการตรวจค้น เพื่อให้ได้มาซึ่งของผิดกฎหมายที่อยู่ในครอบครองของจำเลย แม้คำพุดนั้นจะเป็นการพุดจูงใจในทำนองว่าจำเลยจะได้รับโทษเบาลง ก็ไม่ถึงขั้นให้สัญญาตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 135 มิใช่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 1542/2540)

(ฉ) แม้ในวันเกิดเหตุ เจ้าพนักงานฝ่ายสืบสวนได้เชิญบิดาและญาติพี่น้องจำเลยไปที่สถานีตำรวจ ทำให้จำเลยต้องยอมเข้ามามอบตัว และให้การรับสารภาพเพื่อให้เจ้าพนักงานปล่อยตัวบิดาและญาติพี่น้องของจำเลย ก็เป็นการตัดสินใจโดยอิสระของจำเลยเอง เพราะเจ้าพนักงานตำรวจมิได้จับกุมหรือดำเนินคดีแก่บิดาหรือญาติพี่น้องของจำเลย เป็นแต่เพียงการเชิญตัวไปในการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเพื่อจับกุมจำเลย ซึ่งเป็นคนร้ายเท่านั้น เมื่อจำเลยเข้ามามอบตัวความจำเป็นที่จะต้องสืบสวนเพื่อจับกุมจำเลยย่อมหมดไป จึงไม่มีเหตุผลที่พนักงานสอบสวนจะหยิบยกเงื่อนไขการปล่อยตัวบิดาและญาติพี่น้องของจำเลยขึ้นมาเสนอเพื่อจูงใจหรือเป็นคำมั่นสัญญาให้จำเลยยอมรับสารภาพ ทั้งตามบันทึกคำให้การผู้ต้องหา และบันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ มีรายละเอียดของการกระทำความผิดตามลำดับทุกขั้นตอน เชื่อมโยงและสอดคล้องกับวัตถุของกลาง ร่องรอยวิถีกระสุน สภาพศพ และสถานที่เกิดเหตุ โดยมีการถ่ายภาพประกอบอย่างชัดเจน ไม่มีข้อพิรุธ คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนจึงใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันจำเลยในชั้นพิจารณาได้ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 134 และมาตรา 226 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1581/2548)

(ช) ขณะจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ที่สถานีตำรวจ ญาติพี่น้องของจำเลยเดินทางไปเยี่ยมจำเลยได้พุดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ญาติพี่น้องฟัง ญาติพี่น้องจำเลยบอกจำเลยให้รับสารภาพ จำเลยจึงให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน แสดงว่าจำเลยให้การรับสารภาพโดยสมัครใจ มิได้เกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญาชู้เชียว หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น จึงใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันจำเลยในการพิจารณาได้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 135 (คำพิพากษาฎีกาที่ 2215/2548)

แต่ได้มี ป.วิ.อาญา มาตรา 226/1 กำหนดไว้ต้องห้ามรับฟังพยานหลักฐานอื่นๆ ด้วย โดยบัญญัติว่า “ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบ แต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดย

มิชอบ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมมากกว่าผลเสีย อันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ความสำคัญและความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (4) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบ อันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่

เพียงใด”

ซึ่งจะเห็นได้ว่า พยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำโดยมิชอบ โดยเกิดขึ้นจากการจงใจ มีค่านับสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น ไม่ว่าจะเป็นเจ้าพนักงานหรือบุคคลอื่นกระทำก็ตาม ก็ต้องห้ามมิให้รับฟังถ้อยคำของบุคคลนั้นทั้งสิ้น แต่หากว่าจากการกระทำโดยมิชอบนั้น ทำให้ได้พยานหลักฐานอื่นๆ มา ซึ่งถึงแม้พยานหลักฐานนั้นจะเกิดขึ้นอยู่โดยชอบก็ตามก็ต้องห้ามรับฟัง ตามป.วิ.อาญา มาตรา 226/1 เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ก็ไม่ต้องห้ามรับฟังเด็ดขาด มีข้อยกเว้นให้ศาลใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ หากเห็นว่าการรับฟังพยานหลักฐานนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมมากกว่าผลเสีย อันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญา หรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อสาธารณะให้มากที่สุด ซึ่งหากว่าการกระทำโดยมิชอบนั้น มีลักษณะรุนแรงต่อสังคมมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้รับจากพยานหลักฐานนั้นแล้ว ศาลก็จะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น หรือกรณีพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำโดยมิชอบประการอื่นของเจ้าพนักงาน เช่น การค้นโดยมิชอบ การลักลอบดักฟังโทรศัพท์โดยมิชอบ เป็นต้น ดังนี้หากได้พยานหลักฐานนั้นมา แม้พยานหลักฐานนั้นเกิดขึ้นอยู่โดยชอบก็ตาม ศาลอาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ หากจะเป็นผลเสียหายร้ายแรงต่อสังคมมากกว่า แต่ถ้าเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมหรือสังคมมากกว่าผลเสียต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนแล้ว ทั้งนี้ให้ศาลพิจารณาปัจจัยกรณีต่างๆ เหล่านี้ประกอบด้วย คือ

- (1) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (4) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบ อันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่

เพียงใด

ดังนี้ ศาลอาจรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบนั้นก็ได้ หากกรณีเมื่อศาลพิจารณาปัจจัยต่างๆ แล้วมีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้นหรือมีพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี หรือมีลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ หรือผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด เช่น

(ก) การที่ศาลออกหมายค้นบ้านของจำเลย โดยระบุเลขที่บ้านเป็นเลขที่ 74 ตามที่เจ้าพนักงานตำรวจร้องขอแล้ว ร้อยตำรวจเอก ก. แก่เลขที่บ้านในหมายค้นเป็นเลขที่ 161 เพื่อให้ตรงกับความจริงโดยไม่มีอำนาจ อันอาจมีผลให้หมายค้นเสียไป และการค้นไม่ชอบด้วยกฎหมายก็เป็นเรื่องที่จะต้อง

ไปว่ากล่าวกันอีกส่วนหนึ่งต่างหาก เมื่อปรากฏว่าคดีมีการสอบสวนกันโดยชอบทั้งในชั้นพิจารณา จำเลยก็นำสืบยอมรับว่าเจ้าพนักงานตำรวจตรวจค้นพบเฮโรइनของกลางฝังอยู่ในดินห่างจากบ้านของจำเลยประมาณ 3 เมตร จากพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมายอมรับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6475/2547)

(ข) การที่จำเลยที่ 1 รับอยู่แล้วว่าของกลางถูกยึดจากบ้านจำเลยที่ 1 ตามบันทึกการตรวจค้นก็ปรากฏมีลายมือชื่อผู้ครอบครองบ้านลงรับรองไว้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติอยู่ในกรอบของกฎหมาย โดยมิได้มีการบังคับขู่เข็ญ เหตุที่เจ้าพนักงานตำรวจไปตรวจค้นบ้านจำเลยที่ 1 เนื่องจากจำเลยที่ 2 ชัดทอดว่าลักเอาทรัพย์สินไปขายให้แก่จำเลยที่ 1 การไปตรวจค้นบ้านจำเลยที่ 1 จึงมิใช่เป็นเรื่องของการกลั่นแกล้ง ส่วนการตรวจค้นจะมีชอบด้วยกฎหมายอย่างไร เพราะเป็นการค้นโดยไม่มีหมายค้นเป็นเรื่องจะต้องไปว่ากล่าวกันอีกส่วนหนึ่ง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6391/2547)

แต่ถ้าเป็นกรณีที่เมื่อศาลพิจารณาปัจจัยต่างๆ แล้วไม่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ความสำคัญ และไม่มีพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น หรือไม่มีพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี หรือมีลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ ดังนี้ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ

เช่น การค้นพบธนบัตรของกลางในช่องปลาที่แขวนอยู่ข้างบ้าน นอกจากมิได้กระทำต่อหน้าจำเลยหรือสามีจำเลย ทั้งๆ ที่จำเลยก็ถูกจับและควบคุมตัวอยู่ที่หน้าบ้าน และได้เป็นการค้นพบที่พบต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งเจ้าพนักงานได้ร้องขอมาเป็นพยานตามมาตรา 102 ไว้ พยานหลักฐานโจทก์เกี่ยวกับการค้นพบธนบัตรของกลางดังกล่าว จึงไม่น่าหนักเพียงพอที่ศาลจะรับฟัง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4793/2549)

3. หลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนพยานบุคคล

3.1 พยานบุคคล ได้แก่ บุคคลที่มาให้การด้วยปากต่อหน้าเจ้าพนักงานหรือศาล ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือผู้เชี่ยวชาญก็ได้

ป.วิ.แพ่ง มาตรา 95 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ยอมรับฟังพยานบุคคลใด เว้นแต่บุคคลนั้น

(1) สามารถเข้าใจและตอบคำถามได้ และ

(2) เป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้น มาด้วยตนเองโดยตรง แต่ความในข้อนี้ให้ใช้บังคับได้ต่อเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยชัดแจ้ง หรือคำสั่งของศาลว่าเป็นอย่างอื่น”

บุคคลใดก็ตามที่สามารถเข้าใจและตอบคำถามได้ และเป็นผู้ที่เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานมาด้วยตนเองโดยตรง ซึ่งเป็นหลักของประจักษ์พยาน (Eye witness) แต่ความในข้อนี้ให้ใช้บังคับได้ ต่อเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยชัดแจ้ง โดย ป.วิ.แพ่ง มาตรา 95 ซึ่งนำมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา โดยอาศัย ป.วิ.อาญา มาตรา 15 ด้วย ซึ่งจะบัญญัติห้ามมิให้ยอมรับฟังพยานบุคคลใด เว้นแต่บุคคลนั้นเป็นผู้ที่เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นมาด้วยตนเองโดยตรงก็ตาม แต่มีข้อยกเว้นไว้ว่า ความในข้อนี้ให้ใช้ได้ต่อเมื่อไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายโดยชัดแจ้ง หรือคำสั่งศาลว่าเป็นอย่างอื่น ดังนั้น ถ้าหากเป็นคดีอาญาก็ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 226 ว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิด หรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นๆ” จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า หลักมีอยู่ว่าพยานบอกเล่ารับฟังไม่ได้ เว้นแต่จะมีพยานหลักฐานอย่างอื่นประกอบจึงจะรับฟังได้ และหากพยานบอกเล่าได้กล่าวอ้างข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลเชื่อมโยงกับ

พยานหลักฐานอื่นตลอดจนพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว ซึ่งแม้เป็นพยานบอกเล่าหากมีพยานหลักฐานอื่นๆ ประกอบ ก็สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ สอดคล้องกับ ป.วิ.อาญา มาตรา 226/3 วรรค 2 ที่บัญญัติห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(1) ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่า นั้น น่าเชื่อว่า จะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(2) มีเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยว ในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้น ด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้น

พยานบอกเล่าตาม (1) ที่ให้ศาลรับฟังนั้น เป็นพยานบอกเล่าที่น่าเชื่อว่า จะพิสูจน์ความจริง ได้โดยพิจารณาจากสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่า นั้น แล้วน่าเชื่อถือ ในการพิสูจน์ความจริง เช่น คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนและมีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบ คำรับสารภาพ ประกอบไว้ด้วย

และ (2) มีเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยว ในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้น ด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้น ซึ่งอาจเป็นกรณีที่ประจักษ์พยานตายหรือไม่สามารถติดตามมา เบิกความเป็นพยานต่อศาล และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมก็ให้รับฟังพยานบอกเล่า นั้นได้ เช่น คำให้การในชั้นสอบสวนของประจักษ์พยานที่ไม่ได้ตัวมาเบิกความในชั้นศาล ดังนี้ ศาลสามารถ รับฟังพยานบอกเล่า นั้นได้ เช่น

(ก) คำเบิกความของพยานในชั้นพิจารณาคดีแตกต่างไปจากคำให้การของพยานที่เคยให้ไว้ ในชั้นสอบสวน โดยไม่มีเหตุผลเพราะเหตุใดจึงเบิกความในชั้นพิจารณาไม่ตรงกับที่เคยให้การไว้ในชั้นสอบสวน ดังนี้ ศาลเชื่อคำให้การในชั้นสอบสวนเป็นความจริงยิ่งกว่าคำเบิกความในชั้นพิจารณาของศาล รับฟังลงโทษ จำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 87/2531, 3607/2538)

(ข) ความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการอนาจารและข่มขืนกระทำชำเรา นั้น แม้หญิงผู้เสียหาย จะได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว แต่ก็มีคำให้การเกี่ยวกับเรื่องนี้ในชั้นสอบสวนถึงตัวคนร้ายว่าเป็นจำเลย ซึ่งพนักงานสอบสวนเบิกความรับรอง และมีมารดาของผู้เสียหายมาเบิกความว่าเมื่อผู้เสียหายกลับมาถึงบ้าน ในทันทีได้บอกถึงตัวคนร้ายว่าเป็นจำเลยเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย หลักฐานรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดดังกล่าวจริง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 341/2526)

ถึงอย่างไรก็ตาม ถ้าหากพยานบอกเล่า นั้นเป็นพยานที่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าจำเลย มีความผิดหรือบริสุทธิ์แล้ว ก็สามารถอ้างเป็นพยานได้ แต่ถ้าเป็นพยานบอกเล่าที่ใกล้ชิดเหตุการณ์ออกไป อันได้แก่ ผู้ที่ได้รับคำบอกเล่าต่อๆ กันมาหลายทอด ดังนี้ ไม่ควรแสวงหาเข้ามาในคดี เพราะพยานบอกเล่า ชนิดนี้ไม่มีประโยชน์อันใด ที่ศาลจะนำไปชั่งน้ำหนักให้ฟังลงโทษจำเลยได้เลย แต่ถ้าเป็นพยานบอกเล่า ที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ดังนี้ รับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นๆ ลงโทษได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1522/2528)

และที่จะลืมเสียมิได้ พยานอีกประการหนึ่งที่อาจจะไม่ใช่พยานโดยตรง หรือประจักษ์พยาน ซึ่งไม่สามารถระบุชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงได้โดยตรงว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์อยู่ในตัวได้ก็ตาม แต่ถ้าหากนำ ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานแวดล้อมกรณีทุก ๆ ด้าน มาปะติดปะต่อเชื่อมโยงเรื่องราวได้อย่างเป็นลูกโซ่ โดยไม่ ขาดช่วงและสอดคล้องต้องกันแล้ว ก็สามารถที่จะบ่งชี้ข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติและมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือ ได้เช่นกัน ซึ่งในบางครั้งอาจเรียกได้ว่า “พยานลูกโซ่” ซึ่งพยานดังกล่าวคือ พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี

(Circumstantial Evidence) แต่ถ้าหากมีพยานพดิดเหตุแวดล้อมกรณีประเด็นใดประเด็นหนึ่ง มิได้มีพยานพดิดเหตุแวดล้อมกรณีเชื่อมโยงกันได้อย่างเป็นลูกโซ่แล้ว พยานพดิดเหตุแวดล้อมกรณีชนิดนั้น อาจมีน้ำหนักน้อย จะต้องมิพยานหลักฐานอื่นมาฟังประกอบให้เชื่อได้ว่าจำเลยกระทำความผิดจริง จึงจะลงโทษจำเลยได้

3.2 ประจักษ์พยาน (Eye Witness)

ประจักษ์พยาน หมายความว่า พยานที่ได้เห็น ได้ยิน หรือได้ทราบเรื่องราวขณะความผิดเกิดขึ้นมาด้วยตนเอง

ซึ่งประจักษ์พยานนั้นก็คือ พยานที่ได้เห็นหรือทราบการกระทำความผิดในขณะที่ความผิดกำลังเกิดขึ้นหรือดำเนินอยู่ในขณะนั้น โดยประจักษ์พยานนั้นถือว่าเป็นพยานชั้นหนึ่งและเป็นพยานที่มีน้ำหนักในการรับฟังมาก แต่อย่างไรก็ตาม ประจักษ์พยานนั้นก็อาจเป็นพยานที่ไม่มีน้ำหนักในการรับฟังได้เช่นกัน ถ้าหากว่าประจักษ์พยานนั้นให้การไม่เป็นไปตามความเป็นจริง หรือโดยไม่ได้รู้เห็นมาด้วยตนเองจริง แต่เป็นการชักชวนกันมาเพื่อให้การปรักปรำเขา หรือเป็นการช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องรับโทษก็เป็นได้ ดังนั้น ประจักษ์พยานที่จะมีน้ำหนักในการรับฟังได้นั้น จะต้องเป็นประจักษ์พยานที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ได้เห็น ได้ยินมาด้วยตนเองตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจริง มิได้เสริมเติมแต่งเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาแต่อย่างใด ซึ่งการที่พยานอ้างว่าเป็นผู้ที่ได้เห็นได้ยินมานั้น ต้องพิจารณาที่มาของการมารู้เห็นด้วยว่าจะเป็นการมารู้เห็นได้จริงหรือไม่อย่างใด

เช่น เห็นได้จากแสงสว่างใด หรือสายตาของพยานในขณะการมองเห็นนั้นสามารถมองเห็นได้จริงหรือไม่ หรือบริเวณนั้นเป็นสถานที่ที่มืดทึบหรือโล่งแจ้ง หรือมีสิ่งอื่นมาบดบังต่อการมองเห็นหรือไม่ และจะต้องมีเหตุในการมารู้เห็นของพยานด้วยว่า เพราะเหตุใดพยานจึงมารู้เห็นเหตุการณ์ในขณะนั้น ซึ่งหากพยานอ้างว่ามาเห็นเหตุการณ์โดยบังเอิญ และไม่มีเหตุที่จะมารู้เห็นว่าเพราะอะไรถึงได้มายังสถานที่นั้น ดังนี้ คำพยานนั้นอาจไม่น่าเชื่อถือ โดยเหตุที่มารู้เห็นของพยาน เช่น มีกิจธุระ หรือมาหาผู้ใด หรือไปไหนมาและผ่านมาพบเข้า ซึ่งในขณะที่เห็นเหตุการณ์ทำอะไรอยู่จึงได้เห็นเหตุการณ์ และระยะเวลาในการเห็นเหตุการณ์ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมของสถานที่หรือสิ่งใกล้เคียง ซึ่งพยานจะต้องบอกถึงสิ่งแวดล้อมของสถานที่ หรือสิ่งใกล้เคียงได้ ถ้าหากพยานตอบไม่ได้ก็อาจไม่เชื่อว่าพยานได้มารู้เห็นจริงตามที่กล่าวอ้าง โดยคำนึงถึงความเป็นเหตุเป็นผล และความน่าจะเป็นกับผลที่เกิดขึ้นด้วยว่าพยานน่าจะได้มารู้เห็นจริงตามที่พยานกล่าวอ้างหรือไม่ ประกอบด้วยเสมอ เพื่อจะเป็นหลักในการพิสูจน์ว่าประจักษ์พยานนั้นได้ให้การไปตามความเป็นจริงตามที่ได้รู้เห็นมาหรือไม่ประการหนึ่ง

3.3 พยานบอกเล่า (Hearsay Evidence)

พยานบอกเล่า หมายความว่า พยานบุคคลที่ไม่ได้รู้ ไม่ได้เห็น หรือไม่ได้ยินมาด้วยตนเอง หากแต่ได้รู้ หรือได้ยิน หรือได้ฟังข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาจากผู้อื่นอีกต่อหนึ่ง โดยที่บุคคลที่เล่าให้ฟังนั้น อาจได้รับการถ่ายทอดกันมาหลายทอดก็ได้

และมี ป.วิ.อาญา มาตรา 226/3 วรรค 1 บัญญัติให้ความหมายของพยานบอกเล่าไว้ว่า หมายความว่า ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดนำมาเบิกความต่อศาลหรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งอ้างเป็นพยานต่อศาล โดยนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น

เพราะฉะนั้น พยานบุคคลอาจมีได้ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุก็ได้ สุดแต่จะมีการนำเสนอพยานต่อศาลในรูปแบบใด เช่น กรณีที่บุคคลได้รับการบอกเล่ามาจากประจักษ์พยานหรือบุคคลอีกต่อหนึ่งมาเบิกความเป็นพยานต่อศาล บุคคลนั้นก็จะเป็นพยานบอกเล่า หรือหากเป็นกรณีที่ประจักษ์พยานเขียนบันทึกเหตุการณ์ลงในเอกสารหรือให้การต่อพนักงานสอบสวน และได้มีการบันทึกไว้

ในคำให้การในชั้นสอบสวน หรือได้มีการบันทึกข้อความในเทปบันทึกเสียง ดังนี้ เอกสารหรือเทปบันทึกเสียง นอกจากจะเป็นพยานเอกสารและพยานวัตถุแล้ว ก็เป็นพยานบอกเล่าด้วยเช่นกัน

พยานบอกเล่าซึ่งศาลจะรับฟัง และมีน้ำหนักที่เชื่อถือได้ (พยานบอกเล่าที่มีน้ำหนัก ในการรับฟัง) มีอยู่หลายกรณีด้วยกัน ดังต่อไปนี้

3.3.1 คำกล่าวของพยานภายหลังเกิดเหตุทันที

คำกล่าวของพยานภายหลังเกิดเหตุทันที หมายความว่า คำกล่าวที่เกี่ยวข้องกับ ข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดี และกระชั้นชิดกับเหตุการณ์ ซึ่งผู้กล่าวยังไม่มีเวลาที่จะคิดแต่งเติมเรื่องราวได้ทัน โดยคำกล่าวของพยานภายหลังเกิดเหตุทันที ย่อมมีน้ำหนักในการรับฟัง เพราะคำกล่าวชนิดนี้ผู้บอกกล่าว ยังไม่มีโอกาสปรุงแต่งหรือคิดปรีปรา หรือเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่น แม้พยานจะไม่ได้ประสบ ไม่ได้เห็นด้วยตาตนเอง แต่พยานก็ได้ยืนยันถึงเหตุการณ์ที่ได้ยินมา เพื่อพิสูจน์ว่ามีเหตุการณ์อย่างนั้นเกิดขึ้น ในลักษณะใกล้ชิดกับเหตุที่เกิดขึ้น จึงเป็นพยานโดยตรง และไม่จำเป็นต้องได้ยินคำพูดในเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุ แท้ๆ แต่ให้ขยายรวมไปใช้กับการได้ยินคำกล่าวของผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์ที่กล่าวใกล้ชิดติดพันกับเหตุการณ์ หรือ ต่อเนื่องติดต่อกันไปกับเหตุการณ์ โดยที่ผู้กล่าวยังไม่มีโอกาสแต่งเติมเสริมข้อเท็จจริงนั้น ก็ถือว่าผู้รับคำ บอกเล่าเป็นพยานที่เบิกความถึงคำกล่าวที่เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์นั้นด้วย ซึ่งเป็นพยานชั้นที่หนึ่ง คือ “พยานที่ไม่ได้เห็นได้ยินด้วยตนเอง แต่หากว่าได้ยินได้ฟังประจักษ์พยานบอกกล่าวให้ฟังกระชั้นชิดกับเหตุที่เกิดขึ้น โดยผู้กล่าวยังไม่มีเวลาที่จะคิดแต่งเติมเรื่องราวได้ทัน” เช่น

(ก) ตำรวจเบิกความว่าพอเกิดเหตุแล้วจำเลยออกมาจากที่เกิดเหตุฆาตกรรม มีผู้ ตามจำเลยติดตามขึ้นบอกให้จับจำเลยว่าแทงผู้ตาย คำของตำรวจนี้เป็นพยานชั้นที่หนึ่งไม่ใช่คำบอกเล่า (คำพิพากษาฎีกาที่ 304/2500)

(ข) ความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการอนาจารและข่มขืนกระทำชำเรา นั้น แม้หญิง ผู้เสียหายจะได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว แต่ก็มีคำให้การเกี่ยวกับเรื่องนี้ในชั้นสอบสวนถึงตัวคนร้ายว่าเป็นจำเลย ซึ่งพนักงานสอบสวนเบิกความรับรอง และมีมารดาของผู้เสียหายมาเบิกความว่า เมื่อผู้เสียหายกลับมาถึงบ้าน ในทันทีได้บอกถึงตัวคนร้ายว่าเป็นจำเลยเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย หลักฐานรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดดังกล่าวจริง (คำพิพากษาฎีกาที่ 341/2526)

3.3.2 คำกล่าวหรือคำรับที่ทำให้ผู้กล่าวเสียประโยชน์ (คำรับที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง)

คำกล่าวหรือคำรับที่ทำให้ผู้กล่าวเสียประโยชน์ หมายความว่า คำกล่าวหรือคำรับ ที่ทำให้ตนเองเสียหาย เสียประโยชน์ หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง เพราะตามปกติธรรมดาแล้ว บุคคลย่อมไม่ กล่าวอะไรให้ตนเสียหายโดยที่ไม่เป็นความจริง จึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ โดยถ้อยคำกล่าวหรือคำรับนั้นต้องเกิด จากความสมัครใจของผู้ให้ถ้อยคำนั้นด้วย เช่น

(ก) คำรับสารภาพผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย เพราะถือว่าโดยปกติธรรมดาแล้ว บุคคลย่อมไม่กล่าวอะไรให้ตนเสียประโยชน์ หรือเสียหาย ทั้งที่ไม่เป็นความจริง แม้จะเป็นพยานบอกเล่า แต่เป็นคำรับที่เป็นผลร้ายแก่ตนเองย่อมมีน้ำหนักแก่การรับฟังได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 330/2526)

(ข) หรือคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยซึ่งโจทก์ส่งศาล จึงเป็นพยาน บอกเล่าที่จำเลยให้การทรมานตนเองให้เสียประโยชน์ และถือว่าเป็นพยานที่มีคุณค่าในการรับฟังที่จะทำให้ศาล เชื่อ เมื่อมีพยานหลักฐานอื่นประกอบ แม้ว่าจะไม่มีประจักษ์พยานในคดีก็รับฟังลงโทษจำเลยได้ กรณี พยานบอกเล่าเมื่อเป็นถ้อยคำที่ให้การปรีปราตนเองย่อมฟังได้ตามกฎหมาย นี่เป็นหลักที่ใช้ได้ทั้งคำให้การ พยานและคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา (คำพิพากษาฎีกาที่ 266/2486)

3.3.2.1 กรณีเจ้าพนักงานผู้จับจะต้องแจ้งสิทธิ และจัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย ให้แก่ผู้ถูกจับเสียก่อน มิฉะนั้น ถ้อยคำอื่นของผู้ถูกจับไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้

ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรค 4 บัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อเจ้าพนักงาน ผู้จับหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิด ห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ ต่อเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่งหรือตามมาตรา 83 วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี”

3.3.2.2 สิทธิที่เจ้าพนักงานผู้จับต้องแจ้งให้แก่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบและจัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย มีดังต่อไปนี้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2 หรือ ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรค 1)

1. ผู้ถูกจับได้รับทราบข้อกล่าวหา หรือหากมีหมายจับได้แสดงต่อผู้ถูกจับแล้ว (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2)
2. ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2)
3. ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2)
4. ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวก และไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับ หรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด เจ้าพนักงานได้อนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณีแล้ว (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2)
5. ผู้ถูกจับได้รับทราบข้อกล่าวหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับแล้ว หรือได้แจ้งว่ามีหมายจับให้ผู้ถูกจับทราบ และได้อ่านหมายจับให้ฟังแล้ว (เมื่อถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน) (ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรค 1 (1))
6. ผู้ถูกจับมีสิทธิได้รับสำเนาบันทึกการจับกุมจากเจ้าพนักงานผู้จับ (ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรค 1 (1))

3.3.2.3 ในกรณีการถามคำให้การผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนก็ต้องแจ้งสิทธิและจัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายให้แก่ผู้ต้องหาเสียก่อน มิฉะนั้น ถ้อยคำของผู้ต้องหาไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้เช่นกัน

ป.วิ.อาญา มาตรา 134/4 วรรค 3 บัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา 134/1 มาตรา 134/2 และมาตรา 134/3 จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาไม่ได้”

3.3.2.4 ก่อนเริ่มถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบ และจัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย ดังต่อไปนี้

1. ผู้ต้องหามีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/4 วรรค 1 (1))
2. ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/3, ป.วิ.อาญา มาตรา 134/4 วรรค 1 (2))

3. ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะมีทนายความ (ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือในคดีที่ผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี) ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้พนักงานสอบสวนจัดหาทนายความให้ (แต่ถ้าในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก) ถ้าหากไม่มีและผู้ต้องหาต้องการทนายความ พนักงานสอบสวนต้องจัดหาทนายความให้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/1 วรรค 1, วรรค 2)

3.3.2.5 เมื่อได้จัดหาทนายความแก่ผู้ต้องหาแล้ว หากในกรณีจำเป็นเร่งด่วน พนักงานสอบสวนอาจทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปโดยไม่ต้องรอทนายความก็ได้ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

1. หากทนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหาได้โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานสอบสวนทราบ หรือแจ้งแต่ไม่มาพบผู้ต้องหาภายในเวลาอันสมควร (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/1 วรรค 4)

2. ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปได้โดยไม่ต้องรอทนายความ แต่พนักงานสอบสวนต้องบันทึกเหตุอันไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/1 วรรค 4)

3. การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี พนักงานสอบสวนจะต้องจัดให้มีการสอบสวนสำหรับเด็ก โดยให้นำ ป.วิ.อาญา มาตรา 133 ทวิ และ ป.วิ.อาญา มาตรา 133 ตรี มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/2)

3.3.2.6 ผลของการที่พนักงานสอบสวน ไม่ได้แจ้งสิทธิหรือไม่จัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ให้ผู้ต้องหาทราบก่อนเริ่มถามคำให้การนั้น ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวน ก็ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา นั้นได้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/4 วรรค 3)

หรือในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นหญิงถูกกระทำชำเรา หากเรื่องที่เกิดขึ้นไม่เป็นความจริง ผู้เสียหายคงไม่กล้ายืนยันเรื่องดังกล่าว ซึ่งเป็นสิ่งน่าอับอายและเสียหายต่อชื่อเสียง อันเป็นผลร้ายต่อผู้เสียหาย ดังนี้ ถือว่าเป็นคำรับที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองและมีน้ำหนักในการรับฟัง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 96-97/2545)

3.3.3 คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกัน (กรณีผู้ขัดท้อไม่ได้รับประโยชน์อันใดจากการขัดท่อนั้น)

คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกัน หมายความว่า คำกล่าวยืนยันข้อเท็จจริงของผู้ร่วมกระทำผิดคนหนึ่ง ขัดท้อให้ร้ายถึงผู้ร่วมกระทำผิดอีกคนว่าเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย

โดยหลักที่ว่าคำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกันนั้นอาจเป็นจริงก็ได้ ไม่เป็นจริงก็ได้ เพราะตามปกติคนเรามักจะป้ายความผิดให้คนอื่น ยิ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาด้วยแล้ว จึงไม่มีหลักประกันว่าจะพูดความจริง เพราะผู้ต้องหาจะให้การอย่างไรหรือไม่ให้การอย่างใดก็ได้ เป็นสิทธิที่กฎหมายให้ไว้ และก็จะไม่มีความผิดฐานแจ้งความเท็จหรือเบิกความเท็จใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกันจึงถือว่าเป็นพยานบอกเล่า ทั้งนี้คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกันไม่มีกฎหมายใดห้ามมิให้ศาลรับฟัง แต่คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกันคงรับฟังได้แต่เพียงว่าเป็นพยานบอกเล่าที่ศาลรับฟังเท่านั้น แต่เมื่อไม่มีพยานอื่นอีกย่อมไม่พอฟังลงโทษจำเลยได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ศาลจะนำไปชั่งน้ำหนักพยานว่าจะมีน้ำหนักให้รับฟังได้มากน้อยเพียงใดเท่านั้น หากศาลเห็นว่าพยานเช่นนั้นเบิกความประกอบชอบด้วยเหตุผล เชื่อได้ว่าเบิกความตามเป็นจริงที่เกิดขึ้น ศาลก็มีอำนาจรับฟังพยานดังกล่าวประกอบคดีของโจทก์ได้ และแม้จะเป็นคำขัดท้อของผู้ต้องหาด้วยกันในชั้นสอบสวนก็รับฟังประกอบพยานอื่นของโจทก์ให้มีน้ำหนักได้ ซึ่งถ้าคำขัดท่อนั้นมิได้เกิดจากเจตนาเพื่อให้ตนเองพ้นผิดหรือได้ประโยชน์จากการขัดท่อนั้น หรือมิได้เป็นเรื่องการปิดความผิดของผู้ขัดท้อให้เป็นความผิดของผู้ต้องหาคนอื่นแต่ผู้เดียว คงเป็นการแจ้งเรื่องราวถึงเหตุการณ์ที่ตนได้ประสบมาจากการกระทำผิดของตนยิ่งกว่าเป็นการปกป้องผู้ต้องหาอื่น แต่ถ้าคำขัดท่อนั้นกระทำเพื่อให้ผู้

ขัดทอดพันผิดหรือได้รับประโยชน์จากการขัดทอดนั้น ย่อมไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง (คำพิพากษาฎีกาที่ 1481/2548)

ข้อสังเกต แต่ถ้าลำพังมีแต่เพียงคำขัดทอดของผู้กระทำผิดด้วยกัน ซึ่งถูกฟ้องในคดีเดียวกันนั้น ก็จะได้รับฟังลงโทษจำเลยอีกคนหนึ่งไม่ได้ โดยโจทก์ต้องมีพยานหลักฐานอื่น ๆ มาประกอบให้รับฟังได้ด้วย มิฉะนั้นศาลก็จะไม่รับฟังลงโทษจำเลย เพราะเป็นการต้องห้ามตามบทบัญญัติของกฎหมาย ป.วิ.อาญา มาตรา 232 ที่ว่า “ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน” เพราะในคดีอาญานั้นโจทก์มีหน้าที่ที่จะพิสูจน์ความผิดของจำเลย ดังนั้น โจทก์จะแสวงหาพยานหลักฐานจากจำเลยเพื่อลงโทษจำเลยนั้นไม่ได้ ซึ่งถ้าหากยอมให้รับฟังก็จะกลายเป็นว่าเป็นการยอมให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานได้ และถึงแม้ว่าจำเลยจะได้เบิกความโดยอ้างตนเองเป็นพยานโดยได้เบิกความขัดทอดจำเลยอื่นในคดีเดียวกัน ก็จะไม่เอาคำเบิกความของจำเลยคนนั้นมาฟังเพื่อลงโทษจำเลยคนอื่นไม่ได้เช่นกัน ซึ่งโจทก์เองก็ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาสืบเพื่อพิสูจน์ยืนยันให้ได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริง ศาลจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้ โดยมีใช้เพียงแต่อาศัยพยานหลักฐานจากจำเลยหรือผู้เป็นจำเลยด้วยกัน เพื่อที่จะให้ศาลรับฟังลงโทษจำเลยนั้นไม่ได้ เพราะเป็นการต้องห้ามตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวนี้ โดยจำเลยในที่นี้หมายความว่าถึง “บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้ว โดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด” ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 2 (3) เพราะฉะนั้นถ้าบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน แต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องต่อศาลนั้น หรือถูกฟ้องต่อศาลแล้วและถอนฟ้องผู้นั้นแล้ว หรือกรณีร่วมกระทำความผิดด้วยกัน แต่ได้แยกฟ้องจำเลยเป็นคนละคดี โจทก์สามารถอ้างเป็นพยานได้ ไม่ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องนี้ ส่วนจะมีน้ำหนักในการรับฟังหรือมีความน่าเชื่อถือเพียงใดก็เป็นเรื่องของการชั่งน้ำหนักคำพยาน เช่น โจทก์อ้างจำเลยคนที่โจทก์ได้ถอนฟ้องแล้วเป็นพยานได้ และ ป.วิ.อาญา มาตรา 232 บัญญัติห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานนั้น หมายถึงจำเลยในคดีเดียวกัน แต่ น. มีได้เป็นจำเลยร่วมกับจำเลยในคดีนี้ กรณีจึงไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 232 หรืออาจเป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนกันผู้ต้องหาบางคนไว้เป็นพยานในคดีที่ไม่มีพยานหลักฐานดำเนินคดีกับผู้ต้องหา ซึ่งเป็นตัวการสำคัญได้ จึงมีความจำเป็นต้องกันผู้ต้องหาซึ่งไม่ใช่ตัวการสำคัญเป็นพยาน และพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยและมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่กันไว้เป็นพยานดังนี้ โจทก์สามารถอ้างเป็นพยานได้ เช่น

(ก) ป.วิ.อาญา มาตรา 232 ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานเท่านั้น ส่วนบุคคลที่อาจเป็นจำเลยด้วยแต่หากโจทก์กันไว้เป็นพยานนั้นหาต้องห้ามตามมาตรานี้ไม่ แต่ก็มีน้ำหนักน้อย ซึ่งจะต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 4512/2530, 1974/2532)

(ข) คำให้การของ ส. ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด ที่พาดพิงถึงจำเลยมีลักษณะเป็นการขัดทอด แต่ก็เชื่อว่ารับฟังไม่ได้เสียทีเดียว และ ส. ไม่ได้เป็นจำเลยในคดีนี้ มิใช่เป็นการขัดทอดจำเลยในคดีเดียวกัน ทั้ง ส. มาเบิกความด้วยตนเองโดยตรงต่อศาล มิใช่พยานบอกเล่าจึงรับฟังได้ (ส. เป็นประจักษ์พยาน ธงคำตอบผู้ช่วยผู้พิพากษา ปี พ.ศ.2550) (คำพิพากษาฎีกาที่ 810-813/2544)

3.3.4. คำบอกกล่าวของผู้ถูกทำร้ายก่อนตาย

คำบอกกล่าวของผู้ถูกทำร้ายก่อนตาย หมายความว่า คำกล่าวของบุคคลผู้ถูกทำร้ายก่อนตายอันเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ตนถูกทำร้าย และขณะนั้นผู้กล่าวรู้สึกตัวว่าใกล้จะตาย

คำบอกกล่าวของผู้ถูกกระทำความร้ายและรู้สึกตัวว่าใกล้จะตายนั้น มีน้ำหนักในการรับฟังได้ ซึ่งเป็นไปตามเหตุผลทางจิตวิทยาที่ว่าขณะที่ผู้ถูกกระทำความร้ายกล่าวขึ้นขณะรู้สึกอย่างนั้น ผู้กล่าวคงจะไม่พูดโกหก ทั้งนี้ เพราะถือว่าเป็นคำบอกกล่าวภายใต้คำสาบานตัวแล้ว และไม่ต้องการกล่าวเท็จเพื่อก่อเวรกรรมอีกต่อไป จึงเป็นเหตุผลให้รับฟังได้ว่าผู้ตายซึ่งเป็นผู้บอกกล่าวคงไม่มีเวลาที่จะคิดประกำรำผู้อื่นโดยไม่

เป็นความจริง ดังนี้ คำพูดของผู้ตายที่พูดบอกกล่าวก่อนตายจึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ ที่สำคัญคำบอกกล่าวนั้น ผู้บอกกล่าวที่ถูกทำร้ายจะต้องรู้สึกตัวว่าตนเองนั้นใกล้จะถึงแก่ความตายด้วย ส่วนจะถึงแก่ความตายเมื่อใดนั้น ไม่สำคัญ และจะต้องเป็นคำบอกกล่าวในเหตุการณ์เรื่องที่ตนถูกทำร้ายนั้น และจะใช้เฉพาะในคดีอาญาที่ จำเลยถูกฟ้องว่าฆ่าผู้ตาย (ที่บอกกล่าวก่อนจะถึงแก่ความตายเท่านั้น) แต่อย่างไรก็ตาม ลำพังมีแต่เพียงคำบอกกล่าวของผู้ถูกทำร้ายก่อนตายก็อาจรับฟังได้อย่างไม่มั่นคงนัก เพราะผู้ตายอาจเห็นหรือจำผิดพลาดหรือมีอุปทานไปก็ได้ ซึ่งจะต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบให้น่าเชื่อถือจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2081/2531) และหากไม่มีเหตุให้ระวางสงสัยว่าจะเป็นการระบุชื่อคนร้ายผิดตัวแล้ว ก็อาจรับฟังลงโทษจำเลยได้โดยไม่ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบก็ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1059/2531)

3.4 พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence)

พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี หมายความว่า ข้อเท็จจริง หรือหลักฐานใดๆ ที่ไม่บ่งชี้ถึงประเด็นในข้อเท็จจริงนั้นโดยตรง แต่เป็นการนำข้อเท็จจริงแวดล้อมกรณีต่างๆ ด้านมาปะติดปะต่อเชื่อมโยงกัน ซึ่งสามารถนำมาใช้ยืนยันข้อเท็จจริงประกอบให้คำพยานต่าง ๆ นั้นมีความเชื่อถือได้

ซึ่งพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีก็คือ พยานที่เห็นเหตุการณ์ก่อนหรือหลังเกิดเหตุ หรือเป็นพยานอื่น ๆ ที่มีอยู่ก่อนหรือหลังเกิดเหตุ ซึ่งสามารถนำมาสนับสนุนประจักษ์พยานหรือพยานโดยตรงหรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ได้ก็ตาม ให้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น และเชื่อได้ว่าเป็นจริง หรือในบางกรณีอาจมีเพียงพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีเท่านั้น แต่ก็สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ ซึ่งหากพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีนั้นถ้าประกอบหลาย ๆ กรณีเข้าด้วยกัน มีเหตุผลและสอดคล้องต้องกันแล้ว โดยสามารถบ่งชี้อย่างใกล้ชิดจะทำให้มีน้ำหนักมั่นคงชัดเจนรับฟังได้ ถึงแม้จะไม่มีประจักษ์พยานก็ตาม ศาลก็รับฟังลงโทษจำเลยได้โดยปราศจากข้อสงสัย

เช่น แม้โจทก์จะไม่ได้ตัวผู้เสียหายและประจักษ์พยานมาเบิกความต่อศาล แต่เมื่อพิจารณาคำเบิกความของพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีโดยตระหนักแล้ว พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีเบิกความสอดคล้องต่อเนื่องกันสมด้วยเหตุผล ประกอบกับจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นจับกุม ดังนั้นพยานหลักฐานโจทก์ยอมรับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 184/2537)

ด้วยเหตุนี้ พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีจึงมีความสำคัญมากในการสืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานบุคคลเข้ามาในคดีที่จะต้องแสวงหาเข้ามาเสมอในทุกคดี ซึ่งอาจจะถือได้ว่าพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีนั้นเปรียบเสมือนเป็นพยานหลักเหตุผลที่มีคุณค่าต่อการรวบรวม และรับฟังพยานหลักฐานตามเหตุผลที่กล่าวมาแล้วว่า พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีมีเหตุผลและมีน้ำหนักดีกว่าพยานโดยตรงหรือประจักษ์พยานเสียอีก ถึงกับมีคำกล่าวว่า “พยานเหตุผลหรือพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีนั้นช่วยให้ศาลวินิจฉัยคดีได้ถูกต้องแน่นอน ยิ่งกว่าพยานโดยตรงหรือประจักษ์พยานเสียอีก” เพราะเหตุว่าบางครั้งไม่ว่าประจักษ์พยานหรือพยานโดยตรงเองก็ตาม ก็อาจจะมีการสร้างพยานหลักฐานเท็จหรือมีการแต่งเติมเรื่องราวขึ้นมาเองได้ แต่ถ้าเป็นพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีนั้น จะต้องมีความพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีหลาย ๆ กรณีประกอบเชื่อมโยง ถ้าเป็นการสอดคล้องต้องกันก็จะมีน้ำหนักรับฟังได้มาก เพราะพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีนั้น จะไม่สามารถทำการตกแต่งเรื่องราวแวดล้อมกรณีทุก ๆ อย่างให้สอดคล้องต้องกันได้ง่ายนัก โดยคำให้การของพยานจะมีน้ำหนักน่ารับฟังมาน้อยเพียงใดต้องพิเคราะห์รายละเอียดเหตุผลแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นข้อประกอบการพิจารณาด้วยเสมอ

เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าพนักงานสืบสวนและสอบสวนจะต้องสืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีเข้ามาในทุกคดี เพื่อความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้มาว่าจะเป็นพยานหลักฐานที่มีอยู่และเกิดขึ้นตามความเป็นจริง โดยจะไม่เป็น

พยานหลักฐานอันเป็นเท็จ และหากพยานหลักฐานใดขัดแย้งหรือไม่เป็นเหตุเป็นผลกับพยานพดพิเหตุแวดล้อม
กรณีเสียแล้ว พยานหลักฐานนั้น ๆ ก็จะไม่มีน้ำหนักในการรับฟังซึ่งถึงแม้จะเป็นประจักษ์พยานหรือพยาน
โดยตรงก็ตาม

3.5 พยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ (พยานหลักฐาน ประกอบ) (Collateral Evidence)

นอกจากจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ซึ่งน่าจะพิสูจน์ว่า
จำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์แล้ว โจทก์อาจนำสืบการกระทำอันเป็นพิรุณของจำเลย (หลบหนี, หนีไม่ให้เกิดเมื่อผู้ถูก
กล่าวหา, ขัดแย้งทางธุรกิจ, แย่งชิงผลประโยชน์, ฐสาว, ความจำเป็นต้องใช้เงิน, ลักษณะพฤติกรรม, นิสัย
ส่วนตัว และความประพฤติเป็นอาชญา เป็นต้น) หรือความเคืองแค้นของจำเลยที่มีต่อผู้เสียหายหรือผู้ตายมา
ก่อน ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดและอาจสนับสนุนพยานหลักฐานของโจทก์ให้น่าเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้กระทำ
ความผิดจริงก็ได้ เช่น

(ก) โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเบิกความยืนยันว่าจำเลยเป็นผู้ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย แต่
โจทก์มีพยานพดพิเหตุแวดล้อมกรณี เชื่อได้ว่าก่อนเกิดเหตุเล็กน้อยและในขณะที่เกิดเหตุยิงกัน จำเลยอยู่กับ
ผู้ตายเพียงสองคนที่บ้านของจำเลย หลังเกิดเหตุแล้วจำเลยหลบหนีไปทันที ขึ้นสอบสวนจำเลยยอมรับว่า
หลบหนีไปเพราะจำเลยเป็นผู้ยิงผู้ตายถึงแก่ความตาย พยานหลักฐานโจทก์ประกอบกันรับฟังลงโทษจำเลย
ฐานฆ่าผู้ตายได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 2298/2530)

(ข) ยิ่งไปกว่านั้นภาพถ่ายเด็กชายในลักษณะเปลือยกายตลอดจนหนังสือก็ล้วนเป็น
เรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กชาย อันเป็นสิ่งที่บ่งชี้ให้เห็นพฤติกรรมและทัศนคติของจำเลยที่ส่อไป
ในทางวิปริตทางเพศ เหล่านั้นสนับสนุนข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็ก
อายุไม่เกินสิบห้าปี และพราดเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีเพื่อการอนาจาร (คำพิพากษาฎีกาที่ 2674/2546)

(ค) ในห้องเกิดเหตุมีจำเลยอยู่กับผู้ตายเพียง 2 คน และก่อนที่ผู้ตายจะถูกกระสุนปืน
เข้าที่ศีรษะจนถึงแก่ความตายนั้น จำเลยกับผู้ตายมีเรื่องทะเลาะกัน เนื่องจากผู้ตายไปติดพันผู้หญิงคนใหม่
ทำให้จำเลยแค้นใจและยิงผู้ตาย หลังจากผู้ตายถูกกระสุนปืนแล้ว จำเลยพยายามฆ่าตัวตายและให้การรับ
สารภาพต่อพนักงานสอบสวนในเวลาต่อมาว่า จำเลยคิดจะฆ่าตัวตายพร้อมกับผู้ตาย จึงใช้อาวุธปืนยิงที่ศีรษะ
ผู้ตายในขณะที่ผู้ตายนอนหลับอยู่บนเตียง ดังนั้น แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นเหตุการณ์ แต่พยาน
แวดล้อมกรณีดังกล่าวมีความชัดเจนรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยใช้อาวุธปืนของกลางยิงผู้ตายถึงแก่
ความตายจริง จำเลยจึงมีความผิดฐานฆ่าผู้ตายโดยเจตนา (คำพิพากษาฎีกาที่ 483/2542)

จำเลยก็อาจนำสืบข้อเท็จจริงที่อาจไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีโดยตรงก็ตาม แต่
อาจเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ได้ เช่น นำสืบในเรื่องความประพฤติดีของ
จำเลย ให้น่าเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่น่าจะกระทำความผิด เพื่อให้เจ้าพนักงานหรือศาลวินิจฉัย
ซึ่งน้ำหนักคำพยานประกอบว่าจำเลยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดก็ได้

4. หลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนพยานเอกสาร

พยานเอกสาร ได้แก่ เอกสารหรือสิ่งใดๆ ที่ผู้อ้างประสงค์ให้สื่อความหมายได้จาก
ตัวหนังสือ หรือลายลักษณ์อักษร หรือเป็นเครื่องหมายใช้แทนลายลักษณ์อักษร นั้น

ป.วิ.อาญา มาตรา 238 บัญญัติว่า “ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยานได้ ถ้าหา
ต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองว่าถูกต้องหรือพยานบุคคลที่รู้ข้อความก็อ้างเป็นพยานได้ ถ้าอ้างหนังสือราชการ

เป็นพยาน แม้ต้นฉบับยังมียู่จะส่งสำเนาที่เจ้าหน้าที่รับรองว่าถูกต้องก็ได้ เว้นแต่ในหมายเรียกจะบ่งไว้เป็นอย่างอื่น”

ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยานได้และมีน้ำหนักน่าเชื่อถือได้มาก แต่ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ (สูญหายหรือถูกทำลาย) ก็อาจใช้สำเนาที่รับรองถูกต้องได้ แต่ก็จะมีน้ำหนักน่าเชื่อถือน้อยกว่าต้นฉบับเอกสาร และจะต้องมีผู้รับรองสำเนาว่าถูกต้องเป็นจริงด้วย โดยผู้รับรองนั้นจะต้องเป็นผู้ที่เคยเห็นหรือทราบข้อความในเอกสารนั้น หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการเก็บรักษาเอกสารไว้ก็มีสิทธิรับรองสำเนาว่าถูกต้องได้ และหากสำเนาเอกสารที่รับรองว่าถูกต้องก็ไม่อาจหาได้อีก ก็อาจนำพยานบุคคลที่รู้ข้อความนั้นมาเป็นพยานแทนพยานเอกสารนั้นได้ แต่จะต้องเป็นบุคคลที่รู้ข้อความนั้น อาจเป็นผู้เขียนหรือผู้ทำเอกสาร หรือพยานที่ลงชื่อไว้ในเอกสารนั้น แต่ถ้าเป็นเพียงเคยเห็นเอกสารนั้น แต่ไม่เคยรู้ข้อความเอกสารนั้นเลย ย่อมไม่อาจอ้างเป็นพยานแทนเอกสารได้

เช่น ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 238 มิได้บัญญัติห้ามมิให้อ้างสำเนาเอกสารเป็นพยานเสียทีเดียว ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองถูกต้องก็ย่อมอ้างเป็นพยานได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 621/2524) แต่ถ้าเป็นเอกสารราชการ สำเนาที่ทางราชการรับรองว่าถูกต้อง ย่อมมีผลให้รับฟังได้เหมือนกับต้นฉบับเอกสาร เว้นแต่ในหมายเรียกของศาลจะระบุไว้เป็นการเฉพาะว่า “ให้ส่งต้นฉบับเท่านั้น” เช่นนี้ทางราชการก็ต้องส่งต้นฉบับเอกสารมาศาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลความจำเป็นของศาลหรือของคู่ความที่จะพิสูจน์อย่างใดอย่างหนึ่งแห่งเอกสารต้นฉบับนั้น หรือต้นฉบับเอกสารนั้นมีประเด็นโดยตรงในคดีที่จะต้องพิสูจน์ เช่น

(ก) อ้างรายงานประจำวันของสถานีตำรวจเป็นพยานต่อศาล แต่ผู้บังคับกองคดีสำเนาส่งมาให้โดยรับรองว่าเป็นสำเนาอันแท้จริง ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1719/2492)

(ข) พยานเอกสารที่ประมวลรัษฎากรบังคับว่าต้องติดอากรแสตมป์จะไม่ใช้บังคับกับการอ้างเอกสารในคดีอาญา ซึ่งแม้การอ้างเอกสารในคดีอาญาไม่ได้ติดอากรแสตมป์ ศาลก็รับฟังเพราะประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ใช้บังคับเฉพาะพยานหลักฐานในคดีแพ่งเท่านั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2386/2541, 2524-2525/2543)

อย่างไรก็ตาม แต่ถ้าผู้ที่ต้องการอ้างเอกสารต้นฉบับเป็นพยานนั้น ถ้าต้นฉบับเอกสารนั้นอยู่กับตัวผู้อ้าง ผู้อ้างก็ย่อมส่งต้นฉบับได้สะดวก แต่ถ้าต้นฉบับเอกสารนั้นไม่อยู่กับตัวผู้อ้าง แต่อยู่กับคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง และถ้าผู้นั้นไม่ยอมนำต้นฉบับเอกสารมาส่งหรือกระทำการใด ๆ โดยมุ่งหมายที่จะกีดกันไม่ให้คู่ความอีกฝ่ายอ้างเอกสารนั้น หรือทำลายปิดบังทำให้เอกสารนั้นเสียหาย เช่นนี้ถือว่าข้อเท็จจริงแห่งข้ออ้างที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งต้องการนำสืบนั้น ฝ่ายที่ไม่ยอมนำส่งหรือทำลายปิดบังทำให้เอกสารนั้นเสียหายยอมรับแล้ว ซึ่งมีผลทำให้ไม่ต้องมีการนำสืบพยานเอกสารนั้นอีกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ป.วิ.แพ่ง มาตรา 124

5. หลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนพยานวัตถุ

พยานวัตถุ ได้แก่ สิ่งของใดๆ ที่ผู้อ้างประสงค์ให้ตรวจดูรูปร่างลักษณะของสิ่งของ นั้น พยานวัตถุเป็นพยานที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพในการพิสูจน์การกระทำความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ที่ถูกกล่าวหาได้เป็นอย่างดีที่สุด เพราะพยานวัตถุจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง และจะมีความเชื่อถือได้มาก ซึ่งสามารถดูและเห็นได้ด้วยสายตา แม้จะมีพยานบุคคลมาสืบอธิบายเป็นอย่างอื่นก็แทบจะไม่มีน้ำหนักประการใด และพยานวัตถุเองก็จะมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมากกว่าพยานบุคคล ถึงแม้พยานบุคคลจะเบิกความขัดแย้งกับพยานวัตถุก็ตาม ศาลจะรับฟังพยานวัตถุมีน้ำหนักมากกว่า

เช่น พยานบุคคลของโจทก์เบิกความว่าจำเลยใช้ปืนสั้นยิง แต่ตามรายงานชันสูตรบาดแผลว่าเป็นรอยถูกกระสุนปืนลูกซอง เมื่อพยานวัตถุขัดกับพยานบุคคล ต้องถือว่าพยานวัตถุเป็นพยานที่รับฟังได้มากกว่า (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1118/2478)

โดยเจ้าพนักงานนั้นสามารถรวบรวมพยานวัตถุได้อย่างกว้างขวาง ไม่มีขอบเขตจำกัด ไม่ว่าจะเป็นการตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลาย ซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น (ป.วิ.อาญา มาตรา 132 (1))

ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม (เพื่อทราบความเสียหายของผู้เสียหายและประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานในคดีของพนักงานสอบสวนเอง และก็เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของผู้เสียหายเองว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นจริงหรือไม่)

ตรวจตัวผู้ต้องหา (ไม่ต้องได้รับความยินยอม) แต่เจ้าพนักงานจะทำการตรวจตัวผู้ต้องหาได้เฉพาะเพียงภายนอกร่างกายเท่านั้น จะใช้วิธีการตรวจโดยบังคับให้ผู้ต้องหาใช้แรงกายภาพหรือใช้กำลังในการตรวจก็ได้ เช่น ถอนเส้นผม เส้นขน หรือเจาะเลือด หรือให้เป่าลม หรือบังคับให้ปัสสาวะนั้นไม่อาจทำได้ เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติเป็นพิเศษให้สามารถทำได้ เช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ให้อำนาจเจ้าพนักงานสามารถตรวจโดยใช้วิธีการให้เป่าลมตรวจปริมาณแอลกอฮอล์ได้ เป็นต้น

บังคับให้ผู้ต้องหาเขียนลายมือชื่อในกระดาษเปล่าเพื่อตรวจเปรียบเทียบเอกสารปลอมไม่ได้ และจะบังคับให้ผู้ต้องหาพิมพ์มือแทนการลงลายมือชื่อในคำให้การหรือเอกสารทางคดีอื่นใดไม่ได้ (ทางแก้ไข เหมือนกับกรณีกับผู้ต้องหาไม่ยอมลงลายมือชื่อ ก็ให้เจ้าพนักงานบันทึกหรือรายงานเหตุนั้นไว้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 11 วรรคสอง) แต่สามารถบังคับพิมพ์มือเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงได้

หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ก็คือการตรวจสถานที่เกิดเหตุขึ้นเอง แม้ผู้เสียหายหรือผู้ครอบครองสถานที่ไม่ยินยอมให้เข้าไปก็ตาม พนักงานสอบสวนมีอำนาจเข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น และเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนโดยเฉพาะเจ้าพนักงานอื่นไม่สามารถกระทำได้

การตรวจสถานที่เกิดเหตุขึ้น มีความสำคัญมากต่อการสืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานในคดีเป็นอย่างมาก เพราะเหตุว่าเมื่อมีคดีเกิดขึ้นแล้วย่อมมีร่องรอยและหลักฐานต่าง ๆ เกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะพยานวัตถุที่จะสามารถใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงของคดีได้เป็นอย่างดี ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงต้องมีความรอบคอบในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และควรมีความระมัดระวังและป้องกันมิให้หลักฐานในสถานที่เกิดเหตุสูญหายหรือถูกทำลาย ซึ่งจะทำให้เป็นที่เสียหายต่อคดีอย่างมากเช่นกัน และเมื่อตรวจพบพยานหลักฐานอย่างใดในที่เกิดเหตุแล้ว จะต้องทำการบันทึกไว้โดยละเอียดและครบถ้วน ซึ่งประการสำคัญจะต้องให้มีคู่ความ หรือพยานรับรองบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุไว้ด้วย เพราะจะทำให้พยานหลักฐานนั้นได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และมีน้ำหนักในการรับฟัง และก็จะเป็นการชี้ช่องให้ได้พยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานต่อมาด้วย

และให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

ข้อสังเกต กฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ หรือลายมือ หรือลายเท้า (ไม่จำเป็นผู้ต้องหา ผู้เสียหาย พยาน หรือผู้ต้องสงสัยก็ตาม) เพื่อเทียบกับลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้าในที่เกิดเหตุ ซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้นได้

หรือค้นเพื่อพบสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามกฎบัญญัติแห่งกระบวนการกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้น (ป.วิ.อาญา มาตรา 132 (2))

นอกจากนี้ พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้วให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมาย (ป.วิ.อาญา มาตรา 132 (3))ให้นำมามอบให้เพื่อทำการรวบรวมเป็นพยานหลักฐานในคดีได้

และสิ่งของซึ่งเป็นวัตถุพยานนั้น ถ้าหากจำเป็นจะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์หรือวิทยาการก็ต้องดำเนินการส่งไปตรวจพิสูจน์ และวัตถุพยานนั้นสามารถนำไปใช้ยืนยันหรือพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาได้อย่างแน่นอน

อย่างไรก็ตาม การสืบสวนสอบสวนพยานวัตถุที่เจ้าพนักงานได้กระทำนั้น ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายด้วย มิฉะนั้นแล้ว ศาลก็จะไม่รับฟังวัตถุพยานที่สืบสวนและสอบสวนรวบรวมมาได้นั้น

ป.วิ.อาญา มาตรา 101 บัญญัติว่า “สิ่งของซึ่งยึดได้ในการค้น ให้ห่อหรือบรรจุหีบห่อติดตราไว้ หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ”

ป.วิ.อาญา มาตรา 103 บัญญัติว่า “ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นบันทึกรายละเอียดแห่งการค้นและสิ่งของที่ค้นได้นั้นต้องมีบัญชีรายละเอียดไว้

บันทึกการค้น และบัญชีสิ่งของนั้นให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัวผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยานฟังแล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้”

ทั้งนี้ มี **ป.วิ.อาญา มาตรา 242 บัญญัติว่า** “ในระหว่างสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา สิ่งของซึ่งเป็นพยานวัตถุต้องให้คู่ความหรือพยานตรวจดู

ถ้ามีการแก้ห่อหรือทำลายตรา การห่อหรือติดตราใหม่ ให้ทำต่อหน้าคู่ความ หรือพยานที่เกี่ยวข้องนั้น”

เหตุผลเพื่อจะได้ยืนยันว่าการได้สิ่งของมาเป็นพยานวัตถุ นั้น ได้มาโดยถูกต้องตามสภาพของพยาน มิใช่เป็นการเสริมเติมแต่ง หรือป้องกันการสับเปลี่ยนวัตถุพยานนั้น

เพราะฉะนั้น “สิ่งของ” เมื่อพนักงานสอบสวนได้มาเป็นพยานจะต้องให้คู่ความหรือพยานตรวจดู ถ้าจะมีการแก้ห่อหรือทำลายตราออกเพื่อตรวจดู จะต้องกระทำต่อหน้าคู่ความหรือพยานที่เกี่ยวข้องนั้น แม้จะทำกลับหลังผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ไม่เสียไป แต่ข้อสำคัญจะต้องมีพยานรับรองความถูกต้องของวัตถุพยานนั้น

เช่น การเปิดทำลายตราวัตถุพยานในชั้นสอบสวน ถ้าได้ทำต่อหน้าพยานที่เกี่ยวข้อง แม้จะทำกลับหลังจำเลยก็ไม่ขัดกับ **ป.วิ.อาญา มาตรา 242 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 740/2496)**

ข้อสังเกต คดีบางประเภทวัตถุพยานของกลางมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะต้องได้มา เช่น คดีครอบครองยาเสพติด คดีการพนัน คดีมีอาวุธปืน เป็นต้น ซึ่งถ้าไม่มีพยานหลักฐานอาจมีไม่เพียงพอให้รับฟังลงโทษจำเลยได้

ส่วนพยานหลักฐานบางอย่างในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ เช่น พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ และในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ต้องให้ความยินยอม แต่ถ้าบุคคลนั้นไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี (ป.วิ.อาญา มาตรา 131/1) ซึ่งแม้กฎหมายจะให้อำนาจพนักงานสอบสวนแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าพนักงานสอบสวนจะมีอำนาจบังคับให้เจาะเลือด หรือดึงเส้นผมผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แต่อย่างใด โดยยังคงให้อยู่ภายใต้หลักความยินยอมของบุคคลดังกล่าวด้วย

6. หลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนพยานผู้เชี่ยวชาญ

พยานผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ บุคคลผู้มีความรู้ความชำนาญพิเศษในการใด ๆ ซึ่งความเห็นของเขานั้นมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดีได้

ป.วิ.อาญา มาตรา 243 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญพิเศษในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่าตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลอง หรือกิจการอย่างอื่น ๆ”

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์มีความก้าวหน้าและนับว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งหลักทางวิทยาศาสตร์นั้นสามารถตรวจพิสูจน์ยืนยันได้และมีน้ำหนักในการรับฟัง จะเห็นได้ว่าหากผลการพิสูจน์ของกลางยืนยันอย่างไรแล้ว เป็นหลักตายตัวและยากที่ฝ่ายใดจะหักล้างได้โดยง่าย เพราะเป็นพยานที่ไม่อาจจะมากล้นคำได้เหมือนอย่างพยานบุคคล โดยทำให้เชื่อถือได้ดียิ่งกว่าพยานบุคคลซึ่งเป็นประจักษ์พยานเสียอีก

เพราะฉะนั้น พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์เกี่ยวกับเรื่องนี้ และบันทึกถ้อยคำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญไว้ หรือนำความเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญนั้นได้บันทึกไว้จากการตรวจพิสูจน์นั้นรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการค้นหาความจริงในคดีได้เป็นอย่างดี

เช่น การตรวจพิสูจน์ว่ากระสุนปืนที่ได้จากตัวผู้ตายนั้นได้ยิงจากปืนกระบอกของกลางหรือไม่ หรือการตรวจพิสูจน์เลือด เส้นผม เส้นขน น้ำลาย น้ำอสุจิ ซึ่งสามารถตรวจยืนยันได้อย่างแน่นอน ในกระบวนการวิธีทางวิทยาศาสตร์ว่าเป็นเลือด เส้นผม เส้นขน น้ำลาย หรือน้ำอสุจิเป็นของผู้ใด เป็นต้น

โดยมี ป.วิ.อาญา มาตรา 131/1 บัญญัติว่า “ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการปองปิดขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

กล่าวคือในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ ดังนี้

1. ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม

2. หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

หากฝ่าฝืนถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากกระทำโดยมิชอบของเจ้าพนักงาน ต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน เว้นแต่ศาลจะใช้ดุลพินิจให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นตามข้อยกเว้นของ ป.วิ.อาญา มาตรา 226/1⁴

7.การคุ้มครองพยานในคดีอาญา

การคุ้มครองพยาน จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐที่จะต้องรักษาสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีชีวิตอยู่อย่างสงบสุขและปลอดภัย เพื่อเป็นกลไกหนึ่งที่จะขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถค้นหาความจริง สร้างความยุติธรรม สร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้แก่พยาน เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความจริงหรือเปิดเผยความขยายผลไปสู่การนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ พยานบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการค้นหา และพิสูจน์ความจริงในกระบวนการยุติธรรม แต่เนื่องจากการข่มขู่ การคุกคาม และการทำร้ายพยานของผู้กระทำผิด หรือผู้มีอิทธิพลทำให้ไม่มีพยานกล้ามาให้ปากคำ หรือเพราะพยานมีความหวาดกลัวต่อภัยและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อตนเองหรือครอบครัว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ได้วางหลักในการคุ้มครองพยานไว้โดยสรุปดังนี้

7.1 พยานบุคคลที่จะได้รับความคุ้มครอง

1. ผู้ที่เป็นพยานเอง ซึ่งหมายถึงพยานบุคคลที่จะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน

⁴ จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช ศ.พ.ด.อ.หลักและทฤษฎีการสอบสวน, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร, 2556.หน้า 19-159

2. ผู้ที่เป็นสามีหรือภริยาของพยาน
3. ผู้บุพการีของพยาน เช่น บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย
4. ผู้สืบสันดานของพยาน เช่น ลูก หลาน เหลน
5. ผู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานซึ่งพยานร้องขอและอาจไม่ได้รับความปลอดภัยจาก 7.2

7.2 การมาเป็นพยานในคดีอาญา

7.2.1 มาตรการในการคุ้มครองพยาน มี 2 ประการ

1. มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน คือกรณีที่พยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ศาลหรือสำนักงานคุ้มครองพยาน แล้วแต่กรณี อาจจัดให้พยานอยู่ในความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร หรือตามที่พยานหรือบุคคลซึ่งประโยชน์เกี่ยวข้องได้ร้องขอ และในกรณีจำเป็นบุคคลดังกล่าว จะขอให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือหน้าที่อื่นช่วยให้การคุ้มครองแก่พยานได้ตามความจำเป็น โดยได้รับความยินยอมจากพยาน ด้วยการคุ้มครองให้พยานได้รับความปลอดภัย ได้แก่ การจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย การปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานได้ตามความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยาน ในลักษณะของคดีอาญา

นอกจากนี้มาตรการดังกล่าวมิใช่คุ้มครองเฉพาะผู้ที่เป็นพยานเท่านั้น ยังให้ความคุ้มครองบุคคลที่พยานร้องขอรวมไปถึงสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานซึ่งมีผลต่อการที่พยานจะมาเป็นพยานแล้วอาจไม่ได้รับความปลอดภัย

2. มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน คือกรณีที่พยานในคดีอาญามีความผิดฐานหนึ่งฐานใด ดังต่อไปนี้

2.1 คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

2.2 คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา

2.3 คดีความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือพาไปเพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามค้าประเวณีหรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือจัดกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณีหรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณี ในสถานการค้าประเวณี

2.4 คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานอั้งยี่และช่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา และให้หมายความรวมถึงความผิดอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกันโดยกลุ่มอาชญากร ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีการวางแผนเครือข่ายเป็นขบวนการหรือองค์กรลับอย่างซับซ้อนและเป็นสัดส่วน

2.5 คดีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น

2.6 คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรให้ความคุ้มครองพยาน

หากปรากฏแน่ชัดว่ามีเหตุอันควรให้ความคุ้มครองพยานหรือบุคคลอื่นใดเกี่ยวข้อง พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา อาจยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เพื่อขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดย “สำนักงานคุ้มครองพยาน” ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม จัดดำเนินการคุ้มครองพยานตามมาตราพิเศษด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดได้แก่

- (1) ย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม
- (2) จ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควรให้แก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยานเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจขอขยายระยะเวลาครั้งละไม่เกินสามเดือน แต่ไม่เกินสองปี
- (3) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนตัว ชื่อสกุลและหลักฐานทางทะเบียนสามารถระบุตัวพยานรวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย
- (4) ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้พยานสามารถดำรงอาชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม
- (5) ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ
- (6) ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น
- (7) ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือได้รับความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการข้างต้น ให้ถือว่าเป็นความลับและห้ามมิให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลนั้นเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเท่านั้น

3.การจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน

เมื่อเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยานหรือสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนาเนื่องจากการที่พยานจะมาหรือได้มาเป็นพยาน จึงจะเกิดสิทธิได้รับค่าตอบแทน ที่จำเป็นและสมควรตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

4.เหตุผลสิ้นสุดการให้ความคุ้มครองพยานในคดีอาญา

- (1) พยานร้องขอ
- (2) พยานไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงหรือระเบียบของกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการคุ้มครองพยานตามมาตราพิเศษ
- (3) พฤติการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยของพยานเปลี่ยนแปลงไป และกรณีไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองพยานตามมาตราพิเศษอีกต่อไป
- (4) พยานไม่ให้การเป็นพยานโดยไม่มีเหตุสมควร
- (5) ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จอันเนื่องจากการเป็นพยานในคดีที่พยานได้รับความคุ้มครอง

10.

วิชา การสืบสวนคดียาเสพติด

10. วิชา การสืบสวนคดียาเสพติด

1. สถานการณ์ยาเสพติด

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่คุกคามความมั่นคงของประเทศในทุกๆ ด้านและนับวันที่จะทวีความรุนแรง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหายาเสพติดมีระดับของสาเหตุหลายระดับ เช่น ในระดับนานาชาติ ประเทศพม่า หรือสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Republic of the Union of Myanmar) ยังปล่อยให้มีการผลิตยาเสพติดอย่างเสรีในพื้นที่ครอบครองของกลุ่มว่าหรือสหรัฐว้า (United Wa State) และส่งเข้ามายังประเทศไทยอย่างเป็นขบวนการ แทบจะไม่เคยมีข่าวคราวการปราบปรามจับกุมแหล่งผลิตยาเสพติดจากรัฐบาลพม่า เป็นไปได้อย่างไรในโลกนี้ ที่ปล่อยให้รัฐอิสระผลิตยาเสพติดได้อย่างเสรี โดยไม่มีกลไกใด ๆ เข้าไปยับยั้งหรือแทรกแซง (Sanctions) หรือแม้แต่ว่ารัฐบาลไทยเอง ก็ยังไม่เคยมีการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นรูปธรรมในการที่จะแทรกแซงหรือตอบโต้กลุ่มว่าที่ผลิตยาเสพติดส่งเข้ามาในไทย ยังคงปล่อยให้มีการค้าขายทางอ้อมกลับว่า เช่น น้ำมันเชื้อเพลิงหรือเครื่องอุปโภคบริโภค ที่ค้าขายผ่านทางท่าซี้เหล็ก ประเทศพม่า

ปัญหาในระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน ที่เข้าไปให้การสนับสนุนการค้ายาเสพติด หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการค้ายาเสพติดเสียเอง ถือเป็นปัญหาในระดับประเทศที่ส่งผลให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดหนักหน่วงยิ่งขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความตกต่ำขององค์กรที่ผู้บริหารจะต้องเร่งรัดหามาตรการหยุดยั้ง ให้สมาชิกในองค์กรเห็นว่าคนทำผิดต้องได้รับโทษอย่างเฉียบขาด คนทำดีจะต้องได้รับการส่งเสริม คนทำชั่วต้องไม่ได้ดี เดี่ยวจะเกิดแรงจูงใจให้คนอื่นขาดความยังคิดทำตามมากยิ่งขึ้นแล้วจะทำให้องค์กรค่อยๆ ตกต่ำ ขาดความเชื่อถือหรือได้รับการดูหมิ่นดูแคลนจากสังคม และหมดสภาพบังคับใช้ไปในที่สุด

ปัญหาความตกต่ำของสังคม ประชาชนส่วนหนึ่ง เห็นผิดเป็นชอบ ใช้ยาเสพติดด้วยเหตุผลต่างๆ นานา ที่แล้วแต่จะอ้างได้ เกิดการค้าขายยาเสพติดแบบแพร่หลาย มีการหากำไรทุกข้อต่อของการส่งผ่านยาเสพติด ผู้ที่อยู่ต้นทางหรือกลางทาง มีฐานะร่ำรวยขึ้นมาอย่างไม่มีเหตุผล พลิกฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ทั้งตัวเองและญาติๆ ที่เคยแต่ทำงานหนักมาหลายชั่วอายุคน เป็นหลุมดำที่มีแรงดูดมหาศาลให้ผู้คนเข้ามาสู่วังวน และตกเข้าไปกองอยู่ในเรือนจำเป็นเรือนแสน

ปัญหายาเสพติดจึงเป็นปัญหาที่ประกอบขึ้นจากสาเหตุและแรงจูงใจหลายๆ อย่างประกอบกัน จนยากที่จะแก้ไขให้สำเร็จลงได้ในระยะเวลาอันสั้น การแก้ไขปัญหานี้ ต้องใช้ยุทธศาสตร์ในระดับมหภาคของประเทศ และขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบ จึงจะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้

แต่อย่างไรก็ตามในยุทธวิธีด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิด ก็เป็นแกนหลักสำคัญอันหนึ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหานี้ในระดับมหภาค เพราะทุกขั้นตอนทุกระดับต้องมีการพิสูจน์ทราบให้ชัดเจนโดยการสืบสวนจับกุมให้ได้ผู้กระทำผิดและตัวยาของกลาง มายืนยันต่อสังคมว่าขั้นตอนหรือระดับนั้นๆ มีปัญหาจริง จะได้ยอมรับและช่วยกันหาทางแก้ไขให้สังคมไทยอยู่รอดได้ ไม่ต้องล่มสลายไปกับปัญหายาเสพติด และนอกจากนั้นการสืบสวนจับกุมการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของตำรวจที่จะต้องดำเนินการ

สถิติจำแนกเฉพาะนักโทษเด็ดขาดทั้งหมดจำนวน 148,394 คน เป็นนักโทษในคดียาเสพติดถึง 111,695 คน หรือร้อยละ 64.08 (กรมราชทัณฑ์.2555) ซึ่งโทษเกี่ยวกับยาเสพติดมักจะมีอัตราจำคุกสูง ต้องใช้เงินภาษีอากรเลี้ยงข้าวไปอีกนาน และในสถานการณ์ปัจจุบันคงจะมีคนตามเข้าไปอีกมาก และในรอบปี 2555 ที่ผ่านมาผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติด ของสถาบันธัญญารักษ์ ร้อยละ 55.38 เป็นผู้ติดยาเสพติดประเภทยาบ้า (Amphetamine) รองลงมาคือสุราร้อยละ 21.67 และในจำนวนของผู้เสพยาบ้า เมื่อจำแนก

ตามอายุพบว่าอายุระหว่าง 15-24 ปีมีจำนวนร้อยละ 51.50 (สถาบันธัญญารักษ์.2555) ซึ่งตัวเลขนี้คงจะพออนุมานได้ว่าคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทยในอนาคตจะเป็นอย่างไร

หลังจากรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 และดำเนินยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดโดยกำหนด Roadmap การต่อสู้กับยาเสพติดและปฏิบัติการกวาดล้างยาเสพติดมาเป็นระยะทำให้สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดลดความรุนแรงลงจนไม่ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนโดยทั่วไปมาเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดหวนกลับมาเป็นปัญหาสำคัญและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมีความรุนแรงมากขึ้นใกล้เคียงกับระดับก่อนประกาศสงครามกับยาเสพติดจากการสำรวจความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติดในเดือนธันวาคม 2547 อยู่ที่ร้อยละ 1.8 ความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติดได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงผลการสำรวจครั้งล่าสุดในเดือนกรกฎาคม 2554 ความรุนแรงของปัญหาอยู่ที่ร้อยละ 23.4 ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งเนื่องมาจากพลังแผ่นดินทุกภาคส่วนยังไม่เข้มแข็งพอที่จะผนึกกำลังเป็นวาระของคนในชาติ ที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหานี้ไปสู่ชัยชนะอย่างยั่งยืน รวมทั้งจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมภายในประเทศที่ส่งผลทำให้ผู้คนส่วนหนึ่งตกเป็นเหยื่อของยาเสพติดควบคู่กับปัจจัยจากภายนอกประเทศที่ยังคงส่งผลทำให้ปัญหาการผลิตและนำเข้ายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาสำคัญจากการประเมินสถานะของปัญหา ยาเสพติดมีสถานการณ์สำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงระยะที่ผ่านมาโดยปัจจัยเงื่อนไขที่ทำให้ปัญหา ยาเสพติดดำรงอยู่และจะขยายตัวรุนแรงขึ้นดังนี้

1.1 สถานการณ์ด้านการผลิตการค้าและนำเข้ายาเสพติด (Supply)

1.1.1 สถานการณ์ภายนอกประเทศจากข้อมูลการข่าวพบการลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ไปยังประเทศเพื่อนบ้านทางตอนเหนือเป็นจำนวนมากทำให้ชนกลุ่มน้อยในประเทศดังกล่าวมีศักยภาพผลิตยาเสพติดได้อย่างไม่จำกัดแต่ในปัจจุบันประมาณการปริมาณยาเสพติดที่พักคอยอยู่นอกประเทศมียาบ้าประมาณ 80-100 ล้านเม็ดไอซ์ 1,500 กิโลกรัมและเฮโรอีน 1,500 กิโลกรัม โดยร้อยละ 80 เป็นของกองทัพสหรัฐว่า (UWSA)

1.1.2 สถานการณ์การผลิตปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติดหวนกลับมาในประเทศอีกครั้งปัจจัยทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้านยังคงทำให้แหล่งผลิตยาเสพติดนอกประเทศมีการผลิตอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบันสามารถจับกุมแหล่งผลิตได้ 14 ครั้งในช่วงปี 2551-2552 ส่วนมากเป็นแหล่งผลิตอัดเม็ดยาบ้าขนาดเล็กและมีบางแห่งเป็นแหล่งผลิตหัวเชื้อยาบ้าในลักษณะ KITCHEN LAB แต่ในปี 2553 ถึงปัจจุบันพบแหล่งผลิตอัดเม็ดที่ใช้เครื่อง Rotary ซึ่งสามารถอัดเม็ดได้ครั้งละมาก ๆ เพิ่มขึ้นสำหรับเมทแอมเฟตามีนมีลักษณะผลึกใสหรือที่เรียกว่า ICE ซึ่งเป็นเมทแอมเฟตามีนที่มีความบริสุทธิ์สูงพบว่ามีมีการลักลอบนำเข้าและแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น

ในขณะเดียวกันพบว่ามีมีการลักลอบลำเลียงยาแก้หวัดสูตรผสมซูโดอีเฟดรีนทั้งที่ผลิตในประเทศไทยและนำเข้าจากต่างประเทศจำนวนมากไปสู่แหล่งผลิตเมทแอมเฟตามีนในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสกัดสารซูโดอีเฟดรีนมาใช้ในการผลิตยาบ้าและไอซ์ทดแทนสารอีเฟดรีนและซูโดอีเฟดรีนบริสุทธิ์ที่ถูกควบคุมอย่างเข้มงวดแม้จะมีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคในการร่วมมือด้านการข่าวปราบปรามในระดับปฏิบัติการรวมทั้งการดำเนินมาตรการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนมากขึ้นแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการควบคุมปัญหาจำเป็นต้องยกระดับความร่วมมือกับต่างประเทศเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกโดยบูรณาการอย่างเชื่อมโยงกับการกิจการสกัดกั้นภายในประเทศ

1.1.3 สถานการณ์การนำเข้ายาเสพติดภาคเหนือตอนบนยังคงเป็นพื้นที่นำเข้ายาเสพติดที่สำคัญยาเสพติดส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านทางชายแดนภาคเหนือในพื้นที่ 14 อำเภอ 3 จังหวัด (เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน) ในขณะเดียวกันการนำเข้าในพื้นที่ภูมิภาคด้านอื่น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือและการนำเข้าจากกลุ่มผู้ค้าและลำเลียงยาเสพติดข้ามชาติผ่านทางอากาศยานสุวรรณภูมิมีความสำคัญมากขึ้น

1.1.4 สถานการณ์การค้าและแพร่ระบาดผู้ค้ายาเสพติดที่ถูกจับกุมดำเนินคดีในช่วงระยะที่ผ่านมาแม้จะถูกดำเนินคดีด้วยมาตรการตามกฎหมายแต่ยังคงมีพฤติการณ์ความเคลื่อนไหวโดยการติดต่อสั่งการค้ายาเสพติดจากเรือนจำซึ่งพบว่าผู้ต้องขังหลายรายมีศักยภาพและความเคลื่อนไหวสูงและมีเครือข่ายที่สามารถติดต่อกับผู้ต้องขังในเรือนจำอื่นๆ และผู้ร่วมงานภายนอกได้อย่างต่อเนื่องพบนักค้ายาเสพติดรายเก่าบางส่วนที่กลับมาเคลื่อนไหวใหม่ในขณะที่กลุ่มองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติ มีบทบาทและความสำคัญมากขึ้นในการลักลอบนำยาเสพติดจากภูมิภาคอื่นเข้ามาจำหน่ายในประเทศเครือข่ายชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ ซึ่งแต่ละปีถูกจับกุมได้เฉลี่ย 2,500 คดี นอกจากนี้ยังคงมีผู้ค้ารายใหม่เข้าสู่วงจรการค้าเพิ่มขึ้นโดยเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนเข้าไปมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องสำหรับนักค้าระดับชายฝั่ง รายย่อยแพร่กระจายตามหมู่บ้าน ชุมชนและค้ายาเสพติดด้วยความระมัดระวังตัวมากขึ้นขณะที่ผู้เสพพัฒนาตัวขึ้นเป็นนักค้ารายย่อยตามชุมชนต่าง ๆ

1.1.5. การจับกุมคดียาเสพติด “เพิ่มขึ้น” อย่างต่อเนื่องจากปี 2549 จำนวน 83,334 คดี ผู้ต้องหา 92,162 คนเพิ่มเป็น 171,198 คดี ผู้ต้องหา 186,332 คนในปี 2553 และในปี 2554 คาดว่าสถิติการจับกุมจะใกล้เคียงกับปี 2553 โดยข้อมูล ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2554 จำนวน 63,935 คดี ผู้ต้องหา 69,867 คน เช่นเดียวกับจำนวนผู้เข้ารับการรักษาเพิ่มขึ้นจาก 50,180 คน ในปี 2549 เป็น 115,347 คน ในปี 2553 ซึ่งปัญหายาเสพติดในขณะนี้ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงจำเป็นต้องพัฒนาด้านการข่าวการสืบสวนปราบปรามและดำเนินการด้านทรัพย์สิน ระบบการอำนวยความสะดวกเครื่องมือกลไกรวมทั้งความร่วมมือกับต่างประเทศให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่องจนสามารถนำผู้ผลิตผู้ค้าและผู้เกี่ยวข้องมาดำเนินคดีตามกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

1.2 สถานการณ์ด้านผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)

ปัญหาสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดภายในประเทศขยายตัวคือยังคงมีผู้เสพยาเสพติดซึ่งเป็นตลาดรองรับยาเสพติดจำนวนมากโดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก/เยาวชนซึ่งมีจำนวนมากขึ้นและมีแนวโน้มอายุลดลง รวมทั้งผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ที่เข้าสู่วงจรปัญหาในขณะที่ยังมีผู้เสพ/ผู้ติดส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มผู้ติดยาเรื้อรังเริ่มมีอาการทางจิตและประสาทก่อผลกระทบสร้างความเดือดร้อนต่อสังคมอย่างมาก

จากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องบูรณาการและบริหารจัดการระบบการบำบัดรักษาทั้ง 3 ระบบ ได้แก่ระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด และระบบต้องโทษ ให้ประสานสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างจริงจัง และดำเนินการให้ครบวงจรไปถึงขั้นการติดตามช่วยเหลือดูแลและพัฒนาหลังการบำบัดจนทำให้ผู้เสพ ผู้ติดกลับมาเป็นกำลังของครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติต่อไป

1.3 สถานการณ์ด้านกลุ่มเสี่ยง (Potential Demand)

กลุ่มเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ทำให้ปัญหาด้าน Demand ไม่ลดลงเนื่องจากจำนวนผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้เสพยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาในแต่ละปีเป็นผู้เสพยาเสพติดรายใหม่

กลุ่มผู้เข้าไปกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีแนวโน้มเป็นกลุ่มเยาวชนและวัยแรงงาน มากขึ้น โดยอายุของผู้เข้ามาเกี่ยวข้องมีแนวโน้มลดลงมาสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี โดยพิจารณาจากข้อมูลผู้เข้ารับการรักษาเปรียบเทียบตั้งแต่ปี 2551-2553 พบว่าผู้เข้ารับการรักษาที่เป็นผู้เสพยาเสพติดรายใหม่มีช่วงอายุระหว่าง 15 - 19 ปีมากที่สุดโดยในปี 2551 มีจำนวน 3,470 รายคิดเป็นร้อยละ 44.99 ปี 2552 มีจำนวน 3,718 รายคิดเป็นร้อยละ 46.19 และปี 2553 มีจำนวน 4,159 รายคิดเป็นร้อยละ 46.71 โดยหากจะดำเนินการป้องกันต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่อายุต่ำกว่าคือควรเริ่มตั้งแต่ 7 - 19 ปี

ซึ่งมีจำนวนประมาณ 11,734,742 คน จากข้อมูลประมาณการประชากรไทยปี 2553 ทั้งหมด 62.5 ล้านคน อยู่ในระบบการศึกษา 9,618,446 คน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษาจำนวน 4,817,764 คน ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 3,826,507 คนและระดับอาชีวศึกษาจำนวน 974,175 คน และอยู่นอกระบบการศึกษาจำนวน 2,116,296 คน และเมื่อประมาณการจำนวนประชากรที่ต้องเร่งป้องกันและที่มีโอกาสเสี่ยงสูงโดยคิดคำนวณจากสัดส่วนความเสี่ยงของข้อมูลการติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชน (Child Watch) ในปี 2550-2551 พบว่ามีจำนวนประมาณ 2,962,981 คน แบ่งเป็นประชากรในโรงเรียนประมาณ 846,685 คน และประชากรนอกโรงเรียนประมาณ 2,116,296 คน

ปัญหาดังกล่าวเกี่ยวเนื่องกับปัญหาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม ยังคงเป็นเงื่อนไขผลักดันให้เด็กและเยาวชนตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะความอ่อนแอของสถาบันสังคมและครอบครัวปัญหาความยากจนปัญหาความไม่เป็นระเบียบและการปล่อยปละละเลยต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของสถานบันทั้งสถานบริการหอพักและแหล่งมั่วสุมต่างๆซึ่งจำเป็นต้องควบคุมและจัดระเบียบเพื่อมิให้พื้นที่เสี่ยงดังกล่าวเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนและแก้ไขพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงรวมทั้งกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดป้องกันมิให้เด็กเยาวชนโดยทั่วไปซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่มิให้ตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรของปัญหา

2. พื้นที่เสี่ยง

การจับกุมกลุ่มผู้ล่าเสี่ยงยาเสพติดรายใหญ่ในปี 2555-2556 พบว่าผู้ที่ถูกจับกุมในระหว่างการล่าเสี่ยงยาเสพติดจากประเทศพม่า ผ่านเข้ามายังภาคเหนือของไทย มากกว่าร้อยละ 95 เป็นคนไทยชนเผ่าต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนเผ่าม้งมีมากที่สุด ดังนั้นหากการสืบสวนพบว่าบุคคลหรือรถเป็นของชนเผ่า ผู้สืบสวนจะต้องนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณาในการสืบสวน สำหรับพื้นที่ที่ชนเผ่าถูกจับกุมในคดียาเสพติดรายสำคัญๆ ในปี 2555-2556 มีดังนี้

1. พื้นที่จังหวัดเชียงราย

1.1 ตำบลริมโขง	อำเภอเชียงของ
1.2 ตำบลเวียง	อำเภอเชียงของ
1.3 ตำบลแม่เงิน	อำเภอเชียงแสน
1.4 ตำบลตับเต่า	อำเภอเทิง
1.5 ตำบลลาวี	อำเภอแม่สรวย
1.6 ตำบลปอ	อำเภอเวียงแก่น
1.7 ตำบลเวียง	อำเภอเวียงป่าเป้า
1.8 ตำบลสันสลี	อำเภอเวียงป่าเป้า

2. พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

2.1 ตำบลแจ่มหลวง	อำเภอกัลยาณิวัฒนา
2.2 ตำบลบ้านหลวง	อำเภอจอมทอง
2.3 ตำบลแม่สอย	อำเภอจอมทอง
2.4 ตำบลทุ่งข้าวพวง	อำเภอเชียงดาว
2.5 ตำบลปิงโค้ง	อำเภอเชียงดาว
2.6 ตำบลหนองบัว	อำเภอไชยปราการ
2.7 ตำบลแม่ฮอน	อำเภอฝาง
2.8 ตำบลแม่นาจร	อำเภอแม่แจ่ม

2.9	ตำบลแม่ศึก	อำเภอแม่แจ่ม
2.10	ตำบลป่าแป๋	อำเภอแม่แตง
2.11	ตำบลโป่งแยง	อำเภอแม่ริม
2.12	ตำบลแม่แรม	อำเภอแม่ริม
2.13	ตำบลแม่วิน	อำเภอแม่วาง
2.14	ตำบลแม่สาว	อำเภอแม่เอย
3.	พื้นที่จังหวัดตาก	
3.1	ตำบลรวมไทยพัฒนา	อำเภอพบพระ
3.2	ตำบลมหาวัน	อำเภอแม่สอด
4.	พื้นที่จังหวัดน่าน	
4.1	ตำบลงอบ	อำเภอทุ่งช้าง
4.2	ตำบลปากกลาง	อำเภอปัว
5.	พื้นที่จังหวัดพะเยา	
5.1	ตำบลหนองห่ม	อำเภอดอกคำใต้
5.2	ตำบลขุนควน	อำเภอปง
5.3	ตำบลสบง	อำเภอภูซาง
6.	พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน	
6.1	ตำบลแม่อุคอ	อำเภอขุนยวม
6.2	ตำบลโป่งสา	อำเภอปาย

3. วิธีการลำเลียงยาเสพติด

การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมักจะใช้รถประกอบการกระทำความผิดเสมอ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลำเลียงหรือส่งมอบยาเสพติดรายสำคัญ ผู้กระทำความผิดจะซุกซ่อนยาเสพติดไว้ในรถตามจุดต่าง ๆ ที่คาดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่สามารถตรวจพบได้ โดยในปี 2555-2556 พบว่ามีการอำพรางหรือซุกซ่อน ยาเสพติดในรถในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ดังนี้

3.1. ซุกซ่อนในพืชผลทางการเกษตร

เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้า 1,000,000 เม็ด และไอซ์ 8 กิโลกรัม ที่ซุกซ่อนมาในรถบรรทุกสับปะรดจากอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย นำมา ส่งมอบกันที่ถนนกิ่งแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามภาพ

เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้า 1,380,000 เม็ด ที่ซุกซ่อนมาในรถบรรทุกหอมหัวใหญ่ขณะลำเลียงผ่านเส้นทางอำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ตามภาพ

3.2. ชุกซ่อนในสินค้า

เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 900,000 เม็ดและไอซ์ประมาณ 50 กิโลกรัม ที่ชุกซ่อนมาในรถยนต์บรรทุกถ่านลิกไนต์ จากอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้บนทางหลวงหมายเลข 1020 อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ตามภาพ

3.3. ชุกซ่อนในส่วนต่างๆของรถ

เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางไอซ์ประมาณ 3 กิโลกรัม ที่ชุกซ่อนมาเพลากลางของรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลยี่ห้อมิตซูบิชิ รุ่นสตราต้า จากอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ที่จุดตรวจนาแก อำเภองาว จังหวัดลำปาง ตามภาพ

เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 400,000 เม็ดชุกซ่อนอยู่ใต้พื้นรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลยี่ห้อเซปโรเลท จากอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ในพื้นที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ตามภาพ

เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 400,000 เม็ด ชุกซ่อนมาด้านบนรถบรรทุกแบบมีห้องเย็น จากอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และ ถูกจับกุมได้ในพื้นที่เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ตามภาพ

เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 200,000 เม็ด ที่ซุกซ่อนมาในพื้นที่กระบะของรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลยี่ห้อนิสสัน รุ่นเอ็นวี จากอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ในพื้นที่ อ.สบปราบ จังหวัดลำปาง ตามภาพ

จากการสืบสวนขยายผลทราบว่า กลุ่มผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2555 โดยใช้รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลยี่ห้อนิสสัน รุ่นเอ็นวี ดังกล่าวข้างต้น ยังมีรถยนต์นั่งส่วนบุคคล ยี่ห้อโตโยต้า รุ่นฟอร์จูนเนอร์ ที่มีการดัดแปลงส่วนต่างๆ ของรถ เช่น บริเวณพื้นรถ พนักพิงของเบาะหลัง ด้านข้างของตัวรถ ฯลฯ ตามภาพ

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 970,000 เม็ด ที่ซุกซ่อนมาในผนังเหล็กที่กั้นระหว่างกระบะกับห้องโดยสารของรถบรรทุกทุกหลักซึ่งไปรับยาบ้ามาจากพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และมาถูกจับกุมได้ในพื้นที่อำเภองาว จังหวัดลำปาง ตามภาพ

เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 1,500,000 เม็ด และไอซ์ประมาณ 50 กิโลกรัม ที่ซุกซ่อนมาในถังรถดุดส้วม ซึ่งมีการลักลอบบรรจุยาบ้าและไอซ์เข้าไปในถังบรรจุสิ่งปฏิกูลในเขตพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามภาพ

เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 986,000 เม็ด และไอซ์ประมาณ 1 กิโลกรัม ที่ซุกซ่อนมาซอกด้านข้างกระบะและซอกด้านข้างฝาประตู ซึ่งมีการลักลอบบรรจุยาบ้าและไอซ์เข้าไปรถพื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ ในเขตพื้นที่ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามภาพ

4. การรวบรวมพยานหลักฐาน และการสืบสวนขยายผล

ดังที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่ระบาดไปทุกพื้นที่ของประเทศไทย และ ขบวนการค้ายาเสพติดได้พัฒนารูปแบบการกระทำผิดโดยทำเป็นขบวนการ เครือข่ายซับซ้อน มีนายทุน หรือผู้อยู่เบื้องหลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวได้นั้นมักจะเป็นผู้ล้าเลียงยาเสพติด ซึ่งเป็นแค่ลูกมือของขบวนการ ซึ่งเป็นแค่ฟันเฟืองเล็กๆ ไม่สามารถที่จะดำเนินคดีกับผู้อยู่เบื้องหลังที่เกี่ยวข้องอย่าง เช่น ผู้ร่วมล้าเลียง เป็นผู้ดูต้นทาง, ผู้คุ้มกัน อย่างเช่นรถขนยาแค่คันเดียว อาจจะมีผู้ร่วมขนถึง 4 คัน โดยดูต้นทาง 2 คัน ทั้งระยะทางกันพอสมควร, รถตามหลังอีก 1 คัน คอยคุ้มกัน เป็นต้น นายทุนเจ้าของยา, ผู้สั่งการ, ผู้ดูแลการเงิน, เจ้าของบัญชี, ผู้ให้ความช่วยเหลืออยู่เบื้องหลัง เป็นต้น

ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้สืบสวนไม่มีความรู้ความชำนาญก็จะจับได้เฉพาะผู้ถือยา ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องทำการผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความชำนาญ ความเข้าใจขั้นต้นๆ ในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินคดีถึงผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ให้เบาบางลง เพราะเชื่อว่าคงไม่หมดสิ้นไปเสียทีเดียว

4.1. ประเภทของพยานหลักฐาน

พยานหลักฐานสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

4.1.1 พยานบุคคลคือ พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นจากการให้การต่อผู้ซักถาม เกี่ยวกับพฤติการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ผู้ต้องหา, พยานอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 พยานวัตถุคือ สิ่งใดๆ ที่มีใช้การอ่านหรือพิจารณาข้อความในวัสดุนั้น จะเป็นพยานวัตถุ เช่น โทรศัพท์มือถือ ตัวยาสีฟัน เป็นต้น

4.2.3 พยานเอกสารคือ ข้อความที่บันทึกไว้ไม่ว่าด้วยวิธีใด และไม่ว่าจะบันทึกในวัสดุใดที่สามารถสื่อ หรือแสดงความหมายของสิ่งที่บันทึกไว้ให้สามารถเข้าใจได้ เช่น สลิปการโอนเงิน, เอ.ที.เอ็ม., สตรีทเมนทอร์นาคาร์, กระดาษบันทึก, สมุดโน้ตของผู้ต้องหา, บันทึกคำรับสารภาพ, คำขัดทอด, ภาพถ่าย, บันทึกชี้ภาพเครือข่าย, หลักฐานการเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำ, หลักฐานการนำฝากเงิน, ภูมิหลังครอบครัว, ประวัติการต้องโทษ, รายงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่และหน่วยอื่น, หลักฐานการพบปะเครือข่ายผู้กระทำความผิด, หลักฐานการเดินทาง, ภาพถ่ายจาก CCTV ตู้กดเงินธนาคาร, หลักฐานจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Social Media)

4.2. ข้อควรปฏิบัติในการรวบรวมพยานหลักฐาน

4.2.1 เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะต้องจัดเก็บเป็นระบบฐานข้อมูลเพื่อง่ายต่อการสืบค้นในคดีอื่น อาจใช้โปรแกรม เอ็กเซล, เอ็กเซส, ไอที ฯลฯ

4.2.1 นำระบบตรวจสอบข้อมูลจากระบบ polis มาใช้ประโยชน์

4.2.3 นำระบบตรวจสอบรถจากระบบอ่านป้ายทะเบียนรถยนต์อัตโนมัติ (License Plate Reader) มาใช้ประโยชน์

4.2.4 ฝึกฝนระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้งาน อย่างเช่น โปรแกรม Analysis Notebook, โปรแกรมถอดข้อมูลโทรศัพท์

4.3. วิธีการขยายผล

4.3.1 ต้องซักถามปากคำผู้ถูกจับไว้ในฐานะผู้ให้ถ้อยคำตามแบบฟอร์มโดยให้ปรากฏ

- ซักถามประวัติทั่วไป, การศึกษา, ครอบครัว, ญาติพี่น้อง, รายได้, รายจ่าย
- เริ่มเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตั้งแต่เมื่อใด
- ผู้ร่วมกระบวนกรยาเสพติดในครั้งที่ถูกจับกุม โดยจะต้องซักถามให้ปรากฏผู้เกี่ยวข้อง, ผู้สั่งการ, ผู้ร่วมชน, ผู้ถือบัญชี, ลูกค้ายระดับล่าง, ผู้ประสานงาน, เจ้าของยา ฯลฯ
- ซักถามปากคำเกี่ยวกับเอกสาร และพยานหลักฐานที่ตรวจพบ, ตรวจยึด

ซึ่งในทางปฏิบัติที่ผ่านมา ชดจับกุมเมื่อทำการจับกุมได้แล้ว ก็จะทำการขยายผลโดยการซักถามปากคำอยู่แล้วในเบื้องต้น โดยจะถามว่าซื้อจากใครที่ไหน อย่างไร แต่มักจะไม่มีการจดบันทึก เมื่อซักถามแล้ว จะนำข้อมูลไปทำการล่อซื้อ (ขยายสด) ถ้าจับได้ก็สามารถดำเนินคดีได้ แต่หากไม่สามารถจับกุมได้ก็จะเสร็จสิ้น นำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี โดยไม่ได้ดำเนินการใดๆ กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งที่ทราบผู้ร่วมกระทำผิดหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในคดีดังกล่าวนี้

จึงจำเป็นต้องทำการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยการซักถามปากคำโดยจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในฐานะผู้ให้ถ้อยคำ โดยซักถามให้ได้ความว่ากระทำผิดในครั้งนี้อย่างไร, วิธีการอย่างไร, ใครร่วมกระทำผิดบ้าง, ทำหน้าที่อะไร, โอนเงินกันอย่างไร ซึ่งในเบื้องต้นผู้ให้ถ้อยคำจะไม่พูดความจริง จำเป็นจะต้องมีข้อมูลประกอบในการซักถามเช่น ข้อมูลการใช้โทรศัพท์, ตรวจสอบประวัติ, ข้อมูลการเดินทาง ที่ตรวจพบ ซึ่งขอแนะนำเทคนิคการซักถามปากคำผู้ให้ถ้อยคำโดยเริ่มจากข้อมูลที่เป็นจริง คือข้อมูลทั่วไป ชื่อพ่อแม่,

การศึกษา, รายได้, รายจ่าย ทรัพย์สินข้อมูลญาติพี่น้อง, บุตร จากนั้นเริ่มมาซักถามความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเริ่มตั้งแต่เริ่มเสพจนถึงจำหน่าย และการกระทำผิดในครั้งก่อน และต้องเน้นว่าในครั้งนี้มีใครร่วมกระทำผิดบ้าง อย่างไร จะต้องให้ปรากฏเกี่ยวกับหมายเลขโทรศัพท์, บัญชี, และซีภาพถ่ายบุคคลที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับนำเอกสารมาให้ลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จากนั้นค่อยมาขยายความถึงพยานหลักฐานที่ตรวจสอบเช่นพบหมายเลขบัญชีในโทรศัพท์, สมุดจดบันทึก, สมุดจดบัญชีลูกค้า จะต้องมาซักถามว่าเป็นบัญชีเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ จากนั้นค่อยทำการตรวจสอบว่าเป็นจริงตามที่ให้การหรือไม่ อย่างไร

4.2.2 เมื่อได้ข้อมูลจากการซักถามปากคำแล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- จัดทำผังเครือข่าย
- บัญชีหมายเลขโทรศัพท์ที่เกี่ยวข้อง
- บัญชีหมายเลขบัญชีธนาคารที่เกี่ยวข้อง
- ประมวลเรื่องเบื้องต้น ใคร, ทำหน้าที่อะไร, มีใครเกี่ยวข้องบ้าง, อย่างไร

(ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้เกี่ยวข้อง ตาม พ.ร.บ. มาตรการฯ และความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้อง)

จุดประสงค์ที่จัดทำเพื่อประเมินข้อมูล และประเมินแนวทางในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งจะปรากฏภายหลังที่ดำเนินการขอเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, จะต้องตรวจสอบให้แน่ชัดก่อนจะดำเนินคดี

5. กฎหมายที่ใช้ในการขยายผล

- พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
- ป.อาญาความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์

11.

วิชา การสืบสวนตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ
และการสืบทรัพย์

11. วิชา การสืบสวนขยายผลคดียาเสพติด ตาม พ.ร.บ.มาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และการสืบทรัพย์

1. ความหมาย

ยาเสพติด หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเฉพาะที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2535) และกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ.2545) ซึ่งมี 25 ชนิด

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ การผลิต การนำเข้า การส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิด 5 ฐานความผิดดังกล่าวด้วย

ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องการกระทำความผิด หมายความว่า เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับมา เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้เงิน หรือทรัพย์สินดังกล่าว หรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ให้เงินหรือทรัพย์สิน เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่า จะเปลี่ยนสภาพกี่ครั้งและไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของ บุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

2. ความผิดข้อหาสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา 8 ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

การสมคบ ต้องมีผู้ร่วมสมคบอย่างน้อย 2 คน บุคคลคนเดียวย่อมไม่อาจทำการตกลง หรือสมคบกับตนเองกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้

สมคบ คือ การแสดงออกซึ่งความตกลงจะกระทำความผิดร่วมกัน สำคัญ คือ ต้องมีการ ตกลงกันไม่ใช่เพียงแต่คุยกัน ชวนกัน ยังไม่ได้มีการตกลงกันอันนั้นก็ไม่ใช่ความผิดการตกลงกัน จะโดยกิริยา วาจา ท่าทาง จะโดยอะไรก็แล้วแต่ แต่จะต้องมีหลักฐานแสดงการตกลงกันจริง ๆ อย่างจริงใจ และเมื่อได้ มีการสมคบโดยการตกลงกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรา 8 วรรคหนึ่งแล้ว โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าได้มี การกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกันหรือไม่

3. ลักษณะการกระทำความผิดข้อหาสมคบ

1. ผู้สมคบไม่ได้ลงมือกระทำความผิดหลัก แต่มีบุคคลอื่นไปกระทำความผิดหลักเพราะเหตุ ที่มีการสมคบ

2. ผู้สมคบได้ลงมือกระทำความผิดหลักด้วย

4. ความผิดข้อหาสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด

มาตรา 6 ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

- 1) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด
 - 2) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ
 - 3) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประชุม ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการถูกจับกุม
 - 4) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จากผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์ หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ
 - 5) ปกปิด ซ่อนเร้นหรือเอาไปเสียซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุใด ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด
 - 6) ชี้แนะ หรือติดต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด
- ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนักหรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

5. การขออนุมัติเลขาธิการ ป.ป.ส. ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

มาตรา 14 การจับกุมหรือการแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 6 หรือตามมาตรา 8 ต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการก่อน และเมื่อดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติแล้ว ให้รายงานให้เลขาธิการทราบทันที

การขออนุมัติ การอนุมัติ และการรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

5.1 ผู้มีสิทธิยื่นคำขออนุมัติ

กรณีขออนุมัติจับกุม ตาม แบบ ป.ป.ส. 4-51

- หัวหน้าพนักงานสอบสวน
- หัวหน้าชุดสืบสวน (ยศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป)

กรณีแจ้งข้อหา ตาม แบบ ป.ป.ส.4-52

- หัวหน้าพนักงานสอบสวน

5.2 การยื่นคำขออนุมัติ

การยื่นคำขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาต่อเลขาธิการ ป.ป.ส.นั้น อาจกระทำโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรืออาจนำส่งโดยตนเอง ซึ่งการยื่นคำขอทั้ง 2 กรณีนั้น ให้ทำโดยการส่งเป็นเอกสารลับ

5.3 การตั้งประเด็นการสืบสวนความผิดฐาน สมคบ หรือช่วยเหลือ

5.3.1 พยานหลักฐานที่จะนำมาพิสูจน์ความผิด จะต้องอยู่ในบังคับของ ป.วิ อาญา

มาตรา 226, 227

มาตรา 8 วรรคแรก ได้บัญญัติไว้ให้การตกลงกันก็เป็นความผิดแล้ว

- การตกลงเป็นเรื่องอยู่ในใจ
- พฤติการณ์แห่งการสมคบ จะมีลักษณะเป็นเรื่องลับ ยากแก่การหา

พยานหลักฐาน

- ต้องรวบรวมพยานหลักฐานแวดล้อมให้มากที่สุด ลักษณะของพยานแวดล้อม
กรณีที่เป็นประโยชน์ได้แก่บรรดาการกระทำซึ่งปรากฏภายนอก (Overt Act)

5.3.2 กำหนดคดีหลัก(คดีตั้งต้น) หมายถึงความผิด 5 ข้อหาหลัก คือ

- ครอบครองเพื่อจำหน่าย
- จำหน่าย
- ผลิต
- นำเข้า
- ส่งออก

ยาเสพติดเป็นยาเสพติดที่กำหนดไว้ในกฎหมายกระทรวง ซึ่งมี 25 ชนิด

6. การสืบสวนคดีความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ ใครจะเป็นคนทำคดี

การสืบสวนขยายผลคดีความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ดังนั้น
ในการทำการสืบสวนคดีจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการสำนวนการสืบสวนคดีดังกล่าว ซึ่งผู้รับผิดชอบ มีดังนี้

- พนักงานสอบสวนในคดีหลัก (คดีความผิดที่จับกุมผู้ต้องหาได้ในข้อหา 5 ข้อหาหลัก)
- พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมาย
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน
- เจ้าหน้าที่อื่นที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

6.1 พยานหลักฐานที่น่าสนใจ ในการสืบสวนคดีความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ

6.1.1 การสอบปากคำผู้ต้องหาในฐานะพยาน

การสอบปากคำผู้ต้องหาในฐานะพยานมีความสำคัญมาก เนื่องจากคดีความผิด
ตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ จะต้องสอบปากคำผู้ต้องหาในฐานะพยานที่รับสารภาพถึงการกระทำความผิดว่ามี
บุคคลที่เกี่ยวข้องมีใครบ้าง และมีการติดต่อกันอย่างไร และมีรูปแบบพฤติกรรมในการค้ายาเสพติดอย่างไร
เพื่อนำไปสู่การแสวงหาพยานหลักฐานอื่นประกอบในคดี

6.1.2 หลักฐานการติดต่อทางโทรศัพท์

ตรวจสอบหลักฐานการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ต้องหากับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ
การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดว่ามีการติดต่อกันอย่างไร ตามที่พยานได้ให้การขัดทอด หรือให้การถึง
และตรวจสอบจากโทรศัพท์มือถือของกลางที่ตรวจยึดได้จากผู้ต้องหาในคดีหลัก เช่น เบอร์โทรเข้า เบอร์โทรออก
เบอร์ที่บันทึกเป็นข้อมูลเก็บไว้วัน เวลา ที่ใช้โทรศัพท์ ฯลฯ

6.1.3 หลักฐานทางการเงิน

ตรวจสอบเส้นทางการเงินของผู้ต้องหา และกลุ่มของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการ
กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดความสัมพันธ์ทางการเงิน (ตามที่ได้ตรวจค้นพบ เช่น สลิปการโอนเงิน,
สมุดธนาคาร, หมายเลขบัญชีที่พบในโทรศัพท์มือถือ, จากคำให้การถึงว่ามีการโอนเงินทางบัญชีธนาคารระหว่าง
ผู้ต้องหาคดีหลักและผู้ต้องหาในคดีสมคบ (คดีนี้) หรือระหว่างบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง)

6.1.4 หลักฐานการเดินทาง

- ตั๋วรถทัวร์
- ตั๋วรถยนต์
- ตั๋วเครื่องบิน

6.1.5 หลักฐานเกี่ยวกับยานพาหนะ รวมถึงหลักฐานทางทะเบียนอื่นๆ

ตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนรถยนต์, รถจักรยานยนต์ สิ่งที่จะต้องทำการสืบสวนต่อภายหลังจากการตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ

6.1.6 ตรวจสอบผู้ถือกรรมสิทธิ์

กรณีผู้ถือกรรมสิทธิ์เป็นบริษัทไฟแนนซ์

- ตรวจสอบสัญญาเช่าซื้อ
- ตรวจสอบการชำระค่างวด
- ตรวจสอบการส่งใบเสร็จรับเงิน
- ตรวจสอบการเช่าซ่อม เชื้อค บำรุง

กรณีผู้ถือกรรมสิทธิ์เป็นบุคคล

- ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนราษฎร์
- ตรวจสอบที่อยู่

6.1.7 ตรวจสอบผู้ครอบครอง

- ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนราษฎร์
- ตรวจสอบที่อยู่

6.1.8 หลักฐานการเข้าที่พักต่างๆ

ตรวจสอบหลักฐานการเข้าพักตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงแรม, รีสอร์ท, บ้านญาติ (ตามคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาที่ได้ซักถามในฐานะพยาน)

6.1.9 พยานบุคคลที่เป็นคนกลาง

สอบปากคำพยานที่เป็นบุคคลกลางที่มีความน่าเชื่อถือว่าผู้ต้องหา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ เช่น กำนัน , ผู้ใหญ่บ้าน , ครู (ในพื้นที่ผู้ต้องหา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง)

6.1.10 ประวัติบุคคลและประวัติการกระทำความผิด

ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของผู้ต้องหาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (โดยการตรวจสอบจาก ตร. ศพศ. , ระดับ , ภ.จว., สภ. ป.ป.ส., หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ) รายงานการสืบสวนพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิด

6.1.11 สมุดจดบันทึก การบันทึก นามบัตรต่างๆ

ตรวจสอบสมุดจดบันทึก กระดาษบันทึก หรือการบันทึก นามบัตรต่างๆ ของผู้กระทำความผิดว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และมีความหมายอย่างไรบ้าง

6.2 เทคนิคการซักถามคดีความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ

6.2.1 เทคนิคการซักถามปากคำ

การพยายามรวบรวมข้อเท็จจริงให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้อะไรเป็นข้อเท็จจริงให้ตั้งไว้เป็นหลักข้อมูลใดเข้ากับข้อเท็จจริงที่นำมาตั้งไว้เป็นหลักไม่ได้ ข้อมูลนั้นไม่ถูกต้องให้ตัดทิ้ง ข้อเท็จจริงจึงเป็นข้อมูลหลักที่จะเป็นแบบให้ข้อมูลต่อๆมาสวมต่อได้อย่างสนิทและแจ่มชัด เหมือนกับต่อจิ๊กซอร์ที่มีการต่อภาพไปเรื่อยๆจนภาพสุดท้ายกลายเป็นรูปที่สมบูรณ์

6.2.1.1 การซักถาม

- ยากที่สุด
- วิธีการสืบสวนพื้นฐานที่สุดจะทำให้มีประสิทธิภาพได้ข้อมูลที่ต้องการนั้น
 - การสอบสวนโดยใช้ เครื่องจับเท็จ เป็นวิธีการซักถามวิธีหนึ่ง
 - การซักถามโดยตัวนักสืบเอง ผู้ซักถามจะต้องเข้าใจบริบทของการค้ายาเสพติด
- และรูปแบบขบวนการค้ายาเสพติด

6.2.1.2 กำหนดประเด็นในการซักปากคำ ผู้ต้องหาในฐานะพยาน เพื่อดำเนินคดี

กับนายทุนและผู้เกี่ยวข้องๆ จะต้องเข้าใจรูปแบบขบวนการค้ายาเสพติด

6.3.1 รายงานการสืบสวนคดีความผิดฐาน สมคบ / สนับสนุน ประกอบด้วย

1) ข้อเท็จจริงของการจับกุม

- คำให้การของผู้ต้องหาในฐานะพยาน

- ประวัติผู้กระทำความผิด และบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- หลักฐานยานพาหนะ และภาพวงจรปิดจากกล้องดูแผ่นป้ายทะเบียนของ

ศูนย์สังกัดกันฯ

- หลักฐานการติดต่อสื่อสารของผู้กระทำความผิด นายทุน และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- หลักฐานเส้นทางการเงินของผู้กระทำความผิด นายทุน และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- หลักฐานการเดินทาง และหลักฐานการเข้าพักที่ต่างๆ
- สมุดจดบันทึก การบันทึก

กระทำความผิดฐานใดบ้าง

4) ข้อพิจารณาและข้อเสนอในการสั่งการของผู้บังคับบัญชา

6.3.2 ตัวอย่างการเขียนรายงาน

๖
-บันทึกข้อความ

[illegible][illegible]

๒. ประสิทธิภาพของและประสิทธิภาพการกระทำของนิส

[illegible][illegible][illegible]

ការបំបែកការងារជាចំណុចតូចៗ

សេចក្តីសង្ខេបសំណើ

[illegible]

169

ตามที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยครั้งนี้แล้วนั้น การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากภาพจะเห็นได้ว่ามีลักษณะทำนองเดียวกัน

[illegible][illegible]

๖.ปัญหา-ข้อสังเกตจากผลฯ

๖.๑.ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๑. ข้อเท็จจริงที่ปรากฏเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมในกรณีนี้ปรากฏว่า...
 ๒. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...
 ๓. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๔. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...
 ๕. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๖. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...
 ๗. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๘. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...
 ๙. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๑๐. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...

๑. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๒. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...
 ๓. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๔. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...
 ๕. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๖. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...
 ๗. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๘. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...
 ๙. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๑๐. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...

๑

๖.๒.ข้อพิจารณาการสืบสวนสอบสวน

๑. จากการสืบสวนสอบสวน...
 ๒. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๓. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...
 ๔. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง...
 ๕. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง...

๔.ข้อเสนอฯ

เห็นควรให้ชุดสืบสวนขยายผลเครือข่ายยาเสพติดของตำรวจภูธรภาค...ชุดปฏิบัติการสืบสวนขยายผลเครือข่ายยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร...และ...
 (เจ้าของสำนักงานสอบสวนตั้งต้น)...ร่วมกันทำการสืบสวนสอบสวนขยายผลเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายฯ...

(๓๑)ฯ

ของนายมานะ...นายไอ้...นายดอรรณ...นะสูง...และนายจอห์น...หรือจันทะจอห์น...หลวงราชบุรี...เชื้อชาติลาว...สัญชาติลาว...ซึ่งมีพฤติการณ์เป็นขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติดังกล่าวข้างต้น...เพื่อดำเนินคดีในความผิดตาม...พ.ร.บ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด...พ.ศ.๒๕๓๔...และตาม...พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน...พ.ศ.๒๕๔๒...ต่อไป

๑

จึงเรียนมายังท่านเพื่อโปรดพิจารณาฯ

๑

พ.ต.ท.ฯ

(วิระชาญ...ขุนไชยก้าว)ฯ

6.4 การทำสำนวนการสืบสวน คดีความผิดฐาน สมคบ / สนับสนุน

รวบรวมเอกสารต่างที่จัดทำขึ้นหรือจัดหาได้ โดยใช้กลวิธีเช่นเดียวกับการทำสำนวนการสอบสวน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) พยานบุคคล
- 2) พยานวัตถุ
- 3) พยานเอกสาร

แล้วจัดการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของพยานหลักฐานทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว โดยให้ปรากฏรายละเอียดแห่งความสัมพันธ์ ดังนี้ คือ

- 1) เครือข่าย และบทบาทหน้าที่ของบุคคลในเครือข่าย
- 2) พฤติการณ์แห่งคดี หรือ พฤติกรรมการกระทำความผิด
- 3) รายละเอียดบุคคล

6.4.1 การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสืบสวน

- พฤติการณ์ในการกระทำความผิด
- ประวัติบุคคลต้องสงสัย
- ลักษณะการลักลอบกระทำความผิด
- รายงานการสืบสวน
- รายงานข่าวสาร หรือแหล่งข่าวต่าง ๆ

6.4.2 พยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจค้นจับกุม

- บันทึกการตรวจค้น ต้องบันทึกให้ได้รายละเอียดครบสมบูรณ์
- ยานพาหนะ ต้องตรวจสอบยานพาหนะว่าใครเป็นเจ้าของ
- พยานเอกสาร, สมุดบันทึก, สมุดบัญชีธนาคาร, ใบฝาก, โฉน, ถอนเงิน, สัญญาต่าง ๆ

เอกสารสิทธิ บิลสั่งของ, ใบเสร็จต่าง ๆ ฯลฯ

- บันทึกคำรับสารภาพ ควรให้ผู้ต้องหาเขียนด้วยตนเอง และเจ้าหน้าที่รับรองไว้
- อุปกรณ์การสื่อสารต่าง ๆ, โทรศัพท์, คอมพิวเตอร์, หรืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์อื่น ๆ เช่น

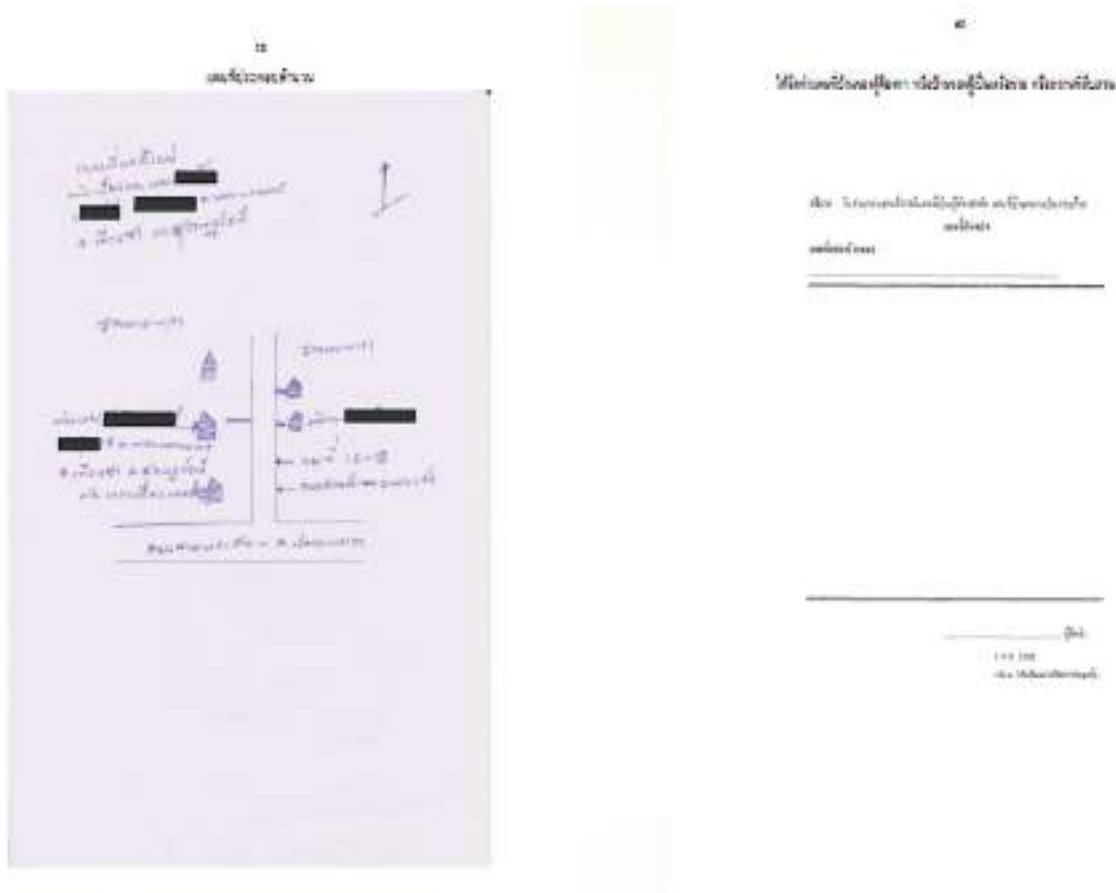
แผ่นดิสต์ อุปกรณ์บันทึกข้อมูล (হার്മ์ไดร์) ฯลฯ

- ภาพถ่ายในขณะที่เข้าทำการตรวจค้นจับกุมฯหรือการถ่าย วิดีโอ
- อุปกรณ์การผลิตฯหรือเครื่องมือต่างๆที่พบในที่ที่เกิดเหตุฯอาจจะต้องทำการ

ตรวจสอบเก็บลายพิมพ์นิ้วมือที่อาจจะติดอยู่

6.4.3 การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสืบสวน

- บันทึกคำรับสารภาพ หรือข้อหา
- แผนที่เกิดเหตุ
- หลักฐานทางทะเบียนบุคคล, ยานพาหนะ, และ สถานที่ของผู้ต้องหา หรือผู้เกี่ยวข้อง
- หลักฐานการติดต่อสื่อสารทางการเงิน
- ภาพถ่ายขณะการสืบสวนและจับกุม
- รายงานการสืบสวน
- บันทึกหรือเอกสารต่างๆที่ยึดได้จากตัวผู้ต้องหา
- สัญญาต่างๆ เช่น สัญญาเช่าบ้าน, เช่ารถ

การขออนุมัติเลขานุการ ป.ป.ส. และการยื่นคำร้องขอหมายจับ

มาตรา 14 การจับกุมหรือการแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 6 หรือตามมาตรา 8 ต้องได้รับอนุมัติจากเลขานุการก่อน และเมื่อดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติแล้ว ให้รายงานให้เลขานุการทราบทันที

การขออนุมัติ การอนุมัติ และการรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์

วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้มีสิทธิยื่นคำขออนุมัติ

- 1) กรณีขออนุมัติจับกุม ตาม แบบ ป.ป.ส. 4-51
 - หัวหน้าพนักงานสอบสวน
 - หัวหน้าชุดสืบสวน (ยศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป)
- 2) กรณีแจ้งข้อหา ตาม แบบ ป.ป.ส. 4-52
 - หัวหน้าพนักงานสอบสวน
- 3) การยื่นคำขออนุมัติ

การยื่นคำขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาต่อเลขานุการ ป.ป.ส. นั้น อาจกระทำโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรืออาจนำส่งโดยตนเอง ซึ่งการยื่นคำขอทั้ง 2 กรณีนั้น ให้ทำโดยการส่งเป็นเอกสารลับ

ระยะเวลาการอนุมัติ

ในการพิจารณาคำขออนุมัติฯ เลขานุการ ป.ป.ส. ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 5 วันทำการ นับแต่รับคำขออนุมัติฯ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นจะขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 5 วัน รวมทั้งหมดต้องไม่เกิน 15 วัน และทุกครั้งที่ขยายเวลาออกไป เลขานุการ ป.ป.ส. ต้องบันทึกเหตุจำเป็นไว้ด้วย

- แบบฟอร์มคำขออนุมัติจับกุม และแจ้งข้อหา
- แบบ ปส.4-51 คือ แบบคำขออนุมัติจับกุม
- แบบ ปส.4-52 คือ แบบคำขออนุมัติแจ้งข้อหา
- แบบ ก. คือ แบบสถานภาพส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิด
- แบบ ข. คือ แบบรายงานการสืบสวนพฤติการณ์สำคัญ
- แบบ ค. คือ แบบพยานหลักฐานที่ยืนยันการกระทำความผิดในข้อหาที่ขออนุมัติ
- แบบ ง. คือ แบบรายละเอียดในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

แบบ-ป.ป.ส.๔-๕๑ฯ

(ลับ)ฯ

แบบคำขออนุมัติจับกุมฯ

ส่วนราชการ	กองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค๘โทร.๐๓๓/๓๑๑๙๓/๕๕		
ที่	๐๐๒๓.๒/๕	วันที่	มีนาคม๒๕๕๖
เรื่อง	ขออนุมัติจับกุมผู้กระทำความผิดตามมาตร๑๕๖แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดพ.ศ.๒๕๓๕		
เรียน	เลขที่การป.ป.ส.๕		

สิ่งที่ส่งมาด้วย → พยานหลักฐานประกอบการพิจารณาจำนวน.....แผนฯ

ด้วยข้าพเจ้า.....พันตำรวจเอกดาวลอย.....เหมือนเดช.....รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค๘.....มีความประสงค์จะขออนุมัติจับกุมผู้กระทำความผิดตาม

(.....)มาตรา๖๖(๑)ฯ

(.....)มาตรา๘๖วรรคสองฯ

แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดพ.ศ.๒๕๓๕.....ดังมีรายชื่อดังต่อไปนี้

(๑).นายตอรอน.....นะสูง.....เลขประจำตัว.....๓-๙๕๐๖-๐๐๕๔๓/-๒๔-๓ฯ

(๒).นางขามี่ลา.....อัปสรสกุล.....เลขประจำตัว.....๑-๙๖๙๔-๐๐๐๑๔-๐๔-๕ฯ

(๓).นายจันทะจอน.....หลวงราชนทร์.....เชื้อชาติ.....ลาว.....สัญชาติ.....ลาวฯ

ฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๕			
	พ.ต.อ.๕	๕	
	(.....ดาวลอย.....เหมือนเดช)๕		
	รองผบก.สต.๔๕		

.....

ขออนุมัติจับกุม

เลขที่ ป.ป.ส.อนุมัติจับกุม

8. การอนุมัติเลขานุการ ป.ป.ส.และการยื่นคำร้องขอหมายจับ

แบบ ป.ป.ส. ๘-๕๑

แบบคำขออนุมัติจับกุม

ส่วนราชการ ศพ.ภ.จ.ช.อ.บุรีรัมย์

โทร. ๐๓๕-๗๕๖๒๕๕

ที่ ศป. ๐๐๑๗.๕ (ศป.๕) / ๕

วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติจับกุมผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม

ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๘

เจียน เลขานุการ ป.ป.ส.

มีที่ส่งมอบตัว พยานหลักฐานประกอบการพิจารณา จำนวน ๑๒๗ แผ่น

ด้วยข้าพเจ้า พ.ต.ท.อนันต์ ประชาธิศรี มีความประสงค์ ขออนุมัติจับกุมผู้กระทำความผิดตาม

(/) มาตรา ๖ (๑) (๒) (๓) (๔) (๖)

(/) มาตรา ๔ วรรคแรก

แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๘ ซึ่งมีรายชื่อ

ดังต่อไปนี้

๑. นายวีระ เจริญไทย

๒. นายแสง อมใจ หรือ นายเจริญ จตุพรพิชญ์

๓. น.ส.สุภาวณา พูลเพิ่ม

๔. น.ส.อ่อง อมใจ

๕. นางกรวรรณ เจริญไทย หรือกรวรรณ เมื่อนวดี หรือธนอร เมื่อนวดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

พ.ต.ท.

อนันต์

ผู้ยื่นคำขอ

(อนันต์ ประชาธิศรี)

หัวหน้าชุดการข่าว ศพ.ภ.จ.ช.อ.บุรีรัมย์

อนุมัติในใจว่าสิ่งอนุมัติจับกุม

ที่ ๖๖๑๗(๕๑๗) / ๕๕

สำนักงาน ป.ป.ส.

เลขที่๑๓๓๓ เขตปทุมธานี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

วันที่ ๕ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

มี พันตำรวจโท อนุสรณ์ ประชาธิศรี หัวหน้าชุดการข่าว ศพ.ภ.จ.ช.อ.บุรีรัมย์

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๘ เลขานุการ ป.ป.ส. มีคำสั่งให้จับกุมบุคคลที่มีรายชื่อต่อไปนี้

๑. นายวีระ เจริญไทย

๒. นายแสง อมใจ หรือ นายเจริญ จตุพรพิชญ์

จึงได้กระทำความผิดตามมาตรา ๖ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๘ ตามแบบคำขออนุมัติจับกุม ที่ ศป. ๐๐๑๗.๕(ศป.๕)๖๕ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๕ หากมีการดำเนินการตามที่ได้มีอนุมัติแล้ว ให้รายงานผลการ ป.ป.ส. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันจับกุม

จึงมี ณ วันที่ ๕ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕

๒๒

(นายเจี้ยนพงศ์ เจริญไทย)

รองเลขาธิการ สำนักงานการยาเสพติด

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

9. เทคนิคการสืบทรัพย์ในคดีตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ ได้แก่การ

- 1) อธิบายทรัพย์สินที่จะยึดหรืออายัด ทรัพย์สินในคดี พ.ร.บ.มาตรการฯ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 22 , 27 ,30
- 2) เทคนิคการตรวจสอบทรัพย์สินที่มีทะเบียน เช่น อสังหาริมทรัพย์, ยานพาหนะ, อาวุธปืน, ธุรกิจพาณิชย์, สิทธิบัตร/ลิขสิทธิ์ เป็นต้น
- 3) อำนาจในการยึด ตรวจสอบทรัพย์สิน
- 4) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจเจ้าพนักงานในการยึดหรืออายัดตามมาตรา 14(4)
- 5) เทคนิคประกอบการยึดหรืออายัด เช่น บันทึกปากคำก่อนยึดฯ ,หลักความยินยอม เป็นต้น
- 6) การบันทึกยึดทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

9.1 เทคนิคการสืบทรัพย์

9.1.1 ตรวจสอบอสังหาริมทรัพย์ ที่ดิน และทะเบียนบ้าน

- ตรวจสอบหลักฐานทางที่ดินผ่านทางสำนักงานที่ดิน
- ตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนบ้านผ่านทางสำนักงานกรมการปกครอง / ผ่านทางระบบปอลิส และ ระบบงานทะเบียนของกรมการปกครอง (AMI) แหล่งข้อมูล สำนักงานที่ดินจังหวัดฯ ทำบันทึกขอตรวจสอบ หรือออกหมายเรียก เนื่องจากปัจจุบันระบบของสำนักงานที่ดินยังไม่ออนไลน์

9.1.2 ตรวจสอบยานพาหนะ (รถยนต์, รถจักรยานยนต์) ผ่านทางระบบปอลิส และระบบงาน

กรมการขนส่ง

- กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต บริษัทไฟแนนซ์ ตรวจสอบหลักฐานสัญญาเช่าซื้อ, ตรวจสอบหลักฐานการชำระค่างวด, ตรวจสอบหลักฐานการส่งใบเสร็จรับเงิน
- ผู้ครอบครอง การตรวจสอบยานพาหนะที่ตรวจยึดได้จากผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยว่ามีผู้ใดเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ผู้ใดเป็นผู้ครอบครองยานพาหนะ ตรวจสอบใบอนุญาตตรวจสอบข้อมูลของการมียานพาหนะของผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัยที่อยู่ในเครือข่ายของผู้ต้องหา ว่ามีรถอะไรบ้างเป็นกรรมสิทธิ์หรือครอบครองรถอะไรอยู่บ้าง

แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบฐานข้อมูลยานพาหนะ

1. ตรวจสอบจากสำนักงานขนส่งจังหวัด
2. ตรวจสอบจากระบบ polis ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. ตรวจสอบจากระบบ DXC ของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม
4. ตรวจสอบจากศูนย์สกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด

9.1.3 ตรวจสอบทะเบียนอาวุธปืน

แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบ สำนักงานทะเบียนอาวุธปืนอำเภอ หรือจังหวัดบันทึกขอตรวจสอบ หรือ ออกหมายเรียก

9.1.4 ตรวจสอบเรื่องลิขสิทธิ์, สิทธิบัตร, เครื่องหมายการค้า ว่าเจ้าของสิทธิเป็นผู้ใด

แหล่งข้อมูลกรรมทรัพย์สินทางปัญญา

9.1.5 ตรวจสอบข้อมูลธุรกิจการค้า เช่น บริษัท, ห้างหุ้นส่วนจำกัด, งบดุล ฯลฯ

- ตรวจสอบที่อยู่ ที่ตั้ง บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด
- ตรวจสอบกรรมการของบริษัท, ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฯลฯ

การตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ เป็นการตรวจสอบข้อมูลนิติบุคคลว่าบริษัทจำกัด, ห้างหุ้นส่วนจำกัด, บริษัทมหาชนมีใครเป็นกรรมการบ้างจำนวนเท่าไร และกรรมการผู้จัดการเป็นใคร นิติบุคคลดังกล่าวตั้งอยู่ที่ใด

แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ

1. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
2. เว็บไซต์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

<http://www.dbd.go.th/main.php?filename=index>

9.1.6 ตรวจสอบข้อมูลการเสียภาษีจากสรรพากร

แหล่งในการตรวจสอบ สำนักงานสรรพากรเขต หรือจังหวัด

9.1.7 ตรวจสอบเส้นทางการเงิน การธนาคาร

ตรวจสอบการเคลื่อนไหวทางการเงิน กองทุนรวม

12.

วิชา การสืบสวนคดีความมั่นคง

12. วิชา การสืบสวนคดีความมั่นคง

ความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หมายถึง การให้เอกราชของชาติหรือ สวัสดิภาพของประชาชนอยู่ในความมั่นคงและปลอดภัย รวมตลอดถึงการให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

1. ประเภทของ “ความมั่นคง”

1. ความมั่นคงภายในประเทศ
2. ความมั่นคงภายนอกประเทศ
3. ความมั่นคงระหว่างประเทศ

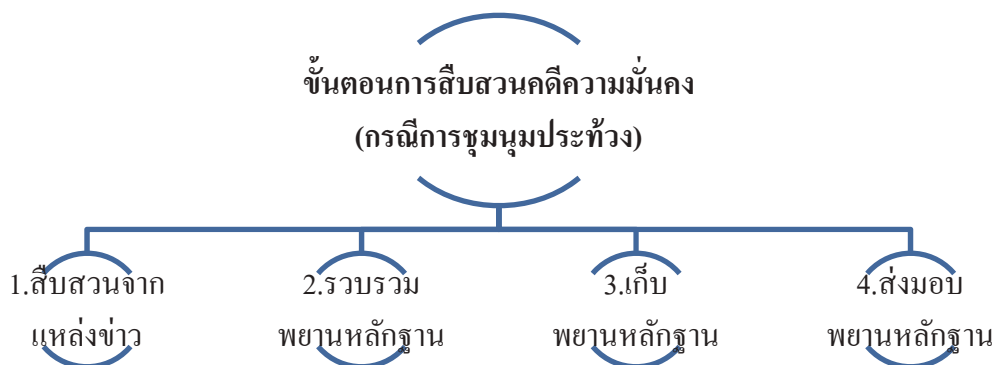
2. การจำแนกประเภทของความมั่นคง

1. ด้านวัฒนธรรมและสังคม
2. ด้านเศรษฐกิจ (การเงิน / การคลัง)
3. ด้านการเมือง
4. ด้านจิตวิทยา
5. ด้านพลังงาน
6. ด้านการทหาร
7. ด้านเทคโนโลยี

3. การเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่งานด้านความมั่นคง

1. ความขัดแย้งทางความคิด
2. ผลประโยชน์
3. ผลกระทบที่เกิดจากโลกาภิวัตน์

4. ขั้นตอนการสืบสวนคดีความมั่นคง (กรณีการชุมนุมประท้วง)

4.1 ขั้นตอนที่ 1 การสืบสวนจากแหล่งข่าว

4.1.1 ผู้ชุมนุมสามารถบอกให้ทราบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) เรื่องที่นัดหมายมาชุมนุม
- 2) เรื่องแหล่งที่มา จากที่ไหน จำนวนเท่าใด ใช้อยานพาหนะอะไร
- 3) มีการว่าจ้างมาหรือไม่

4.1.2 แกนนำ, ผู้ที่ขึ้นพูดบนเวทีสามารถบอกให้ทราบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) การประกาศแถลงข่าว
- 2) แจกจ่ายเอกสาร ใบปลิว
- 3) แสดงเจตนาความมุ่งหมายในการชุมนุม และข้อเสนอต่าง ๆ
- 4) พูดเกี่ยวกับเรื่องใด พาดพิงใครบ้าง พูดเมื่อไร ใช้เวลามากน้อยเพียงใด

4.1.3 อุปกรณ์ที่ใช้เกี่ยวกับ Mob เช่น เครื่องเสียง, รถยนต์, รถสุขา, เสี่ยงอาหาร สามารถบอกให้ทราบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) วัน เวลา ที่มาร่วมกันชุมนุม
- 2) สภาพความเป็นอยู่มั่นคงหรือชั่วคราว อย่างไร
- 3) แหล่งที่มาของอุปกรณ์ใครเป็นผู้เช่า ติดต่อ หรือจ้าง อุปกรณ์มาใช้ในการชุมนุม

4.1.4 การจัดกิจกรรม เช่น ดนตรี, ไฮปาร์คสามารถบอกให้ทราบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ผู้ให้การสนับสนุน (มีต่อน้ำเลี้ยง หรือไม่)
- 2) ผู้ที่เกี่ยวข้อง โค้งขายผู้ร่วมชุมนุม
- 3) ตัวแทนองค์กรต่าง ๆ

4.2 ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมพยานหลักฐาน

4.2.1 องค์ประกอบของความผิดว่ามีกฎหมายใดบ้างที่เกี่ยวข้อง

4.2.1.1 ประมวลกฎหมายอาญา (การชุมนุมประท้วง)

ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

ฐานความผิด มั่วสุมกันตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง (ม.215) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใด มีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้ที่มีหน้าที่ สั่งการในการกระทำความผิดนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด เมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มั่วสุมเพื่อกระทำความผิด ตาม มาตรา 215 ให้เลิกไปผู้ใดไม่เลิก (ม.216) ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4.2.1.2 ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ

ฐานความผิด กระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

1) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจ หรือใช้กำลังประทุษร้าย

2) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักรหรือ

3) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี (ม.116)

ฐานความผิด เกี่ยวกับการก่อการร้าย

1) ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใด ๆ (มาตรา 135/1 (1))

2) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ (มาตรา 135/1 (2))

3) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของบุคคลใด หรือต่อสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง มาตรา 135/1 (3) การกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย ให้กระทำหรือไม่กระทำการอันใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความกลัวในหมู่ประชาชน ผู้นั้นกระทำความผิดฐานก่อการร้ายต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สามปีถึง ยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท มาตรา 135/1 วรรคสอง

ฐานความผิด ต่อชีวิตร่างกาย ซึ่งกระทำต่อเจ้าพนักงาน

1) ร่วมกัน ฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือได้กระทำการตามหน้าที่ โดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน มาตรา 83, 289(2) (4) ต้องระวางโทษประหารชีวิต

2) ร่วมกัน พยายามฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือได้กระทำการตามหน้าที่ โดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน มาตรา 80, 83 มาตรา 289 (2) (4) ต้องระวางโทษประหารชีวิต

3) ร่วมกันทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส มาตรา 83, 298 ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี

4) ร่วมกันทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ มาตรา 83, 296 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด เกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

1) วางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น (มาตรา 217) ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

2) วางเพลิงเผาทรัพย์ ดังต่อไปนี้

(1) โรงเรือน เรือ หรือแพที่คนอยู่อาศัย

(2) โรงเรือน เรือ หรือแพอันเป็นที่เก็บหรือทำสินค้า

(3) โรงมหรสพหรือสถานที่ประชุม

(4) โรงเรือน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสถาน หรือเป็นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมตามศาสนา

(5) สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือที่จอดรถ หรือเรือสาธารณะ

(6) เรือกลไฟ หรือ เรือยนต์ อันมีระวางตั้งแต่ 5 ตัน ขึ้นไป อากาศยานหรือรถไฟที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ (มาตรา 218 (1) (2) (3) (4) (5) (6)) ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึง ยี่สิบปี

3) กระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่วัตถุใดๆแม้เป็นของตนเองจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น (มาตรา 220) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

4) กระทำให้เกิดระเบิดจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น (มาตรา 221) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

5) กระทำด้วยประการใดๆให้ทางสาธารณะ ประตุน้ำ ทำนบ เขื่อน อันเป็นส่วนของทางสาธารณะหรือที่ขึ้นลงของอากาศยานอยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจร (มาตรา 229) ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6) กระทำด้วยประการใดๆให้ประภาคาร ท่น สัญญาณ หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งจัดไว้เป็นสัญญาณเพื่อความปลอดภัยในการจราจรทางบก การเดินเรือหรือการเดินอากาศอยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจรทางบก การเดินเรือหรือการเดินอากาศ (มาตรา 231) ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 7 ปี และ ปรับตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 14,000 บาท

7) กระทำด้วยประการใดๆแก่สิ่งที่ใช้ในการผลิต ในการส่งพลังงานไฟฟ้า หรือในการส่งน้ำ จนเป็นเหตุให้ประชาชนขาดความสะดวกหรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน (มาตรา 234) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8) กระทำด้วยประการใดๆ ให้การสื่อสารสาธารณะ ทางไปรษณีย์ ทางโทรเลข ทางโทรศัพท์หรือทางวิทยุ ขัดข้อง (มาตรา 235) ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด อั้งยี่และช่องโจร

1) เป็นสมาชิกของคณะบุคคล ซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นความผิดฐาน อั้งยี่ มาตรา 209 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 14,000 บาท

2) สมคบกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 นี้ และความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เป็นความผิดฐาน ช่องโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 210

ถ้าเป็นการสมคบเพื่อกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกอย่างสูง ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 4,000 บาท ถึง 20,000 บาท มาตรา 210 วรรคหนึ่ง วรรคสอง

ฐานความผิด หน่วงเหนี่ยวกักขัง

1) ช่มชู้ใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจ่ายอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกช่มชู้ใจนั้น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายจนผู้ถูกช่มชู้ใจ ต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้น หรือจ่ายอมต่อสิ่งนั้น มาตรา 309 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป หรือได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกช่มชู้ใจทำถอน ทำให้เสีย หรือทำลายเอกสารสิทธิอย่างไร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ากระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่หรือช่องโจร ไม่ว่าอั้งยี่หรือช่องโจรนั้น จะมีอยู่หรือไม่ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 7 ปี และปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 14,000 บาท มาตรา 309 วรรคหนึ่ง วรรคสอง

2) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใด ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพ ในร่างกาย ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดวรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยว ถูกกักขังหรือต้องปราศจากเสรีภาพในร่างกายนั้น ถึงแก่ความตาย หรือรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษดังบัญญัติไว้ตามมาตรา 290 มาตรา 297 หรือมาตรา 298 นั้น (มาตรา 310 วรรคหนึ่ง วรรคสอง)

3) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใด ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพ ในร่างกาย และให้ผู้อื่นนั้นกระทำการใดให้แก่ผู้กระทำ หรือบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 10,000 บาท มาตรา 310 ทวิ

ฐานความผิด ฐานหมิ่นประมาท

1) มาตรา 326 ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) มาตรา 327 ผู้ใดใส่ความผู้ตายต่อบุคคลที่สาม และการใส่ความนั้นน่าจะเป็นเหตุให้บิดามารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษดังบัญญัติไว้ในมาตรา 326 นั้น

3) มาตรา 328 ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำการโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียงหรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

4) มาตรา 329 ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

(1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

(2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่

(3) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ

(4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือ

ในการประชุมผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

4.2.1.3 ความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และดอกไม้เพลิงฯพ.ศ.2490

1) มีอาวุธปืน และ เครื่องกระสุนปืน ไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต
มาตรา 7 และ 72

2) มีอาวุธปืน และ เครื่องกระสุนปืน ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ ไว้
ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตมาตรา 7, 72, 78 และกฎกระทรวง ฉบับที่ 11

3) พาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยไม่มีเหตุอันควร มาตรา 8
ทวิ 72 ทวิ

4) ทำ ชื้อ มี ใช้ สั่ง นำเข้า ค้า หรือจำหน่าย ด้วยประการใดๆ ซึ่งวัตถุระเบิดโดย
ไม่ได้รับอนุญาต มาตรา 38, 74

4.2.1.4 พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522

1) วาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระป๋อง หรือสิ่งอื่นใดหรือ
กระทำด้วยประการใดๆ บนทาง อันอาจทำให้เกิดอันตราย หรือเสียหายแก่ยานพาหนะ หรือบุคคล หรือเป็น
การกีดขวางการจราจรมาตรา 128 และ 158 (ปรับไม่เกิน 1,000 บาท)

2) ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย ชิดเขียน
หรือทำให้ ไร้ประโยชน์ซึ่งสัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานติดตั้ง
ไว้ หรือทำให้ปรากฏในทาง มาตรา 29 และ 152 ปรับไม่เกิน 1,000 บาท

3) ห้ามมิให้ผู้ขับซึ่รถ (3) ในลักษณะกีดขวางการจราจร มาตรา 43 และ 15 ปรับตั้งแต่
400 – 1,000 บาท

4) ห้ามมิให้ผู้ใดเดินแถว เดินเป็นขบวนแห่ หรือเดินเป็นขบวนใด ๆ ในลักษณะที่เป็น
การกีดขวางการจราจร เว้นแต่มาตรา 108 และ มาตรา 148 ปรับไม่เกิน 500 บาท

5) ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ ขาย แจกจ่าย หรือเรียไ้ในทางเดินรถหรือออกไปกลางทาง โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือเป็นการกีดขวางการจราจร มาตรา 110 และ มาตรา 148 ปรับไม่เกิน 500 บาท

6) ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร มาตรา 114 และ มาตรา 148 ปรับไม่เกิน 500 บาท

7) ห้ามมิให้ผู้ใดแบก หาม ลาก หรือนำสิ่งของไปบนทางในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร มาตรา 115 และ มาตรา 147 ปรับไม่เกิน 200 บาท

4.2.1.5 พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. 2535

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้งแขวนวางหรือกองสิ่งใดในเขตทางหลวงในลักษณะที่เป็น การกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะหรือในลักษณะที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางหลวงหรือความไม่สะดวกแก่ยานทาง (มาตรา 38) อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการปิดกั้นทางหลวงหรือวางวัตถุที่แหลมหรือมีคม หรือนำสิ่งใดมาขวางหรือวางบนทางหลวงหรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางหลวงในลักษณะที่อาจเกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล (มาตรา 39)

อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้เสียหายทำลายซ่อนเร้นเปลี่ยนแปลงขีดเขียน เคลื่อนย้ายหรือถอนหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเครื่องหมายจราจรป้ายจราจรเครื่องหมายสัญญาณเครื่องหมาย สัญญาณไฟฟ้าเครื่องแสดงสัญญาณอุปกรณ์อำนวยความสะดวกหรือหลักสำรวจหลักเขตหรือหลักระยะซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ติดตั้งหรือทำให้ปรากฏในเขตทางหลวง (มาตรา 40) อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 73)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดขูดข่วนทำลายหรือทำให้เสียหายแก่ทางหลวงหรือวัตถุ สำหรับใช้งานทาง (มาตรา 43) อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลน้ำเสีย น้ำโสโครก เศษหินดินทราย หรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวงหรือกระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลเศษหินดินทราย ตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง (มาตรา 45) อัตราโทษต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72) อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72)

4.2.1.6 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

ฐานความผิด โฆษณาด้วยการปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวในที่สาธารณะ จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาตด้วย (มาตรา 10) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 500 บาท (มาตรา 52)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดขูด กะเทาะ ขีด เขียน พ่นสี หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใด ๆ ที่กำแพงที่ติดกับถนน บนถนนที่ต้นไม้หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่อยู่ติดกับถนนหรืออยู่ในที่สาธารณะ (มาตรา 12) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 56)

ฐานความผิด เจ้าของรถซึ่งใช้บรรทุกสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราบ สิ่งปฏิกูล มูลฝอย หรือสิ่งอื่นใด ต้องจัดให้รถนั้นอยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือสิ่งดังกล่าวตกหล่น ร่วงไหล ปลิว ฟุ้ง กระเจา ลงบนถนนในระหว่างที่ไชรถนั้น รวมทั้งต้องป้องกันมิให้น้ำมันจากรถร่วงไหลลงบนถนน (มาตรา 13 วรรคแรก) อัตราโทษต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 57)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใดๆ บนถนน เว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร (มาตรา 19) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 57)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดโค่นต้นไม้ ตัด เติด หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เกิดความเสียหายหรือน่าจะเป็นอันตรายแก่ต้นไม้ หรือใบ ดอก ผลหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นไม้ที่ปลูกไว้หรือขึ้นเอง ตามธรรมชาติในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะ (มาตรา 27) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท (มาตรา 54)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ (มาตรา 33) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 57)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใดๆ ให้โคมไฟ ป้าย ศาลาที่พัก ม้านั่ง ส้วม หรือสิ่งอื่นใด ที่ราชการส่วนท้องถิ่นราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจได้จัดทำไว้เพื่อสาธารณชนเกิดความเสียหายหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้ (มาตรา 35) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท (มาตรา 54)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดป็นป้าย นั่ง หรือขึ้นไปบนรั้ว กำแพง ต้นไม้หรือสิ่งค้ำยันต้นไม้ ในที่สาธารณะ (มาตรา 36) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 500 บาท (มาตรา 52)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดยืน นั่ง หรือนอนบนราวสะพานสาธารณะ หรือนอนในที่สาธารณะ (มาตรา 37) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 500 บาท (มาตรา 52)

4.2.1.7 ประมวลกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป หมวด 6 เรื่อง ตัวการและผู้สนับสนุน

มาตรา 83 ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 84 ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 85 ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้นมีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ถ้าได้มีการกระทำความผิดเพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศตามความในวรรคแรก ผู้โฆษณาหรือประกาศต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ

มาตรา 86 ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีรู้ถึงการช่วยเหลือ หรือให้ ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

4.2.3 สืบสวนหาพยานหลักฐานเพื่อให้เข้ากับองค์ประกอบความผิดที่ตั้งไว้

พยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานบุคคล ที่เกี่ยวข้องเพื่อมาสนับสนุนในองค์ประกอบความผิด เช่น เทปบันทึกภาพการชุมนุม , ถ้อยคำที่มีการกล่าวอ้างในที่ชุมนุม, แผ่นพับ, ใบปลิว เป็นต้น

4.2.4 การบรรจุพยานหลักฐานเข้ากับองค์ประกอบความผิดจากการสืบสวนในคดีความมั่นคง

(รายละเอียดตามตารางที่แนบมา)

ฐานความผิด	พยานบุคคล	พยานวัตถุ	พยานเอกสาร	เจ้าหน้าที่ผู้พบ
มั่วสุมตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป	- เจ้าหน้าที่จราจรต้อง - ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการมั่วสุม เช่น ผู้ถูกทำร้าย, ถูกข่มขู่	- วิดีโอเทป-เทปบันทึกเสียง - ภาพถ่าย - ทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย	- เอกสารชักชวนให้เข้าร่วมชุมนุม	- เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ - เจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าระงับเหตุ
วางเพลิง	บุคคลที่อยู่บนที่เกิดเหตุและโดยรอบ สถานที่ที่เกิดเหตุ	- น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ - สิ่งที่ทำให้ติดไฟ เช่น ไฟแช็ค, ไม้ขีดไฟ - ภาชนะบรรจุ เช่น ถังแก๊ส, แกะลอนบรรจุ - ขนวนติดไฟ เช่น คบเพลิง, ผ้า - ยานพาหนะ	- ผลการตรวจสถานที่เกิดเหตุ	- เจ้าหน้าที่ดับเพลิง - เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน - พนักงานสอบสวน
หมิ่นประมาท	บุคคลที่ยืนยันหรือรับทราบข้อความที่ หมิ่นประมาท	- วิดีโอเทป - เทปบันทึกเสียง - ภาพถ่าย	- เอกสาร, ข้อความต่าง ๆ ที่มีการหมิ่น ประมาท - เอกสาร, ข้อความต่าง ๆ ที่ได้จากการ ถอดเทปหรือเครื่องบันทึกเสียง	- พนักงานสอบสวน
ก่อการร้าย	- เจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองที่เกี่ยวข้อง กับความมั่นคง - เจ้าหน้าที่สื่อต่างๆ ที่มาทำข่าวในที่เกิดเหตุ - หน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากการก่อเหตุก่อการร้าย	- ภาพและการณ์ต่าง ๆ - วิดีโอเทป, เทปบันทึกเสียง - เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการ กระทำความผิด เช่น คอมพิวเตอร์, วิทยุสื่อสาร, แผงวงจรต่าง ๆ - ระบบขนส่งสาธารณะ, โทรคมนาคม, โครงสร้าง พื้นฐาน และทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย	- ใบแถลงการณ์ - ใบปลิว, เอกสารแจกจ่าย - ข้อเรียกร้อง - หนังสือพิมพ์หรือสื่อต่างๆ	- เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายให้ ปฏิบัติภารกิจ ปจ.

4.3 ขั้นตอนที่ 3 การเก็บพยานหลักฐาน

4.3.1 การใช้เครื่องมือจัดเก็บ

- กล้องถ่ายภาพ
- วีดีโอเทป
- เทปอัดเสียง
- โทรศัพท์
- กล้องวงจรปิด

4.3.2 มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบ

- จัดผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บพยานหลักฐานแต่ละชนิดให้ชัดเจน
- หาแหล่งข่าวในกลุ่มผู้ชุมนุม ลักษณะคล้ายสายลับแต่ใช้คนในกลุ่มผู้ชุมนุมเป็น

แหล่งข่าวให้

- ประสานงานหน่วยข่าวกรองด้านความมั่นคง เช่น สันติบาล เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

4.3.3 เก็บชิ้นส่วนของผลผลิต ได้แก่

- หนังสือพิมพ์
- แผ่นพับ
- ใบปลิว
- ภาพนิ่ง
- สิ่งของที่เป็นของกลางในคดีโดยสภาพที่ขัดแย้ง เช่น อาวุธ ระเบิด

4.4 ขั้นตอนที่ 4 การส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวน/คณะทำงาน

4.4.1 ระบุผู้ที่จัดเก็บพยานหลักฐานให้ชัดเจน เพื่อทราบแหล่งที่มาของพยานต่าง ๆ

4.4.2 ต้องอยู่ภายใต้กฎลูกโซ่แห่งการเก็บพยานหลักฐาน (chain of custody) ซึ่งหมายถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ต้องมีการจัดการ การเก็บ การขนส่ง และการส่งมอบวัตถุพยานที่ทุกขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา เช่น วิธีการเก็บ รายละเอียดวัตถุพยาน วันเดือน ปีที่เก็บ ชื่อผู้เก็บ ชื่อผู้ส่งมอบ ชื่อผู้รับมอบ ฯลฯ

4.4.3 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องปฏิบัติตาม กฎลูกโซ่แห่งการเก็บพยานหลักฐาน (chain of custody) อย่างเคร่งครัด พยานหลักฐานที่พบจะเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและสามารถนำมาพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี

5. การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1. กำหนดตัวผู้ที่จะให้ข้อมูลรายงานความเคลื่อนไหวของผู้ชุมนุมให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกระยะทางไลน์ โทรศัพท์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ
2. ประเมินสถานการณ์ว่าจะเกิดความวุ่นวายขึ้นหรือไม่ การชุมนุมจะยืดเยื้อหรือยุติโดยเร็ว
3. การรับซื้อสั่งการของผู้บังคับบัญชามาดำเนินการต่อ
4. การสืบสวนเพื่อเก็บวัตถุพยาน พยานเอกสาร พยานบุคคล ทางคดี ให้เข้ากับองค์ประกอบความผิดตามแนวทางของพนักงานสอบสวน
5. จัดเก็บรวบรวม แหล่งที่มาของชนิดพยานต่าง ๆ ให้ชัดเจนและจัดทำรายงานการสืบสวนประกอบ
6. ส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนหรือคณะทำงาน

6. คดีตัวอย่างที่เกิดจากการชุมนุมประท้วง (Mob)

1. การทำลายทรัพย์สินของทางราชการ กรณีชาวสวนยางพาราชุมนุมประท้วงที่ จ.นครราชสีมา เมื่อวันที่ 17 ก.ย. 2556
2. การพกพาอาวุธปืน กรณีชุมนุมที่บริเวณหน้ากระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ 11 ก.ค. 2556
3. การวางเพลิงเผาทรัพย์สิน กรณีกลุ่มเสื้อแดงชุมนุมที่ จ.อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 1 พ.ค. 2553
4. การทำร้ายร่างกาย วางเพลิง ทำให้เสียทรัพย์สิน กรณีกลุ่มชมรมคนรักอุดร บุกรุกเข้ามาประทุษร้ายกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่สวนสาธารณะหนองประจักษ์ จ.อุดรธานี เมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2551
5. มั่วสุมตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป , ทำร้ายร่างกาย และ พรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 กรณีกลุ่มคนเสื้อแดง จ.เชียงใหม่ ประทุษร้ายกับกลุ่มมือบอนหน้ากากขาว บริเวณหน้าอาคารฮิลล์ไฮด์คอนโดมิเนียม ถนนนิมานเหมินท์ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 14 มิ.ย. 2556
6. ผิด พรบ.จราจร พ.ศ.2522 และ พรบ.ทางหลวง พ.ศ.2545 กรณีกลุ่มผู้ประกอบการนำยางสดรวมตัวกัน ปิดกั้นถนนสายเอเชียหน้าสหกรณ์สุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 3 ก.ย. 2556
7. การทำลายทรัพย์สิน, ทำร้ายร่างกาย และพกพาอาวุธ กรณีกลุ่มคนเสื้อแดงปะทะกับมือบอนเสือน้ำเงินที่ โรงแรมรอยัลคลิฟ พัทยา จ.ชลบุรี ขณะที่กำลังมีการประชุมผู้นำอาเซียน เมื่อวันที่ 11 เม.ย. 2552

13.

วิชา การบริหารงานสืบสวน

13. วิชา การบริหารงานสืบสวน

1.การบริหารงานสืบสวน

1. งานสืบสวนเป็นงานเทคนิคอย่างหนึ่งในงานของตำรวจ
2. งานสืบสวนเป็นการป้องกันอย่างหนึ่ง เพราะหากคดีเกิดแล้วจับกุมคนร้ายไม่ได้หรือจับคนร้ายได้บางส่วน คนร้ายเหล่านี้อาจจะไปก่อคดีซ้ำอีกหรือสร้างกลุ่มใหม่ขึ้นมา
3. เมื่อคดีเกิดแล้วสามารถจับคนร้ายได้ เป็นการระงับไม่ให้คนร้ายไปกระทำผิดอีก เป็นการลดความสูญเสียของประชาชน ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน
4. ทำให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธา เป็นที่ไว้วางใจอบอุ่นใจของประชาชน
5. ทำให้ผู้บังคับบัญชา หน่วยงานไม่ถูกตำหนิ ถูกวิจารณ์

2.ความสำคัญของงานสืบสวน

1. เป็นความคาดหวังของประชาชน
โดยปกติประชาชนจะมีความคาดหวังสูงว่าทุกคดีที่เกิดขึ้น ตำรวจจะต้องจับกุมตัวคนร้ายมาดำเนินคดีให้ได้หากจับได้ถือว่าเป็นเรื่องปกติเพราะเป็นหน้าที่ หากจับไม่ได้ ประชาชนจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตำรวจ โดยส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกว่าการตำรวจจะเลย ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่
2. การจับกุมคนร้ายเป็นการป้องกันอาชญากรรมที่ดีที่สุด
เนื่องจากคนร้ายหมดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ และยับยั้งผู้คิดจะกระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน
3. การสืบสวน/จับกุมคนร้ายเป็นส่วนสำคัญที่สุดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
การสืบสวนเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อจับกุมคนร้ายได้แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อตรวจยึดทรัพย์สินของกลาง คืนให้แก่ผู้เสียหาย และทำให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยในทางแพ่ง
4. ผลสำเร็จของงานสืบสวนสามารถใช้ประชาสัมพันธ์ศักยภาพของตำรวจได้ดีที่สุด
คดีที่เกิดส่วนใหญ่จะอยู่ในความสนใจของประชาชน เมื่อจับกุมคนร้ายได้จะช่วยประชาสัมพันธ์งานของตำรวจอย่างได้ผล
5. ผลของการสืบสวนทำให้สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการป้องกันอาชญากรรมได้ดีที่สุด
เราสามารถเรียนรู้และวิเคราะห์แผนประทุษกรรมคนร้ายเพื่อนำมาวางแผนป้องกันอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถนำมาประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทั่วไปให้ตกเป็นเหยื่อของคนร้ายได้

3.ผู้บริหารงานสืบสวนจำเป็นต้องผ่านงานสืบสวนมาก่อนหรือไม่

1. การบริหารงานสืบสวน แปลว่า ไม่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แต่บริหารจัดการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ปฏิบัติ
การทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นกระบวนการ และมีระบบ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ

2. ผู้บริหาร – คิดให้มาก ทำให้น้อย

เพราะผู้บริหาร ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่หากเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดแผนหรือแนวทางปฏิบัติ จัดสรรกำลังพล จัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ มากำหนดเป็นแผน นโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

3. วัตถุประสงค์ของการบริหารงานสืบสวน

3.1 **ประสิทธิภาพ – ระบบงานที่ดี** ขั้นตอนการปฏิบัติ และ มีการมอบหมายความรับผิดชอบที่ชัดเจนใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ใช้ระยะเวลาให้น้อยที่สุด

3.2 **ผลสำเร็จ/ประสิทธิผล** ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คนร้ายเกิดความหวาดกลัว ไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำ หรือ คนที่คิดกระทำความผิดก็ไม่กล้ากระทำความผิด

3.3 **ผลดีในการแก้ปัญหา** สามารถลดการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และนำข้อมูลในการสืบสวนกลับมาใช้ในการวางมาตรการป้องกันอาชญากรรม

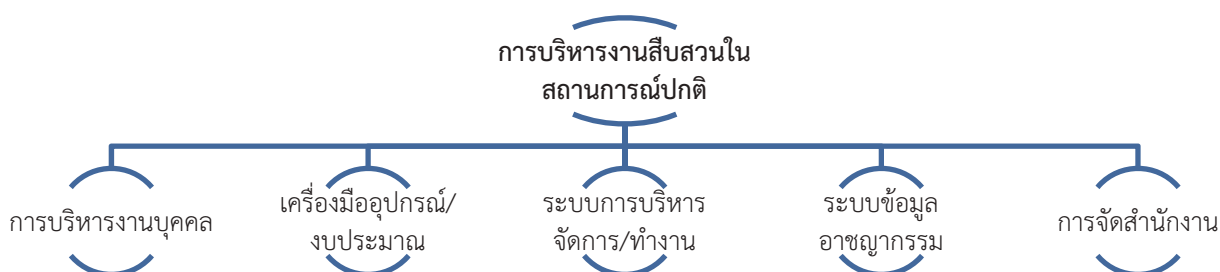
3.4 ผลดีแก่ส่วนรวม/ประชาชน/ประเทศชาติ

สรุป จะเห็นได้ว่า การบริหารงานสืบสวนนั้นก็ใช้หลักการบริหารตามหลักสากลทั่วไปโดยเน้นหลักประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหารงานสืบสวน จึงไม่จำเป็นต้องผ่านงานสืบสวนมาก่อนแต่อย่างใด แต่ต้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของงานสืบสวนเป็นอย่างดีก็สามารถที่จะเป็นผู้บริหารงานสืบสวนที่ประสบความสำเร็จได้ แต่หากผู้บริหารมีประสบการณ์ด้านงานสืบสวนมาด้วย ก็จะทำให้การบริหารงานสืบสวนมีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.ลักษณะของการบริหารงานสืบสวน

1. สถานการณ์ปกติ
2. สถานการณ์ช่วงระดมปราบปรามอาชญากรรมฯ
3. สถานการณ์เมื่อเกิดเหตุ/คดีสำคัญ

4.1 การบริหารงานสืบสวนในสถานการณ์ปกติ

4.1.1 การบริหารงานบุคคล

เนื่องจากการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะสายงานสืบสวน จะมีอัตรากำลังพลจำนวนน้อย จึงต้องคัดสรรบุคลากรที่มาดำรงตำแหน่งในสายงาน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้มากที่สุด เนื่องจากการสืบสวนเป็นงานพิเศษ ซึ่งเป็นสหวิทยาการโดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างกว้างขวาง มีความสามารถ มีความอดทน มีความจำดี มีใจรักงานด้านงานสืบสวน เป็นผู้ที่มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ และเป็นผู้ที่พร้อมที่จะรับความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา คุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ

4.1.1.1 มีความรู้ด้านการสอบสวน/กระบวนการยุติธรรม

- ต้องมีความรู้ด้านกฎหมายทั้งกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตลอดจนกระบวนการสอบสวน และกระบวนการยุติธรรม

- ต้องสามารถทำบันทึกต่างๆได้ด้วยตนเอง เช่น บันทึกปากคำ รายงานการสืบสวน บันทึกการจับกุม บันทึกการตรวจค้น เป็นต้น

- ต้องเข้าใจองค์ประกอบความผิดประเด็นความผิดในข้อหาต่างๆ

4.1.1.2 นิติวิทยาศาสตร์

- ต้องมีความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ต้องทราบว่าสิ่งใดจะใช้เป็นพยานหลักฐานในทางคดีได้บ้าง ยกตัวอย่างเช่น คน วัตถุ สิ่งของ ต้องรู้วิธีการเก็บรักษาพยานหลักฐาน มีความรู้ครอบคลุมในทุกด้าน ทั้งด้านนิติศาสตร์ (ฟิสิกส์ เคมี ชีวะ) รวมถึงวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (กล้องวงจรปิด) พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ

4.1.1.3 ความฉลาด/ปฏิภาณไหวพริบ

มีความคิดที่หลากหลาย ไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม มีจินตนาการ และเป็นคนมีเหตุผลไม่เชื่อสิ่งใดโดยง่ายหากไม่ได้รับการพิสูจน์

4.1.1.4 การสังเกต/จดจำ

การรับรู้อย่างตั้งใจ มีอายตนะ 6 (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) พร้อมเปิดรับสิ่งที่สัมผัสได้ และจดจำโดยการสังเกตจดจำ สามารถประมวลและวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนบ้าง แม้สิ่งเหล่านั้นอาจมิใช่เป็นพยานหลักฐานทางคดีโดยตรงแต่อาจใช้เชื่อมโยง หรือนำไปสู่การคลี่คลายคดีให้สำเร็จได้

4.1.1.5 ความมีมนุษยสัมพันธ์กับคนทุกประเภท

สามารถเข้ากับคนได้ทุกประเภท ทุกชนชั้น ทุกสาขาอาชีพ เพื่อที่ว่าบุคคลเหล่านั้นอาจจะให้ข้อมูลที่มีความสำคัญต่องานสืบสวนได้

4.1.1.6 อุดมการณ์ตำรวจ

เนื่องด้วยงานสืบสวนเป็นงานที่ไม่สามารถตรวจสอบหรือชี้วัดได้โดยตรง ผู้ปฏิบัติต้องมีสำนึกในการทำงาน เพราะบางครั้งในการปฏิบัติงานต้องใช้ความอดทน อดทนอดกลั้น หรืออาจมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานจึงต้องเป็นบุคคลที่มีอุดมการณ์มีความเสียสละ

4.1.2 เครื่องมืออุปกรณ์/งบประมาณ

4.1.2.1 การบริหารงานเครื่องมือ/อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย

- เลื่อเกราะ
- เกราะกำบัง
- อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่เหมาะสมกับสภาพงาน ทั้งปืนพกสั้น ปืนยาว
- ยานพาหนะ ที่หลากหลายและเหมาะสมกับงาน หากไม่มีของหลวงก็ต้องสามารถจัดหาได้เมื่อต้องการใช้งาน เช่น เช่า ยืม เป็นต้น โดยจะต้องทราบแหล่งที่จะจัดหาได้

- เครื่องมือสื่อสาร วิทยุ โทรศัพท์มือถือคอมพิวเตอร์พกพา อินเทอร์เน็ต
- เครื่องพ่นธนาการ โดยอาจใช้ Cable Tie ขนาดใหญ่ ที่ใช้ในงานช่างก็สามารถใช้ได้ชั่วคราวในกรณีฉุกเฉิน ต้องซื้อติดรถไว้ตลอดเวลา ไว้ใช้ในกรณีมีผู้ต้องหาหลายๆ คน และเครื่องพ่นธนาการปกติ (กุญแจมือ) มีไม่เพียงพอ

- กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว กล้องแอบถ่าย เครื่องบันทึกเสียง
- เครื่องมือตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ไฟฉาย ถังมือยาง ถังพลาสติกปากชิบ ฯลฯ

- เครื่องมือทำลายสิ่งกีดกัน
- ไฟส่องสว่าง ฯลฯ

4.1.2.2 การบริหารงานงบประมาณ

ที่มาของเงิน

- กองทุนสืบสวน
- สินบน (นำจับ) และรางวัลจับกุม
- ค่าตอบแทนงานปราบปรามยาเสพติด
- ค่าตอบแทนงานการข่าว (ปิดล้อมตรวจค้น)
- การสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย

งบประมาณไม่ว่าจะได้มาจากช่องทางใดก็ตาม ผู้บริหารจะต้องบริหารงบประมาณอย่างโปร่งใส รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมและเป็นธรรม

4.1.3 ระบบการบริหารจัดการการทำงาน ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ ในการบริหารงานสืบสวน ได้แก่

4.1.3.1 ข้อมูลบุคคล คนเคยร้าย/คนร้าย/คนจะร้าย

- คนเคยร้าย คือประวัติผู้ที่เคยกระทำความผิดมาก่อน แม้ว่าในปัจจุบันจะไม่ได้กระทำความผิดหรือพ้นโทษมาแล้วประกอบอาชีพสุจริตก็ตาม ซึ่งบุคคลเหล่านี้ อาจกลับมาทำความผิดอีก เมื่อจำเป็น หรืออาจเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ หรือวิธีการกระทำความผิดที่เขาหรือพรรคพวกเขาเคยทำมาก่อน ให้แก่เราได้เมื่อจำเป็น หรืออาจจะทราบข้อมูลบุคคลในวงการเดียวกันที่กระทำความผิดด้วยกัน และยังกระทำความผิดอยู่ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้งานสืบสวนอาจทำขึ้นเองโดยนำตัวผู้เคยทำความผิดมาทำประวัติเก็บไว้ หรืออาจจะหาได้จากประวัติบุคคลพ้นโทษ

- คนร้าย ก็คือประวัติคนร้ายที่ถูกเราจับกุม หรือบุคคลพ้นโทษ

- คนจะร้าย คือคนที่มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเมื่อมีโอกาสหรือเมื่อจำเป็น เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความขัดแย้งกันด้านผลประโยชน์ หรือการเมือง , บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระทำความผิด เช่น ผู้ที่รับผิดชอบด้านการเงิน ก็มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดต่อเงินที่เขารับผิดชอบ

- ข้อมูลบุคคลสำคัญ เช่น ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นักการเมือง ผู้นำท้องถิ่น

4.1.3.2 สถานที่กระทำความผิด/พักอาศัย/มั่วสุม/หลบซ่อน

- สถานที่ที่มีแนวโน้มถูกโจรกรรมทรัพย์สิน เช่น ธนาคาร ร้านทอง ตู้กดเงินสด ร้านสะดวกซื้อที่เปิด 24 ชั่วโมง ปั๊มน้ำมัน ร้านเพชร สถานที่แสดงสินค้าราคาแพง ฯลฯ

- สถานที่ที่มีแนวโน้มที่จะเกิดอาชญากรรมประเภท ชีวิตร รางกาย เช่น โรงแรม สถานบริการ

- สถานที่ที่อาจเป็นที่หลบซ่อนของคนร้าย เช่น สลัม บ้านผู้มีอิทธิพล

- สถานที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุม ของ คนร้าย เช่น บ่อนการพนัน

ช่องโสเภณี ร้านโต๊ะสนุกเกอร์

- สถานที่ที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม สถานที่เปลี่ยว สวนสาธารณะ สะพานลอย ฯลฯ

- สถานที่ที่เป็นที่จำหน่ายทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรมมา เช่น ร้านทอง ร้านรับซื้อของเก่า โรงรับจำนำ

- ที่פקอาศัยที่อาจเป็นเหยื่อของคนร้าย เช่น หมู่บ้านต่างๆที่มีระบบการรักษาความปลอดภัยไม่ดี

4.1.3.3 แผนประทุษกรรม

คือวิธีการกระทำความผิดของคนร้าย ที่ได้กระทำผิดมาแล้ว ทั้งที่เคยถูกจับกุมมาแล้วและยังไม่เคยถูกจับกุม ทั้งในและนอกห้องที่

4.1.4 การบริหารงานระบบข้อมูลอาชญากรรม

4.1.4.1 แสวงหา (นักสืบทุกคน ทุกเวลา)

- เจ้าหน้าที่สืบสวนทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องแสวงหาข้อมูลที่เป็นงานสืบสวนทั้งข้อมูลด้านสถานที่และบุคคล โดยจะต้องทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

- ข้อมูลทั้งสถานที่และบุคคล โดยปกติจะมีอยู่แล้วในสถานีดำรวจทุกสถานี คือ ข้อมูลท้องถิ่น แต่จะเป็นข้อมูลทั่วไป ซึ่งงานสืบสวนเองก็ควรที่จะจัดเก็บไว้เช่นเดียวกัน หรือถ้าจัดเก็บไม่ได้ก็ต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา

- การหาข้อมูลบุคคลที่น่าสนใจในพื้นที่ดังได้กล่าวมาแล้ว โดยอาจจะทำโดยเปิดเผย คือ เชิญมาสอบถามคำและทำประวัติโดยตรงที่โรงพักหรือการหาข้อมูลทางลับแล้วนำมาเก็บไว้

- ข้อมูลอื่นๆในปัจจุบันมีหน่วยงานต่างๆจัดเก็บไว้แล้ว เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร ข้อมูลทะเบียนยาน ข้อมูลประกันสังคม ข้อมูลคนต่างด้าว ข้อมูลคนเข้าเมือง ข้อมูลทะเบียนบริษัท ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะต้องสร้างช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทุกเวลาที่ต้องการ

4.1.4.2 จัดเก็บ (โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แฟ้มเอกสาร เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล)

ข้อมูลทั้งงานสืบสวนหามาได้เอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลบุคคล สถานที่ หรือแผนประทุษกรรมบางประเภท จะต้องจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ ในคอมพิวเตอร์ หรือแฟ้มเอกสาร โดยจะต้องออกคำสั่งให้มีเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล รับผิดชอบข้อมูล

4.1.4.3 รักษา (ระบบความปลอดภัย มีชั้นความลับ การแก้ไขเพิ่มเติมให้ทันสมัย อยู่เสมอ)

ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัย โดยจัดลำดับชั้นของผู้ที่จะเข้าถึงข้อมูล มีการออกคำสั่งให้มีผู้กรอกข้อมูล รับผิดชอบข้อมูล และต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4.1.4.4 เรียกใช้ ต้องสามารถเรียกใช้หรือเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ ทุกเวลา ถึงแม้ว่าจะอยู่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่อยู่นอกพื้นที่ก็ต้องสามารถตรวจสอบข้อมูลได้ตลอดเวลา ซึ่งงานสืบสวนจะต้องออกคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบข้อมูลเข้าเวรเตรียมพร้อมสนับสนุนข้อมูลได้ตลอดเวลาเมื่อร้องขอ หรือข้อมูลบางประเภทต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทางอินเทอร์เน็ต หรือเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ ได้ตลอดเวลา

4.1.4.5 จรรยาบรรณของผู้ใช้ข้อมูล เจ้าหน้าที่สืบสวนทุกคนจะต้องมีจรรยาบรรณในการใช้ข้อมูลกล่าวคือ จะต้องใช้ประโยชน์ทางการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิด หรือเพื่อพิสูจน์ความจริงบางอย่างทางราชการเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ทางการค้า

4.1.5 การบริหารงานสำนักงาน

4.1.5.1 การจัดสำนักงาน ในงานสืบสวน จะต้องมียังห้องต่างๆ ที่จำเป็นต้องมีอย่างครบถ้วน และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีสถานที่และงบประมาณเพียงพอให้จัดห้องต่างๆให้ครบถ้วนตามความต้องการ เช่น ห้องทำงานของหัวหน้างาน ห้องทำงานของนายตำรวจ ห้องธุรการ ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการงานสืบสวน ห้องเก็บข้อมูลอาชญากรรม ห้องซักถาม ห้องดูตัวคนร้าย ห้องเก็บของ ห้องพักผ่อน

ห้องเตรียมอาหาร ห้องน้ำ เป็นต้น แต่หากสถานที่คับแคบ หรือมีงบประมาณไม่เพียงพอก็อาจใช้ห้องที่มีอยู่ ดัดแปลงใช้ร่วมกันหลายวัตถุประสงค์ในห้องเดียวกันได้ เช่น ห้องเก็บข้อมูลใช้ร่วมกันกับห้องธุรการ หรือห้อง ชักถามใช้เป็นห้องประชุม ห้องดูตัวคนร้าย เป็นต้น

4.1.5.2 งานธุรการ เป็นงานที่มีความสำคัญมาก เป็นงานสนับสนุนการปฏิบัติการ ของงานสืบสวน หากงานธุรการดี สามารถสนับสนุนงานด้านการปฏิบัติการได้อย่างเต็มที่ รวดเร็ว ทันต่อ เหตุการณ์ ก็จะทำให้งานด้านการปฏิบัติการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นหัวหน้างานต้องให้ความสำคัญกับงาน ธุรการเป็นอย่างมาก งานด้านการสืบสวน เป็นเพียงแผนกหนึ่งในโรงพัก ดังนั้นงานธุรการอาจมีปริมาณงานไม่ มากนัก จึงใช้เจ้าหน้าที่ธุรการไม่มาก แต่เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรู้ด้านงานธุรการที่รับผิดชอบอย่างแท้จริง สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจริง

4.1.5.3 ควรมีเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีคุณภาพและเพียงพอ สามารถจัดการงานด้าน ธุรการ เช่น งานธุรการ งานส่งกำลังบำรุง งานกำลังพล งานการเงิน งานด้านแผนและนโยบาย การเก็บเอกสาร และข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบ

4.1.5.4 ระบบงาน ต้องมีการวางระบบงานอย่างเป็นระบบ เช่น การรายงาน การร่างและพิมพ์เอกสารโต้ตอบ ระบบการกรอก จัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลอาชญากรรม เป็นต้น

การบริหารงานระบบการสืบสวน

1. การจัดเวรสืบสวนร่วมปฏิบัติการกับเวรสอบสวน

1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดเวรสืบสวน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนสามารถไปถึงที่เกิด เหตุได้อย่างรวดเร็ว

1.2 เวรสืบสวน มีหน้าที่ ไปที่เกิดเหตุในทันทีที่มีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ในพื้นที่ โดยต้องร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุกับพนักงานสอบสวน เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ รายงานเหตุให้ผู้บังคับบัญชาทราบในเบื้องต้น เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป.

1.3 การไปที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว ทำให้ พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุยังอยู่ครบถ้วน สมบูรณ์ ไม่ถูกทำลาย และอาจพบพยานบุคคลที่เป็นประจักษ์พยานที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญทางคดี หรืออาจ มีเบาะแสที่สามารถนำไปสู่การสกัดจับผู้ต้องหาได้อย่างรวดเร็ว

1.4 ควรจัดเวรสืบสวนให้สัมพันธ์กับเวรสอบสวน หรือตามความเหมาะสม

1.5 เวรสืบสวนจะต้องอยู่ในพื้นที่ตลอดระยะเวลาที่เข้าเวร และเฝ้าฟังเครื่องมือสื่อสาร สามารถติดต่อได้ตลอดเวลา

2. การตรวจ/สืบสวนที่เกิดเหตุ

2.1 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของการสืบสวน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทำให้สามารถวาง แนวทางการสืบสวนได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ยังอยู่ในที่เกิดเหตุ

2.2 เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุ ควรหา พยานหลักฐาน วัตถุพยาน พยานบุคคล เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลให้ ทราบถึงพฤติการณ์การกระทำความผิด และรายละเอียดผู้กระทำความผิด สาเหตุมูลเหตุมุ่งใจในการกระทำความผิด

2.3 ประสาน/แลกเปลี่ยนข้อมูลกับพนักงานสอบสวน

3. การสืบสวนคดีค้างเก่าในความรับผิดชอบ

3.1 ออกคำสั่งมอบหมาย ผู้รับผิดชอบคดีค้างเก่าทั้งหมด

3.2 ติดตามผลการสืบสวนคดีค้างเก่า เป็นระยะ ๆ อาจจะเดือนละครั้ง หรือ สัปดาห์ละ ครั้ง แล้วแต่ความสำคัญของคดี

4. การสืบสวนขยายผลเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

- 4.1 เพื่อทำลายแก๊งหรือเครือข่ายคนร้าย
- 4.2 เพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ
- 4.3 เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการวางมาตรการด้านการป้องกันอาชญากรรม

5. การสืบสวนจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

- 5.1 จัดการระบบข้อมูลหมายจับเป็นปัจจุบัน
- 5.2 นำหมายจับมาตรวจสอบกับฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางในการจับกุม
- 5.3 จัดทำรายงานการวิเคราะห์แนบหมายจับทุกหมาย และนำกลับมาวิเคราะห์ใหม่อย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อให้เป็นปัจจุบัน
- 5.4 มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบติดตามจับกุมตามหมาย
- 5.5 ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติ

6. การสืบสวนข้อมูลอาชญากรรม

- 6.1 ออกคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบจัดเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนทุกประเภท โดยกำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บ ตรวจสอบข้อมูลเดิมให้เป็นปัจจุบัน
- 6.2 ข้อมูลอาชญากรรมของฝ่ายสืบสวน จะต้องมีความละเอียดเชิงลึก มากกว่าฝ่ายป้องกันปราบปราม

7. การประเมิน/พัฒนาบุคลากรและระบบการทำงาน

- 7.1 เมื่อมีการสืบสวนจนนำไปสู่การจับกุมคนร้าย ควรมีการประชุมประเมินผลการทำงาน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการทำงาน
- 7.2 สามารถประเมินขีดความสามารถของบุคลากรฝ่ายสืบสวน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาความดีความชอบ หรือให้รางวัล
- 7.3 สามารถประเมินระบบการบริหารงานสืบสวน ว่ามีข้อดี ข้อเสีย อย่างไร

4.2 การบริหารการสืบสวนเมื่อมีการระดมปราบปรามอาชญากรรมฯ

4.2.1 ศึกษาแผน คำสั่ง กำหนดเป้าหมาย แนวทางปฏิบัติ

ผู้บริหารงานสืบสวนควรศึกษาแผน คำสั่งปฏิบัติของหน่วยเหนือให้เข้าใจว่าให้ระดมกวาดล้างเรื่องอะไร เพื่อวัตถุประสงค์อย่างไร แล้วกำหนดเป้าหมายและวิธีการปฏิบัติให้ชัดเจน ซึ่งคำสั่งปฏิบัติการเหล่านี้ บางครั้งต้องการผลการจับกุมอาชญากรรมทั่วไป ทุกประเภท บางครั้งเป็นการกวาดล้างจับกุมความผิดเฉพาะประเภท เช่น ยาเสพติด หรืออาวุธปืน หรือบางครั้งเป็นการกวาดล้างเพื่อหวังผลเป็นการป้องปรามเหตุการณ์บางประเภทเท่านั้น เช่น การกวาดล้างก่อนการเลือกตั้ง เพื่อป้องกันอาชญากรรมด้วย แต่ในขณะเดียวกันก็ป้องกันการกระทำผิดในเรื่องการเลือกตั้งด้วย เป็นต้น

4.2.2 ประชุมชี้แจง/ทำความเข้าใจแก่คนปฏิบัติทุกคน

เมื่อทำความเข้าใจแผน คำสั่งแล้ว จะต้องนำมาประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติทุกคนที่ร่วมทำงาน รวมถึงงานธุรการที่จะมีส่วนในการร่วมเตรียมการ และสรุปรายงานการปฏิบัติ ตลอดจน การเตรียมการด้านวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ ก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ด้วย

4.2.3 ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางที่จะประสบผลสำเร็จ

หากเป็นการกวาดล้างทั่วไปก็อาจจะมอบหมายการปฏิบัติได้ทันที แต่หากเป็นการกวาดล้างที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือมีลักษณะพิเศษเป็นการเฉพาะ หรือต้องปฏิบัติร่วมกับหน่วยอื่นๆ หรือต้องปฏิบัติงาน

นอกพื้นที่ ก็อาจจะต้องมีการระดมความคิดของผู้ปฏิบัติทุกคน เพื่อกำหนดแนวทางการทำงาน ที่เหมาะสม รวมถึงการมอบหมายงานให้แก่บุคคลที่เหมาะสมกับงานแต่ละอย่างแต่ละพื้นที่ด้วย

4.2.4 เตรียมหมายจับ เตรียมหมายค้น เตรียมอุปกรณ์การทำงาน ยานพาหนะ กำหนดผู้ปฏิบัติ มอบหมายงาน การประสานงานหรือประสานการปฏิบัติ กับหน่วยงานอื่น หรือแผนกงานอื่นๆ เช่น งานสอบสวน งานป้องกัน เป็นต้น

4.2.5 ติดตาม/ประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะ

4.2.6 สรุปผลการปฏิบัติเพื่อรายงานต่อหน่วยเหนือหรือผู้สั่งการ และเพื่อสรุปปัญหาข้อขัดข้อง เก็บไว้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.2.7 การให้รางวัล และตอบแทนคนปฏิบัติที่มีผลงานดี เพื่อเป็นขวัญ กำลังใจและจูงใจในการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา

4.2.8 ประชุมชี้แจง/ทำความเข้าใจแก่คนปฏิบัติทุกคน

ให้เข้าใจตรงกันถึงเป้าหมายในการปฏิบัติ อาทิเช่น ข้อหา ห้วงระยะเวลา ในการปฏิบัติ เกณฑ์การปฏิบัติ หรือ ผลการปฏิบัติที่ผู้บังคับบัญชาดังไว้

4.2.9 ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางที่จะประสบผลสำเร็จ

4.2.10 ติดตาม/ประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะ

4.2.11 สรุปผลการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้ผลมากขึ้น

4.2.12 ตอบแทนคนปฏิบัติที่มีผลงานดี

4.3 การบริหารการสืบสวนเมื่อมีเหตุหรือคดีสำคัญ

4.3.1 รับรายงานเหตุได้ทันทีทุกเวลา

โดยสามารถเข้าถึงที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็วที่สุด รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นในทางคดีได้อย่างครบถ้วน

4.3.2 รายงานผู้บังคับบัญชาได้ครบถ้วน/ถูกต้อง/รวดเร็ว

สร้างหัวข้อการรายงานว่ามีหัวข้อใดบ้างที่ ผู้บังคับบัญชาต้องการเมื่อได้รับรายงานในเบื้องต้น

4.3.3 อำนาจการสถานที่เกิดเหตุโดยเร็วที่สุด /มีประสิทธิภาพมากที่สุด

มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมมีความสมบูรณ์ของพยานหลักฐาน บริหารกำลังพลในที่เกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าหน้าที่จะต้องรับรู้ว่าตนมีหน้าที่อย่างไร มีการมอบหมายที่ชัดเจน ต้องมีหัวหน้า ผู้ควบคุมการปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อบริหารการปฏิบัติให้แต่ละบุคคล

4.3.4 ออกคำสั่งคณะทำงานด้านต่าง ๆ

การออกคำสั่ง จะกำหนดตัวผู้อำนวยการสืบสวน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน สอบสวน

4.3.5 ประชุมวิเคราะห์เหตุ/คดีเพื่อกำหนดแนวทางสืบสวนที่ถูกต้อง/ให้ได้ผลเร็วที่สุด

- กำหนดวิเคราะห์ประเด็นการสืบสวนทันทีหลังการตรวจสถานที่เกิดเหตุ
- มอบหมายภารกิจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน
- ในการประชุมวิเคราะห์คดี ต้องมีมาตรการในการรักษาความลับ
- ฝ่ายสืบสวนกับฝ่ายสอบสวนต้องมีการประชุมร่วมกัน

4.3.6 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะ

- มีการประชุมเป็นระยะ ๆ เพื่อขอทราบความคืบหน้า และ การวางแผนตัดสินใจของ ผู้บริหารงานสืบสวน

- จัดทำแฟ้มการสืบสวนของคดี ซึ่งแยกจากงานสอบสวนเพื่อให้ทราบภารกิจว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และรวบรวมข้อมูลแหล่งข่าวของการสืบสวน

- ผู้ปฏิบัติให้จัดทำรายงานการสืบสวนทุกครั้งหลังจากการประชุมมอบหมายภารกิจ

4.3.7 รายงานความคืบหน้าของการปฏิบัติให้แก่ผู้บังคับบัญชา/สื่อมวลชน/ประชาชนได้อย่างถูกต้อง/เหมาะสม

- กำหนดตัวบุคคลในการให้ข่าวแก่สื่อมวลชน
- ต้องมีเทคนิคในการรายงานผู้บังคับบัญชาและสามารถใช้สื่อมวลชนให้เป็นประโยชน์ต่องานสืบสวนได้ อาทิเช่น การลงคนร้าย การใช้ประโยชน์ในการพิสูจน์ทราบตัวบุคคล หรือ ติดตามบุคคลได้ เช่น กรณีที่มีเงินรางวัลนำจับ หรือ รางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสคนร้าย รวมถึงใช้สื่อมวลชนประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานของเราได้

4.3.8 สรุปผลการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลดียิ่งขึ้นต่อไป

- เมื่อมีการสืบสวนจนนำไปสู่การจับกุมคนร้าย ควรมีการประชุมประเมินผลการทำงานเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการทำงานครั้งต่อไป
- สามารถประเมินขีดความสามารถของบุคลากรฝ่ายสืบสวน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาความดีความชอบ หรือให้รางวัล
- สามารถประเมินระบบการบริหารงานสืบสวน ว่ามีข้อดี ข้อเสีย อย่างไร

4.3.9 ตอบแทนความดีความชอบให้แก่คนปฏิบัติที่มีผลงานดี

- ใช้ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี
- เงินรางวัลตามที่กฎหมายกำหนด หากมี ต้องให้ได้รับอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย และรวดเร็ว
- เงินรางวัลอื่น ๆ เช่น จากผู้บังคับบัญชา ผู้เสียหาย หรือเงินรางวัลนำจับ ฯลฯ
- มอบประกาศเกียรติคุณ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ
- กรณีได้รับบาดเจ็บ หรือ เสียชีวิต ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความสำคัญ และสนใจเป็นพิเศษ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามระเบียบ หรือ กฎหมายที่จะมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับบาดเจ็บ หรือ ทายาทผู้เสียชีวิต จะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว

5. ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ ในการบริหารงานสืบสวน

1. **ชี้ทาง** กำหนดแนวทางการปฏิบัติได้ว่า ต้องการเป้าหมายอย่างไร เช่น ต้องการผลการจับกุมในคดีอาชญากรรม ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หมายจับค้างเก่า เป็นต้น ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2. **นำทาง** ทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีทั้งในเรื่องส่วนตัว และ การปฏิบัติหน้าที่

3. **แก้ปัญหา** ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ในการแก้ปัญหาให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกๆ เรื่อง ผู้บังคับบัญชาต้องไม่หนีปัญหา ถ้าเผชิญปัญหา สามารถยืนเคียงข้างกับผู้ใต้บังคับบัญชาและพร้อมเสมอที่จะแก้ปัญหาให้กับผู้บังคับบัญชา

4. **จงใจ/สร้างแรงบันดาลใจ** สร้างอุดมการณ์ในการทำงาน ชี้ให้เห็นความสูญเสียของเหยื่อ บำเหน็จ ความดีความชอบ เป็นธรรม

14.

วิชา ภาวะผู้นำ ธรรมาภิบาล
และ การประเมินผล

14. วิชา ภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล

1.ภาวะผู้นำ (Leadership)

1.1 ผู้นำ (Leader) ตามพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530 ให้ความหมายของคำว่าผู้นำว่า เป็นคำนามหมายถึง “หัวหน้า”

ความหมายที่ 1 บุคคลที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงานในระดับต่าง ๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Macfaland, 1979:214-215)

ความหมายที่ 2 ผู้ที่สามารถในการชักจูงใจให้คนอื่นทำงานให้สำเร็จตามที่ตนเองต้องการ (Huse,1978:227)

ความหมายที่ 3 บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำ ทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกกลุ่มนอกทางด้วย (กวีวงศ์พุด,2535:14-15)

ความหมายที่ 4 ผู้มีอิทธิพล มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ (บุญตัน ดอกโรตง,2535:266)

ความหมายที่ 5 บุคคลที่เป็นหัวหน้า ทำหน้าที่ในการสั่งการ แนะนำหรือชี้แนะให้กลุ่มปฏิบัติตามหรือมีบทบาทในการนำด้านการปฏิบัติ การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนความเคลื่อนไหวต่างๆ (Webster,1985)

ความหมายที่ 6 บุคคลที่มีสถานภาพและหน้าที่เป็นที่ยอมรับในฐานะที่เป็นหัวหน้าที่ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมเดียวกัน (Gouldner, 1950: 5)

กล่าวโดยสรุป ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานหรือองค์กร มีอำนาจหน้าที่เหนือคนอื่น ๆ ภายในองค์กรนั้น ๆ มีหน้าที่ในการสั่งการ วางแผน แนะนำ ชี้แนะ หรือปฏิบัติ และมีความสามารถในการนำพากลุ่มหรือองค์กรไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้

1.2 ความแตกต่างระหว่างผู้นำกับผู้บริหาร คือ ผู้บริหารและผู้นำไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลคนเดียวหรือเหมือนกัน พิจารณาจากคุณลักษณะประการหนึ่ง คือ ผู้บริหาร (Administrator) จะเกี่ยวข้องกับการบริหารงานเดิม ซ้ำแล้วซ้ำอีก เป็นงานประจำและมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง ความมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรให้บรรลุจุดหมายขององค์กรได้ดี ในขณะที่ผู้นำ (Leader) จะมุ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม ในทิศทางที่ถูกต้อง ความมีประสิทธิภาพและความสามารถจูงใจให้ผู้ปฏิบัติเกิดแรงบันดาลใจใช้ความสามารถพิเศษได้อย่างเต็มที่ (Zalezink,1990 อ้างใน Bartol& other1998)

1.3 ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถในการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นและจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามและทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดหรือชักจูงใจให้กลุ่ม สมาชิกในองค์กรทำงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการมีอิทธิพลต่อกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กร

จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำ ควบคู่ไปกับการชี้นำ จูงใจให้คนในองค์กร เดินไปสู่เป้าหมายที่ผู้นำต้องการด้วยความเต็มใจ แต่การจะชี้นำได้ ผู้นำจะต้องมีอำนาจในการด้วย

1.4 อำนาจ ทำให้ผู้นำมีอิทธิพลเหนือบุคคลในองค์กร อำนาจมาจากไหน สามารถบอกแหล่งที่มาของอำนาจ (Sources of Power) ได้ดังนี้

1. อำนาจที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย (Legitimate power) หมายถึง อำนาจหน้าที่ที่เกิดขึ้นจากการดำรงตำแหน่งในองค์การ
 2. อำนาจที่เกิดจากการให้รางวัล (Reward power) หมายถึง ความสามารถในการให้รางวัลกับผู้อื่น
 3. อำนาจในการลงโทษ (Coercive power) หมายถึง อำนาจในการลงโทษ การลดเงินเดือน การลดตำแหน่ง การไล่ออก
 4. อำนาจที่เกิดจากการมีข้อมูลข่าวสาร (Informational power) หมายถึง ความสามารถในการให้ข่าวสารกับผู้อื่นเกี่ยวกับองค์การ แผนงานขององค์การ
 5. อำนาจที่เกิดจากความเชี่ยวชาญ (Expert power) หมายถึง อำนาจที่เกิดจากความชำนาญ เชี่ยวชาญ ทักษะ ความรู้ประสบการณ์ในการทำงาน
 6. อำนาจที่เกิดจากการอ้างอิง (Referent power) หมายถึง อำนาจหน้าที่เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเชื่อถือ ศรัทธาและสวามิภักดิ์
- เมื่อมีผู้นำ ย่อมต้องมีผู้ตาม หรือผู้ใต้การปกครองบังคับบัญชา หรือพนักงาน สำหรับปฏิกริยาตอบสนองจากจากผู้ตาม แบ่งได้ออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ
1. ยอมรับและปฏิบัติตาม (Commitment)
 2. การวางเฉย (Compliance)
 3. การต่อต้าน (Resistance)

2.รูปแบบของผู้นำ

การศึกษาเกี่ยวกับผู้นำมีหลายลักษณะ จากการศึกษาของ William J. Reddin ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาและสถานการณ์ โดยแสดงให้เห็นถึงรูปแบบผู้นำที่มีประสิทธิผลมากกว่า ไว้ดังนี้

2.1 รูปแบบผู้นำที่มีประสิทธิผลสูง

1. **นักบริหาร (Executive)** ผู้นำแบบนี้จะมีความสนใจเป็นอย่างมากทั้งในเรื่องของงานและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีความสามารถในการจูงใจคนกำหนดมาตรฐานในงานสูง เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการทำงานเป็นทีม
2. **นักพัฒนา (Developer)** ผู้นำแบบนี้จะให้ความสำคัญกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมากกว่าให้ความสนใจกับงาน จะให้ความไว้วางใจผู้ร่วมงาน สร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจเพื่อให้ทุกคนพัฒนาตนเอง
3. **นักเผด็จการแบบใช้พระคุณ (Benevolent autocrat)** ผู้นำแบบนี้จะให้ความสนใจอย่างมากกับงาน และให้ความสนใจเรื่องสัมพันธภาพระหว่างบุคคลน้อย มุ่งประสิทธิผลของงานและทำให้บรรลุผลได้ดี โดยไม่ทำให้เกิดความขุ่นข้องหมองใจ
4. **ผู้รักษากฎระเบียบ (Bureaucrat)** ผู้นำแบบนี้จะให้ความสำคัญกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ไม่จำเป็นต้องมีความคิดเห็นใหม่ ๆ จึงไม่กระตุ้นให้เกิดผลผลิตหรือแนวคิดใหม่พยายามดำเนินงานตามแบบดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติมาแล้วทั้งสิ้น ใส่ใจในการทำงานแต่ไม่สนใจในสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน คนลักษณะนี้หากเป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ จะประสบความสำเร็จ

2.2 กล่าวโดยสรุป ปัจจุบัน สามารถแบ่งประเภทของผู้นำ ตามลักษณะของการใช้อำนาจในการควบคุมบังคับบัญชา ได้ 4 แบบ คือ (เอกสารอ้างอิง <http://guru.google.co.th/>)

1. ผู้นำแบบเสรี (Laissez – faire Leader)

ผู้นำแบบนี้ จะปล่อยให้ผู้ร่วมงานคิด ตัดสินใจดำเนินการได้เองไม่ต้องรอการตัดสินใจจากผู้บังคับบัญชา มักจะขาดการควบคุมและติดตามงานอย่างใกล้ชิด ปล่อยให้ลูกน้องทำงานไปเรื่อย ตามระเบียบข้อบังคับ

2. ผู้นำแบบเกือบลหรือแบบใช้พระคุณ (Charismatic Leader)

มีพฤติกรรมอ่อนโยน เห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้หลักธรรม หลักมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานมักจะได้รับ ความเชื่อถือศรัทธาจากผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความร่วมมือในการทำงาน ด้วยความเต็มใจ

3. ผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic Leader)

ผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ชอบสั่งการ รวบอำนาจด้วยการตัดสินใจด้วยตนเอง และอาจจะใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ

4. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leader)

แตกต่างจากแบบเสรี คือ เอาความคิดของกลุ่มเป็นหลักในการตัดสินใจฟังเสียงข้างมาก ชั่งน้ำหนักข้อดีข้อเสีย ฟังเหตุฟังผลของเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ทุกคนร่วมแก้ไขปัญหาคือว่าเป็นผู้นำแบบที่ดีที่สุด

2.3 คุณลักษณะของผู้นำ ต้องเก่ง 3 อย่าง

1. เก่งคิด (Conceptual Ability) ได้แก่

1.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดประโยชน์ พัฒนางค์การและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

1.2 มีความยืดหยุ่นในความคิด คิดในสิ่งที่เป็นจริงได้

1.3 มีความสามารถในการต่อเติมเสริมแต่ง หรือ ต่อยอด

1.4 คิดคล่อง คิดรวดเร็วฉับพลัน แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์

1.5 คิดนอกกรอบ

2. เก่งคน (Social Ability) ได้แก่

2.1 รู้จักและเข้าใจผู้บังคับบัญชา

2.2 รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง อันจะนำมาซึ่งการเข้าใจผู้อื่นและยอมรับผู้อื่น ปรับตนเองให้รู้จักทุกคน รู้จักจิตใจคน อ่านคนออก

2.3 รู้จักลูกน้อง ควบคุมพฤติกรรมของเขาได้หรือพูดได้ว่าปรับคนอื่นได้

2.4 รู้จักเพื่อน รู้จักคบมิตร ผูกมิตรไว้ได้

3. เก่งงาน (Task Ability)

3.1 ฐานะของผู้บังคับบัญชา นั่นคือ ฐานะนโยบายเพื่อปรับงานของหน่วยงานให้สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยเหนือ

3.2 ฐานะของตนเอง ทำได้ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

3.3 ฐานะของผู้ใต้บังคับบัญชา จะได้แนะนำแก้ปัญหาให้ได้

3.4 ฐานะของเพื่อน จะได้ประสานงานได้สอดคล้อง

นายวิรุทธ จินสีคง สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำไว้ว่า ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge)

การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าถึงเฉพาะความเกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ ด้วย การจะเป็นผู้นำที่ดีผู้นำจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากยิ่งขึ้นเพียงนั้น

2. ความริเริ่ม (Initiative)

คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง หรือความสามารถแสดงความคิดเห็นที่จะแก้ไขสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นได้ด้วยตนเอง

3. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage & Firmness)

ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวต่ออันตราย ความยากลำบากหรือความเจ็บปวดใดๆ ทั้งทางกาย วาจาและใจ ผู้นำที่มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว จะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจากความกล้าหาญแล้ว ความเด็ดขาดก็เป็นลักษณะอันหนึ่งที่จะต้องทำให้เกิดมีขึ้นในตัวของผู้นำเองให้อยู่ในลักษณะของการ “กล้าได้ กล้าเสีย” ด้วย

4. มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation)

ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์ สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะช่วยให้ปัญหาใหญ่กลายเป็นปัญหาเล็กได้

5. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness & Honesty)

ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยสั่งการหรือปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพรรคเล่นพวก

6. มีความอดทน (Patience)

ความอดทน จะเป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ทั้งจะต้องมีความอดทนต่อความยากลำบาก อดทนต่อความเจ็บใจ อดทนต่อสถานการณ์และแรงกดดันต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์การ

7. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness)

หมายถึง มีความฉับไวกับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างระมัดระวัง สุขุมรอบคอบ ไม่ประมาท กระฉับกระเฉง พร้อมที่จะตอบโต้ หรือรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับ ความตื่นตัวเป็นลักษณะที่แสดงออกทางกาย แต่การไม่ตื่นตูมเป็นพลังทางจิตจะหยุดคิดไตร่ตรองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักดุลยพินิจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง หรือ พุดง่าย ๆ ว่าผู้นำจะต้องรู้จักควบคุมตนเองนั่นเอง

8. มีความรักดี (Royalty)

การเป็นผู้นำหรือหัวหน้าที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความรักดีต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวมและต่อองค์การความรักดีนี้จะช่วยให้ผู้นำได้รับความไว้วางใจและปกป้องภัยอันตรายในทุกทิศทุกทางได้เป็นอย่างดี

9. มีความสงบเสถียรไม่ถือตัว (Modesty)

ผู้นำที่ดีจะต้องไม่หยิ่งยะโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ ไม่วางตนข่มท่าน และไม่ภูมิใจ ในสิ่งที่ไร้เหตุผล หรือจะเรียกได้ว่า รู้จักถ่อมตน ก็จะทำให้ลูกน้องมีความนับถือและให้ความร่วมมือเสมอ

2.4 บุคลิกอันพึงประสงค์ของผู้นำที่ง่ายต่อการจดจำและนำไปใช้

หากจะกล่าวอย่างง่าย และเป็นคำที่คนทั่วไปมักใช้พูดกันจนติดปากถึงคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ ก็คือ การครองตน การครองคน และการครองงาน ทั้ง 3 ประการนี้ คือบุคลิกอันพึงประสงค์ของผู้นำที่ง่ายต่อการจดจำและนำไปใช้ โดยในแต่ละประการประกอบด้วยอะไรบ้าง

1. ครองตน

- มีความประพฤติ ปฏิบัติดี
- มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจเหตุการณ์
- มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นที่ตั้ง
- มีความอดทน อดกลั้น
- มีเหตุมีผล
- มีการควบคุมอารมณ์ที่ดี
- มีความรักดีต่อองค์กรและหมู่คณะ
- มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

2. ครองคน

- มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- มีความเสียสละ
- มีความจริงใจ
- มีความสามารถในการชักจูงใจ
- มีความสามารถส่งเสริมให้ลูกน้องก้าวหน้า
- มีความยุติธรรม
- มีความเมตตา กรุณา

3. ครองงาน

- มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
- มีความรับผิดชอบ
- ตรงต่อเวลา
- มีความมุ่งมั่นในการสร้างผลงาน
- มีผลงานเป็นที่ประจักษ์
- มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว

ผู้นำ หรือ นักบริหารตำรวจ ตามแนวนโยบาย

ของ

พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

กับคำพูดที่พวกเรา มักจะได้ยินเสมอว่า “ไม่มีไพร่พลแล้ว มีแต่แม่ทัพนายกองเท่านั้นที่เลว” นี่คือ วลีที่ พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มักจะยกมาพูดอยู่เสมอ ๆ ซึ่งความหมาย ของวลีดังกล่าวก็บ่งบอกอยู่ในตัวของมันเองแล้ว พูดให้เข้าใจขึ้นก็คือ ลูกน้องทุกคนเป็นคนดีมีความสามารถ แต่เพราะมีนายหรือผู้บังคับบัญชาที่ไม่เอาไหน ทำให้ลูกน้องกลายเป็นคนเลว

พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว ขึ้นดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2556 นับเป็นผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ คนที่ 9 ประวัติการทำงานของท่านเติบโต จากการทำงานในหน่วยงานปฏิบัติมาตลอด เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่ง รอง สวป.สน.ปทุมวัน จากนั้นได้สมัครใจไปทำงานในพื้นที่สีแดง ในตำแหน่ง ผู้บังคับหมวด หน่วยปฏิบัติการพิเศษ จังหวัดนครพนม ซึ่งในยุคนั้น มีการต่อสู้อย่างรุนแรงกับคอมมิวนิสต์ และยังเป็นสรวัตรปกครองป้องกัน สถานีตำรวจ สารวัตร หัวหน้าสถานีตำรวจ จังหวัดในแถบภาคอีสาน ทำงานในกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นอาจารย์ ในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นผู้บังคับการสำนักงานแผนงานและงบประมาณ เป็นผู้บังคับการตำรวจจราจร เป็นผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค 3 ภาค 9 จนกระทั่งเลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นผู้ช่วยและรองผู้บัญชาการตำรวจ แห่งชาติ ตามลำดับจนได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติซึ่งถือว่า เป็นผู้นำสูงสุด ของตำรวจ จากประวัติการทำงานจะเห็นว่า ท่านได้ผ่านการเป็นผู้นำหรือเป็นผู้บริหารระดับต่าง ๆ ของหน่วยงานในทุกระดับของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งฝ่ายปฏิบัติและฝ่ายสนับสนุน ทำให้ท่าน มีประสบการณ์ในการปกครองบังคับบัญชามาอย่างโชกโชก จนเป็นที่ยอมรับทั้งในส่วนของการตำรวจ หน่วยราชการอื่น และองค์กรภาคเอกชน

ท่านได้เคยรับเชิญ มาเป็นวิทยากรบรรยาย เรื่อง ประสบการณ์การบริหารงานตำรวจ เมื่อครั้งดำรง ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและเลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ท่าน ได้อรรถาธิบาย โดยใช้ประสบการณ์ในการผู้นำหน่วยตำรวจในระดับต่างๆ ผสมผสานกับหลักวิชาการได้อย่าง น่าสนใจ สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยน้อมนำเอาพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ได้พระราชทานแก่ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานใน 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ว่า “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” โดยขอยกเอาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ภาวะผู้นำที่จำเป็น ต่อการเป็นนักบริหารงานตำรวจมาไว้ดังนี้

หัวข้อบรรยาย : บทบาทของผู้บริหารงานตำรวจ (บทบาทและคุณลักษณะของนักบริหารงานตำรวจ)
ผู้บริหารงานตำรวจในทุกระดับตำแหน่ง ที่มีความสำคัญมากของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่

- ผู้กำกับการ/สารวัตรใหญ่/สารวัตรหัวหน้าสถานี
- ผู้บังคับการ
- ผู้บัญชาการ

ทั้ง 3 ระดับ ล้วนมีความสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็น อย่างยิ่ง โดยเฉพาะสถานีตำรวจถือเป็นจุดแตกหักที่สำคัญ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ทำงานใกล้ชิดกับ

ประชาชนมากที่สุด ดังนั้น ผู้นำ และ ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในสถานีดำรวจจึงมีความจำเป็นต้อง มีภาวะผู้นำ โดยในแนวคิดของ พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว ผบ.ตร. ได้ อรรถาธิบายบทบาทและคุณลักษณะของ ผู้บริหารงานตำรวจไว้ ดังนี้

1. นักปกครอง หมายถึง ต้องทำหน้าที่ปกครอง ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานตามนโยบาย เดินไปสู่เป้าหมายขององค์กร ให้สำเร็จ เรียบร้อย อย่างมีประสิทธิภาพ นักปกครองที่ดีต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- มีเอกภาพในการบังคับบัญชา
- ตามสายการบังคับบัญชา
- การมีส่วนร่วม
- คุณธรรมในการบริหาร
- บรรยาการ
- เป็นตัวอย่าง
- เสียสละ
- การปลุกเร้าให้คนอยากทำงาน
- ภาวะผู้นำ
- ธรรมาภิบาล
- การครองใจ
- ความเพียร
- จริงใจ
- ต้องคิดให้ ไม่คิดเอา
- ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องการ “ผู้นำ” ไม่ต้องการ “ผู้บังคับบัญชา”
- ต้องทำงานเคียงข้างกับลูกน้อง

2. นักบริหาร หมายถึง ต้องรู้จักหลักการบริหารงาน สามารถนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาบริหารให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะจะต้องบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลา ได้ผลเป็นอย่างดี จึงจะถือได้ว่าเป็นนักบริหาร นักบริหารที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบาย
- กำหนดแผนปฏิบัติ
- ระบบงบประมาณ – พัสดุ
- ระบบห้องปฏิบัติการ
- การมอบหมายงาน
- การติดตามประเมินผล
- มาตรฐานงาน
- ปัจจัยเรื่องเวลา
- บุคลากร

3. นักปฏิบัติการ (ยุทธวิธี) หมายถึง การเป็นนักปฏิบัติ ต้องรู้ยุทธวิธีหรือวิธีการที่จะใช้ในการทำงานอย่างแท้จริง จนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญ ชำนาญเฉพาะด้าน ในส่วนของตำรวจผู้บริหารตำรวจมีความจำเป็นต้องรู้ยุทธวิธีในการทำงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านการสืบสวน (การข่าว)
- ด้านการสอบสวน

- ด้านการป้องกันและปราบปราม
- ด้านการจราจร
- ยุทธวิธีการปฏิบัติ, การแก้สถานการณ์วิกฤต
- การควบคุมฝูงชน – การชุมนุมประท้วง
- การควบคุมอบายมุข การจัดระเบียบสังคม
- การถวายความปลอดภัย
- งานด้านยุทธการ
- งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์
- การประชาสัมพันธ์

4. **นักพัฒนา** หมายถึง นักบริหารที่ดีต้องทำให้ทุกส่วนในองค์การดีขึ้นต้องรู้จักพัฒนาในทุกๆ ด้านประกอบด้วย

- พัฒนาบุคลากร
 - การฝึก
 - การอบรม
 - โยธา
 - สวัสดิการ
 - ให้คุณ – ให้โทษ
 - ความเป็นธรรม
 - ความเด็ดขาด
 - การให้อภัย
- การพัฒนาหน่วยย่อยไม่รก สีส้มตก
- พัฒนาระบบงาน การใช้ ศปก. เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน
- พัฒนาสวัสดิการ
- พัฒนาชุมชน

5. **นักประสานงาน**

- ภาครัฐ
- เอกชน
- ประชาชน
- องค์การเอกชน
- สื่อสารมวลชน (3 ข. เป็นหัวใจของงานสื่อมวลชน “ เชื่อ ชอบ ช่วย ”)

กรณีศึกษาจากประสบการณ์ของ พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว (เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจ ผู้บังคับการและผู้บัญชาการ)

1. เอกภาพการบังคับบัญชา
2. แผน
3. การพัฒนาบุคลากร
4. การพัฒนาองค์ความรู้/วิธีปฏิบัติงาน
5. การพัฒนาหน่วย
6. การจัดระบบสวัสดิการ
7. การประสานงาน

1. เอกภาพการบังคับบัญชา ประกอบด้วย

- การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปกครอง บังคับบัญชา และดูแลความประพฤติของผู้ใต้บังคับบัญชา
- ตามสายการบังคับบัญชา การปกครองบังคับบัญชาตามสายงาน ตลอดจนระดับชั้นในการปกครองบังคับบัญชาตลอดหลั่นกันไป
- บรรยากาศ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน

2. แผน

- กำหนดทิศทางเป้าหมาย ผลลัพธ์ ผลที่ติดตามมา
- กำหนดนโยบายต้องชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้
- ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร

3. การพัฒนาบุคลากร

- การฝึกทั่วไป เช่น การฝึกฝนทางร่างกาย การฝึกทำบุคลิกมือเปล่า ฝึกแถว
- การฝึกยุทธวิธี/วิธีปฏิบัติเช่น การตรวจค้น จับกุม การใช้อาวุธปืน การต่อสู้
- ฝึกเฉพาะเรื่อง เช่น การฝึกใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การฝึกด้านยาเสพติด
- ความรู้วิชาการ เช่น งานสอบสวน งานงบประมาณพัสดุ
- การประชุมหน้าแถว เช่น หลังหรือก่อนเคารพธงชาติ
- การทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย
- การแข่งขันกีฬาภายใน

4. การพัฒนาองค์ความรู้/วิธีปฏิบัติงาน

- กำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน
- จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน
- การมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน และประชาชน
- นำเทคโนโลยีมาใช้งาน

5. การพัฒนาหน่วย

- จัดทำแผนหลักของหน่วย (Master Plan)
- จัดระเบียบภายในที่ทำงาน
- ความสะอาดหน่วย
- กิจกรรม 5 ส.

6. จัดระบบสวัสดิการ

- การเบิกจ่ายเงินงบประมาณสวัสดิการ
- จัดระเบียบบ้านพัก
- จัดสวัสดิการอาหารกลางวันสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชา
- ส่งเสริมอาชีพแม่บ้านตำรวจ
- จัดตั้งศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียน
- จัดร้านค้าสวัสดิการ
- จัดร้านตัดผมสวัสดิการ

7. การประสานงาน

- หน่วยเหนือ
- นอกหน่วยที่เกี่ยวข้อง
- ภาคเอกชน
- สื่อสารมวลชน
- องค์กรภาคประชาชน

จุดเน้น

1. เป็น “ ผบ.หน่วย และ ฝ่ายอำนวยการ ” ในตัวเอง
2. การมี “ ส่วนร่วม ” ของคนในองค์กร
3. การใช้ “ แผน ” เป็นเครื่องมือบริหาร
4. จัดระบบสวัสดิการ
5. การประสานงาน – ผนึกกำลังจากทุกฝ่าย

หลักธรรมาภิบาล ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6

คนส่วนใหญ่หลงนึกว่าไม่ว่าจะกระทำใด ๆ ข้อสำคัญอยู่ที่มีความรู้จากการสอบได้คะแนนดี ๆ มีปริญญา ประกาศนียบัตร หลายใบ ทั้งลาภ ยศ ทรัพย์ จะไหลมา แต่แท้จริงแล้ว ไม่ใช่แต่วิชาอย่างเดียวแต่จะต้องมีคุณวิเศษอื่น ประกอบด้วย ดังนี้

1. ความสามารถ
2. ความเพียร
3. ความมีไหวพริบ
4. ความรู้เท่าถึงการ
5. ความซื่อตรงต่อหน้าที่
6. ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป
7. ความรู้จักนัยคน (ผู้น้อย ผู้ใหญ่)
8. ความรู้จักผ่อนผัน
9. ความมีหลักฐาน
10. ความจงรักภักดี

ภาวะผู้นำ – นักบริหารในการขับเคลื่อนการปฏิบัติ

1. ภาวะผู้นำ
2. มีเป้าหมายในการทำงาน
3. สร้างทีมในการทำงาน
4. มีวิธีปลุกเร้า สร้างพลัง ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
5. มีพฤติกรรมเป็นที่ศรัทธาเชื่อถือ
6. ต้องรู้จักชม
7. ต้องเสียสละ
8. มีข้อมูล – รู้ระเบียบ – อำนาจ – ยุทธวิธี
9. รู้จักพื้นที่ ภูมิประเทศ มวลชน
10. พูดเป็น – ประชุมเป็น

11. การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน
 12. การตรวจสอบข้อมูล – รายงานผู้บังคับบัญชา
 13. การประสานงาน
 14. การบริหารเวลา
 15. สุขภาพ หลัก 5 อ. (อาหาร อากาศ อารมณ์ ออกกำลังกาย และ อุจจาระ)
 16. ภาษาอังกฤษ , IT (เทคโนโลยี สารสนเทศ)
 17. เตรียมการในทุกเรื่อง
 18. หลัก 4 เกาะติด (พื้นที่ ศัตรู มวลชน บนเกาะติดล่าง)
-

คุณลักษณะผู้นำที่ไม่พึงประสงค์

ประเภทหนึ่ง ถือว่าตนเป็นคนฉลาด	เก่งจนจู้จี้จริงทุกสิ่งสรรค์
ผู้น้อยกล่าวอะไรมาทันทีทำพลัน	ว่าข้อนั้นท่านเป็นผู้รอบรู้ดี
ประเภทสอง เอาแต่แคใจตน	ไม่ฟังเหตุและผลให้ถ้วนถี่
เป็นประธานการประชุมแต่ละที	มติที่ถูกต้อง คือ ของตน
ประเภทสาม ไม่ยอมรับผิดชอบงาน	ผู้น้อยผ่านก็ไม่ให้เหตุผล
เสนอเรื่องสุดแท้แต่เบื้องบน	คิดปลีกตนเพื่อร้ายไม่รับรอง
ประเภทสี่ ผู้น้อยฟังไม่ได้	งานพลั้งพลาดขาดหายไม่เกี่ยวข้อง
ถ้าได้ดีมีผลตนเข้าครอง	ยามบกพร่องก็ปล่อยปละไม่อาลัย
ประเภทห้า หลับตาไม่ฟังเหตุ	นำทุเรศเชื่อคนพันวิสัย
จะถูกผิดไม่คิดคะเนใจ	รักผู้ใดถือว่าดีไม่มีทรม
ประเภทหก โทสะโมหะร้าย	น้ำจิตบาปหยาบคายให้เหยียดหยาม
ผู้น้อยพลั้งครั้งหนึ่งถึงประณาม	หรือคุกคามกริยา ด่าตะบอย
ประเภทเจ็ด เกิดข้อผิดไม่คิดรับ	ยกโยนกลับตนปลีก แล้วหลีกถอย
ผู้ได้บังคับบัญชาต้องรับรอย	ส่วนตัวลอยไม่ให้มีราศีเคือง
ประเภทแปด เลือกที่รักมักที่ชัง	คิดปลุกฝังพวกไว้ให้ฟังเฟื่อง
ใครใกล้ชิดสนิทหน้าพารุ่งเรือง	ที่ขัดเคืองก็สลัดตัดหนทาง
ประเภทเก้า อาฆาตและจองเวร	จิตเขม่นผู้น้อยคอยกีดขวาง
ผิดครั้งเดียวจดจำไม่จืดจาง	มุ่งหักล้างจับผิดเป็นนิจกาล
ประเภทสิบ บำเหน็จหรือความชอบ	มักประกอบกรณีอันวิธถาร
ไม่พินิจตามร่องรอยราชการ	มุ่งประมาณว่าอารมณ์ว่าแต่สมควร
ประเภทสิบเอ็ด หูเบาเยาว์ปัญญา	เชื่อว่าจาคำประจบจนเกินส่วน
ใครลั่นลมคมคายฝ่ายสำนวน	ก็ชักชวนเชื่อฟังไม่ลังเล
ประเภทสิบสอง อยากได้ฝ่ายลาภผล	เห็นแก่คน จนราชการงานไขว่ไขว
ชอบบริวารรับรองของโมเม	ใครทุ่มเทผลให้ท่าน ท่านชอบเออ

2. หลักธรรมาภิบาล (Good governance)

2.1 ที่มา

ธรรมาภิบาลไม่ใช่เรื่องใหม่แต่มีสอนอยู่ในหลักศาสนาต่างๆอยู่แล้ว แต่ไม่ได้เรียกอย่างที่เราเรียกกันในปัจจุบันนี้ ในพุทธศาสนามีการสอนเรื่องธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีกันมาตั้งแต่พุทธกาลแล้ว โดยหากเราพิจารณาคำสอนของพระพุทธเจ้า จะเห็นว่าเป็นหลักธรรมที่สอดคล้องกับเรื่องของการบริหารรัฐกิจแนวใหม่และมีการนำมาใช้ในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง แม้กระทั่งในศาสนาอื่นๆก็คิดว่ามีได้แตกต่างกันมากนัก มีคำสอนมากมายที่ระบุชัดเจนถึงหลักการธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี อาทิการเป็นคนสมบูรณ์แบบ หรือ ideal person นั้นจะนำหมู่ชนและสังคมไปสู่สันติสุขและสวัสดิ โดยประกอบไปด้วยคุณสมบัติ 7 ประการ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) , 2541) ตามหลักสัปปุริสธรรม ซึ่งเป็นธรรมของคนดี การรู้หลักและรู้จักเหตุ เป็นการรู้กฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลาย รู้หน้าที่ของตนเอง อันจะทำให้ปฏิบัติงานตรงตามหน้าที่ มีความสำนึกรับผิดชอบ ความมุ่งหมายและรู้จักผล เข้าใจวัตถุประสงค์ของงานที่ทำ ทำให้ทำงานแล้วเกิดผลสัมฤทธิ์ ก่อให้เกิดประสิทธิผล รู้ตน รู้จักตนเอง ว่าโดยฐานะ เพศ กำลัง ความรู้ ความสามารถ เป็นอย่างไร และทำการต่างๆให้สอดคล้อง รู้ประมาณ รู้จักพอดี รู้กาล รู้กาลเวลาที่เหมาะสม ระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจ หน้าที่การงาน รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไร อย่างไร วางแผนการใช้เวลา เป็นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั่นเอง รู้ชุมชน รู้จักถิ่น ที่ชุมชน ชุมชน การอันควรประพฤติในที่ชุมชน รู้ระเบียบวินัย ประเพณี วัฒนธรรม ทำให้ประพฤติตัวถูกหลักนิติธรรม คุณธรรม จริยธรรมของท้องถิ่นนั้น รู้บุคคล รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคล เป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข และเกิดสัมฤทธิ์ผลของงานได้ในที่สุด นอกจากนี้ยังมีหลักธรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย จึงอาจกล่าวได้ว่าธรรมาภิบาลสำหรับคนไทยแล้วมีใช้เรื่องใหม่แต่อย่างไร เพียงแต่มีได้นำมาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ในช่วงปีพ.ศ. 2539-2540 แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดีได้เผยแพร่สู่สังคมไทย โดยองค์กรพัฒนาในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยได้หยิบยกปัญหาที่เป็นผลกระทบจากการมีระบบบริหารจัดการที่ไม่ดีและแนวทางสร้างระบบที่ดีขึ้นมาเป็นประเด็นในการสร้างความเข้าใจและระดมความเห็นจากประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม เป็นผลให้ภาคประชาชนภาคประชาสังคมเกิดการตื่นตัวดังกล่าวอย่างกว้างขวาง องค์กรต่างประเทศที่ให้เงินกู้และเงินช่วยเหลือเช่นธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อการนำเงินไปใช้อย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีหลักการของการมีธรรมาภิบาลหลายหลักการแตกต่างกันออกไป แต่ก็ยังมีหลักการพื้นฐานคล้ายกัน หลักการพื้นฐานที่สำคัญคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส สำนึกรับผิดชอบต่อ และประสิทธิภาพประสิทธิผล

คำว่า ธรรมาภิบาล เกิดจากคำว่า “ธรรม” บวกกับ “อภิบาล” (การรักษายิ่งธรรม) มาจากคำภาษาอังกฤษว่า good governance โดยคำว่า governance (การอภิบาล) คือ วิธีการใช้อำนาจเพื่อการบริหารทรัพยากรขององค์กร good governance (ธรรม + อภิบาล = ธรรมาภิบาล) จึงเป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร (โดย ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้ทำการให้คำจำกัดความสั้นๆไว้ในการบรรยายนักศึกษาที่สถาบันพระปกเกล้า) อย่างไรก็ดี คำว่า good governance นี้คณะกรรมการบัญญัติศัพท์รัฐศาสตร์ของราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติว่า “วิธีการปกครองที่ดี” แต่นักวิชาการบางท่านใช้คำว่า “ธรรมรัฐแห่งชาติ” (Boonmi, 2002) ซึ่งไม่ตรงกับความหมายในภาษาอังกฤษ เพราะ “ธรรมรัฐ” แปลว่า “รัฐที่มีธรรม” แต่มีการให้ความหมายโดยทางกรรมการข้าราชการพลเรือนว่า “สุปราคาสนการ” ซึ่งต่อมาศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้นำเสนอคำว่า “ธรรมาภิบาล”

(จำนง ทองประเสริฐ, 2545) และทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ใช้คำว่า “การบริหารกิจการและสังคมที่ดี” ขณะที่ทางคณะกรรมการพัฒนาระบบงานใช้คำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ดังปรากฏในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย, 2546) อย่างไรก็ตาม ในที่นี้จะขอใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” เพราะมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย กระชับและเข้าใจกันอยู่มาากแล้ว

ในส่วนของประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดแนวทางเพื่อสร้างการบริหารจัดการที่ดีในยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา

ในกระบวนการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างภาครัฐกับประชาชน เพื่อให้เกิดการประสานร่วมมือกันในการพัฒนาประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ยังคงให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องกับการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี โดยได้ขยายกรอบการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม ได้แก่ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในภาครัฐกิจเอกชน การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลไกตรวจสอบทั้งที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และกลไกตรวจสอบสาธารณะในภาคประชาชน รวมทั้ง การปลูกจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความพอดี เพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย

ผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาของหน่วยงานราชการจัดว่ามีความสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาฯ ในหลายส่วน โดยเฉพาะเรื่องการปฏิรูประบบราชการที่ได้มีการจัดทำแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ รวมทั้งระบบงบประมาณ และระบบกฎหมาย ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง และมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและท้องถิ่นตามแนวทางการกระจายอำนาจ แต่ยังไม่สามารถบอกได้อย่างชัดเจนถึงประเด็นสำคัญในเรื่องของการบริหารจัดการที่ดี แต่ได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่ได้ระบุแนวทางในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไว้ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และ 9 และใช้เป็นหลักการในการดำเนินการให้มีผล ในทางการสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.2 ความหมาย

แนวคิดของ “การปกครอง” “การบริหารจัดการ” หรือ governance ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มาพร้อมกับการมีอารยธรรมของมนุษย์ ดังนั้นเราอาจให้ความหมายของ “การปกครอง” หรือ “การบริหารจัดการ” ว่า เป็นกระบวนการของการตัดสินใจและกระบวนการที่มีการนำผลของการตัดสินใจไปปฏิบัติ คำว่าการปกครองหรือการบริหารจัดการอาจถูกใช้ไปในหลายสถานะ เช่น ในเรื่องของการปกครองหรือการบริหารงานเอกชน การปกครองหรือการบริหารงานในระดับนานาชาติ ระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น

อย่างไรก็ดี มีคนจำนวนมากที่ไม่เข้าใจเรื่องของธรรมาภิบาล แม้กระทั่งคำจำกัดความของธรรมาภิบาล ซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด คำว่า governance เป็นเรื่องของ การอภิบาล เป็นวิธีการใช้อำนาจ ขณะที่ good governance เป็นการรวมคำของ ธรรม และ อภิบาล เป็น ธรรมาภิบาล เป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร โดยหลักธรรมาภิบาลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในภาคต่างๆ อาทิ ภาครัฐ ธุรกิจ ประชาสังคม ปังเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายของ

การใช้หลักธรรมาภิบาลคือเพื่อการมีความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่จะสร้างให้เกิดมีธรรมาภิบาลขึ้นมาได้ ก็คือ การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ แต่อาจประกอบไปด้วยหลักการอื่นๆอีกได้ด้วยแล้วแต่ผู้นำไปใช้ โดยสภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ประมวลจริยธรรม ประมวลการปฏิบัติที่เป็นเลิศและวัฒนธรรม (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2545) ซึ่งล้วนเอื้อหรือไม่เอื้อ ต่อการบริหารจัดการที่ดี

ธรรมาภิบาลจึงเป็นเรื่องของหลักการบริหารแนวใหม่ ที่มุ่งเน้นหลักการ โดยมีใช้หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงาน แต่เป็นหลักการการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม , ความสุจริต , ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล (ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ, 2545)

ธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญหลายประการ แล้วแต่วัตถุประสงค์ขององค์กร ที่นำมาใช้ หลักการที่มีผู้นำไปใช้เสมอคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน การมุ่งฉันทามติ การมีสำนึกรับผิดชอบต่อความโปร่งใส การตอบสนอง ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ความเท่าเทียมกันและการคำนึงถึงคนทุกกลุ่ม หรือพหุภาคีและการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม แต่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้นได้ระบุไว้ 6 หลักการดังกล่าวมาแล้วและกลายเป็นหลักการสำคัญที่มีการนำมาใช้ในประเทศไทยอย่างกว้างขวางอยู่ในปัจจุบันนี้ แต่ก็มีคำถามว่าหลักการต่างๆนี้หมายถึงอะไร แล้วจะทราบได้อย่างไรว่ามีธรรมาภิบาลแล้วหรือยัง มีมากหรือน้อย ต้องปรับปรุงอะไรอีกบ้าง คำตอบที่อาจเป็นไปได้ คือ การจัดทำตัวชี้วัดเพื่อผู้ใช้จะได้เข้าใจและนำไปใช้ตรวจสอบตนเองและผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นได้

หลักการต่างๆที่อธิบายการมีธรรมาภิบาลและการนำไปประยุกต์ใช้ ธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยหลักการต่างๆมากมายแล้วแต่ผู้ที่จะนำเรื่องของธรรมาภิบาลไปใช้ และจะให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากกว่ากันและในบริบทของประเทศ บริบทของหน่วยงาน หลักการใดจึงจะเหมาะสมที่สุด สำหรับประเทศไทยแล้ว เนื่องจากได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่ให้ความสำคัญกับหลักการสำคัญ 6 หลักการดังกล่าวแล้วในที่นี้จึงขอเสนอรายละเอียดของการพัฒนาดัชนีวัดธรรมาภิบาลบนพื้นฐานของหลักการทั้ง 6 หลักการของสถาบันพระปกเกล้า (ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ, 2545) ดังต่อไปนี้

2.3 หลักธรรมาภิบาล

รูปที่ 1 หลักการสำคัญของธรรมาภิบาล

2.3.1 ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Laws)

หลักการสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของ “หลักนิติธรรม” ประกอบด้วย 7 หลักการ คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ และฝ่ายปกครอง ความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

2.3.1.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะหลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นหลักที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของการแบ่งแยกอำนาจการตรวจสอบอำนาจ และการถ่วงดุลอำนาจ

2.3.1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวพันกันกับสิทธิในเสรีภาพของบุคคล และสิทธิในความเสมอภาค สิทธิทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์” อันเป็นหลักการสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

2.3.1.3 หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง การใช้กฎหมายของ ฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับ ความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชน โดย ฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายตุลาการ มีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลพินิจ โดยปราศจากข้อบกพร่อง

2.3.1.4 หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นตามหลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ

2.3.1.5 หลักความอิสระของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสามารถทำภาระหน้าที่ในทางตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆ โดยผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมายและ ทำการพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของตนเท่านั้น โดยวางอยู่บนพื้นฐานของความอิสระจาก 3 ประการ กล่าวคือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระจากรัฐ และความอิสระจากสังคม

2.3.1.6 หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” เมื่อไม่มีข้อบัญญัติทางกฎหมายให้เป็นความผิด แล้วจะเอาผิดกับบุคคลนั้นๆมิได้

2.3.1.7 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หมายความว่า รัฐธรรมนูญได้รับการยอมรับให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่สูงสุดในระบบกฎหมายของรัฐนั้น และหากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับ

2.3.2 หลักด้านหลักคุณธรรม (Ethics)

ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการ คือ หน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ

องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชัน หรือ มีคอร์รัปชันน้อยลง คอร์รัปชัน การฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือ corruption โดยรวม หมายถึง การทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม ปฏิบัติและกฎหมาย

สำหรับพิษภัยของคอร์รัปชันได้สร้างความเสียหายและความเดือดร้อน และเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรงเมื่อพิจารณาเรื่องของคุณธรรม จึงควรพิจารณาเรื่องต่อไปนี

2.3.2.1 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างโจ่งแจ้งหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลง

2.3.2.2 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่น้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง

2.3.2.3 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่มากกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง

2.3.2.4 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง

สำหรับการที่หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณนั้น เป็นการกระทำผิดวิชาชีพนิยม ได้แก่ พฤติกรรมที่สวนทางหรือขัดแย้งกับองค์ประกอบของวิชาชีพนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการมีจรรยาบรรณวิชาชีพ และการประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.3.3 ด้านความโปร่งใส (Transparency)

ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 4 หลักการคือ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้ทุน หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการใช้โทษ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

2.3.3.1 ความโปร่งใสด้านโครงสร้าง ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- มีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เช่น มีคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น

- โปร่งใส เห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน
- ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รับรู้การทำงาน
- มีเจ้าหน้าที่มาด้วยระบบคุณธรรมมีความสามารถสูงมาอยู่ใหม่มากขึ้น
- มีการตั้งกรรมการหรือหน่วยงานตรวจสอบขึ้นมาใหม่
- มีฝ่ายบัญชีที่เข้มแข็ง

2.3.3.2 ความโปร่งใสด้านให้ทุน ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- มีคำตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ
- มีคำตอบแทนเพิ่มสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
- มีคำตอบแทนพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ที่ซื่อสัตย์
- มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอเพียงกับค่าใช้จ่าย

2.3.3.3 ความโปร่งใสด้านการให้โทษ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- มีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
- มีวิธีการพิจารณาโทษผู้ทำผิดอย่างยุติธรรม
- มีการลงโทษจริงจัง หนักเบาตามเหตุแห่งการกระทำผิด
- มีระบบการฟ้องร้องผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ
- หัวหน้างานลงโทษผู้ทุจริตอย่างจริงจัง
- มีการปรามผู้ส่อทุจริตให้เลิกความพยายามทุจริต
- มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว

2.3.3.4 ความโปร่งใสด้านการเปิดเผย ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- ประชาชนได้เข้ามามีรับรู้ การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

- ประชาชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดหา การให้สัมปทาน การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ
- ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ได้มีโอกาสควบคุมฝ่ายบริหาร โดยวิธีการต่างๆ มากขึ้น
- มีการใช้กลุ่มวิชาชีพภายนอก เข้ามาร่วมตรวจสอบ

2.3.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

ระดับของการมีส่วนร่วมแบ่งออกได้ เป็น 4 ระดับ คือ

1.) ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่าง ผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

2.) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่างๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่างๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟังรวมไปถึงการร่วมปรึกษาหารือ เป็นต้น

3.) ระดับการวางแผนร่วมกัน และการตัดสินใจ เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจ และวางแผนเตรียมโครงการ และเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ระดับนี้มักใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

4.) ระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม สร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชนเป็นระดับขั้นที่สูงที่สุดของการมีส่วนร่วม คือเป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และได้มีการพัฒนาสมรรถนะหรือขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนอยู่ในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3.5 หลักสำนึกรับผิดชอบ (Accountability)

มีความหมายกว้างกว่าความสามารถในการตอบคำถามหรืออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมได้เท่านั้น ยังรวมถึงความรับผิดชอบในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ โดยในแง่มุมของการปฏิบัติถือว่า สำนึกรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออกเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมายและนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ ประกอบด้วยหลักการย่อยดังนี้

2.3.5.1 การมีเป้าหมายที่ชัดเจน

การมีเป้าหมายชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรกของระบบสำนักรับผิดชอบกล่าวคือ องค์กรจะต้องทำการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุอะไรและเมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น

2.3.5.2 ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน

จากเป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้ ต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ และเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการสร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกันทำงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์กร

2.3.5.3 การปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมสำนักรับผิดชอบ อยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหารให้ความสนับสนุน แนะนำ ทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการประสานงานร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆในองค์กร

2.3.5.4 การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนับว่าเป็นเรื่องปกติ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมักจะมีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ๆ

2.3.5.5 การมีแผนการสำรอง

ส่วนประกอบสำคัญขององค์กรที่มีลักษณะวัฒนธรรมสำนักรับผิดชอบ ต้องมีการวางแผนฟื้นฟู ที่สามารถสื่อสารให้ทุกคนในองค์กรได้ทราบและเข้าใจถึงแผน และนโยบายขององค์กร และที่สำคัญคือ ต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสมบูรณ์ อย่างเปิดเผย

2.3.5.6 การติดตามและประเมินผลการทำงาน

องค์กรจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลการทำงานเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบดูว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานที่พบว่ายังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดต้องมีการดำเนินการแก้ไขในทันที ขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยอมรับ ยกย่องในองค์กร

2.3.6 หลักความคุ้มค่า (Value for Money)

หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารการจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลนั่นเอง ประกอบด้วย

1. การประหยัด หมายถึง

- 1.1 การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม
- 1.2 การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์
- 1.3 การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน
- 1.4 การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน
- 1.5 การมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง

- 2.1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.2 มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

- 2.3 มีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน
- 3. ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง
 - 3.1 การมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย
 - 3.2 การมีการเน้นผลงานด้านบริการ
 - 3.3 การมีการประเมินผลการทำงาน
 - 3.4 ผู้บริหารระดับสูงมีสถานะผู้นำ

เมื่อมีหลักการที่เป็นแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลแล้ว หน่วยงานที่ต้องการใช้หลักการบริหารแนวใหม่ที่มีสร้างธรรมาภิบาลสามารถประยุกต์ใช้ได้และวัดระดับการมีธรรมาภิบาลของหน่วยงานตนได้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ตลอดจนรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่แล้วในหน่วยงาน

2.4 ความยั่งยืน

เพื่อให้องค์กรของรัฐ เอกชน และทุกๆส่วนนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้กว้างขวางและยั่งยืนจำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญหลายๆปัจจัย ที่นอกเหนือจากความตระหนักของบุคลากรในหน่วยงานและผู้บริหารแล้ว คือ ความต่อเนื่องหรือความยั่งยืนของการเป็นประชาธิปไตยและความมั่นคงของประเทศ (sustainability of democracy and national security) เพราะประชาธิปไตยค่อนข้างเป็นพลวัต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม และยังมีการอภิปรายกันถึงความหมายที่แท้จริงอยู่อย่างกว้างขวาง แต่มีที่สำคัญของประชาธิปไตยก็คือการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และเสรีภาพในการเมือง การเป็นประชาธิปไตยและความยั่งยืนของประชาธิปไตย จึงเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การบริหารจัดการที่ดี หรือ ธรรมาภิบาลคงอยู่ได้ เนื่องจากตราบไคทีไม่เป้นเผด็จการ ประชาชน ย่อมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย มีการตรวจสอบการดำเนินการของรัฐ ทำให้เกิดความโปร่งใส ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนตลอดหน่วยงานต่างๆมีสำนึกรับผิดชอบ ประชาธิปไตยจึงมีข้อดี คือเป็นวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลกลุ่มต่างๆ เพื่อหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งแทนการใช้ความรุนแรง กระบวนการเป็นประชาธิปไตยนำมาสู่การส่งเสริมสันติวิธีในชาติ และระหว่างชาติได้ (Boutros - Ghali, 2000 : 106) ประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการลงคะแนนเสียงโดยเท่าเทียมกัน มีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการควบคุมทางนโยบาย ประชาธิปไตยนำมาสู่การหลีกเลี่ยงทรราช การมีสิทธิเสรีภาพ มีการแสดงความคิดเห็นของตนเอง มีความอิสระทางความคิด มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปกป้องความสนใจส่วนบุคคล มีความเท่าเทียมกันทางการเมืองและประชาธิปไตยแนวใหม่นำมาสู่การแสวงหาเสรีภาพและความเจริญ (Robert Dahl, 2000: 38-44.) และที่สำคัญกระบวนการประชาธิปไตยนำมาสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการสร้างการเจริญเติบโตในด้านการสร้างความรับผิดชอบและสร้างปัญญา ขณะเดียวกันก็นำมาซึ่งแนวทางที่สำคัญที่สุดสำหรับประชาชนในการปกป้องและนำเสนอความสนใจของพวกเขา (Diamond, 1998)

การใช้กระบวนการประชาธิปไตยเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย การบริหารและทางสังคม ตลอดจนการมีความเป็นธรรมมากขึ้นจัดเป็นเรื่องยาก แต่ก็เป็นที่เข้าใจกันว่าการเมืองแบบประชาธิปไตยทำให้เกิดนิติธรรม เป็นการส่งเสริมเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพของประชาชน เกิดการเลือกตั้งได้ผู้จะทำหน้าที่ในกระบวนการนิติบัญญัติได้อย่างเสรีและเป็นธรรม

ประชาธิปไตยเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งของการมีธรรมาภิบาล อันที่จริงแล้วธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่เกี่ยวพันกันอยู่ ประเทศใดที่มีได้เป็นประชาธิปไตย การมีธรรมาภิบาลคงเกิดขึ้นได้ยากยิ่ง เพราะไม่มีปัจจัยสำคัญของการเป็นธรรมาภิบาล หรือไม่สามารถที่จะเกิดขึ้น หรือทำให้เกิดขึ้นได้ อาทิเช่น หลักของนิติธรรม นิติรัฐ ผู้มีอำนาจจะใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวก

พ้องมากกว่าเพื่อประชาชนโดยรวม ทั้งนี้เพื่อให้คงความมีอำนาจของตนและพวกต่อไป กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ จึงเป็นไปเพื่อกำจัดฝ่ายตรงข้ามเสียมากกว่า

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเกิดขึ้นยากมากเพราะตราบไต่ที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของภาครัฐได้ ตราบนั้นผู้มีอำนาจสามารถทำงานได้ยากยิ่ง เพราะต้องคอยตอบคำถาม ต้องให้ข้อมูล ให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนกลุ่มต่างๆ มาร่วมรับรู้ ตัดสินใจ และที่สำคัญ หากใช้หลักการนี้มากๆ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หรือถอดถอน อาจนำมาสู่การหลุดจากอำนาจได้

อนึ่งธรรมาภิบาลจะยั่งยืนต้องมีประชาธิปไตยที่ยั่งยืนและความยั่งยืนของประชาธิปไตยจะเกิดได้ต้องมีประชาชนมีจิตสำนึกและพฤติกรรมในการเป็นประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นสถาบันประชาธิปไตยมีประสิทธิภาพทางการเมืองของประเทศ มีทุนทางสังคมสูง มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ผู้นำเป็นผู้แทนประชาชนอย่างแท้จริง มาจากการเลือกตั้งของประชาชน

15.

วิชา การสืบสวนคดีค้างเก่า

15. วิชา การสืบสวนคดีค้างเก่า

เดิมมีระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเล่ม 2 ภาคผนวก ลักษณะที่ 13 บทที่ 4 ให้คำจำกัดความของคดีตกค้างไว้ดังนี้

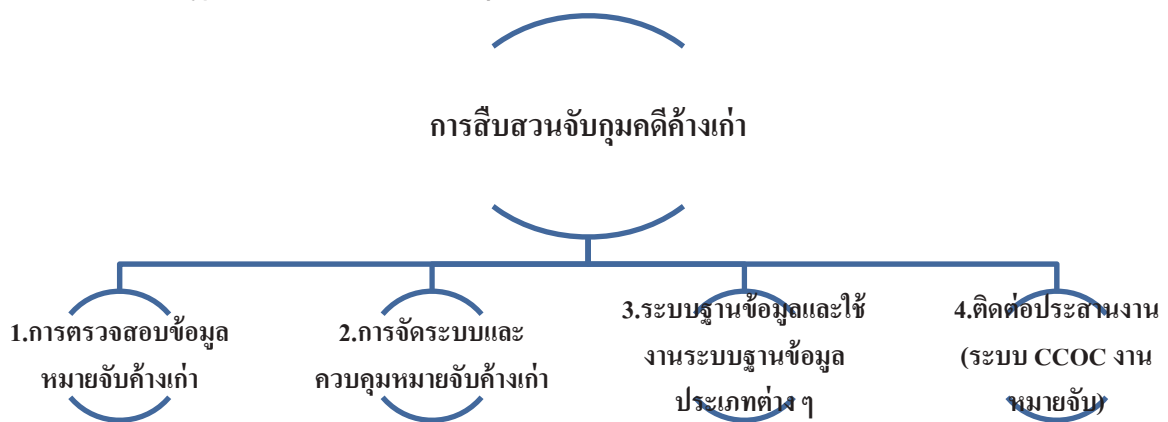
- คดีที่เกิดขึ้นในรอบเดือนที่ผ่านมา ก่อนรอบเดือนที่รายงานซึ่งยังจับกุมผู้ต้องหาไม่ได้เลย
- คดีที่เกิดขึ้นในรอบเดือนที่ผ่านมา ก่อนรอบเดือนที่รายงานซึ่งมีการจับกุมผู้ต้องหาได้บางส่วน และมาจับผู้ต้องหาได้เพิ่มในรอบเดือนที่รายงาน

สนพ.ตร. มีหนังสือ สนพ. ด่วนที่สุด ที่ 0625.52/537 ลง 11 มี.ค. 2541 ข้อ 2.2 ระบุไว้ว่า “คดีค้างเก่า หมายถึง คดีที่เกิดขึ้นแล้วยังจับตัวคนร้ายไม่ได้หรือจับกุมคนร้ายได้บางส่วนหรือยังจับกุมคนร้ายได้ไม่ครบตามจำนวนที่ร่วมกันกระทำความผิด” ซึ่งคดีประเภทนี้ มี 2 ลักษณะ คือ

- คดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดและออกหมายจับได้
- คดีที่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด

ตร. ให้ใช้คำจำกัดความของ “คดีค้างเก่า” ให้หมายถึง คดีอาญาที่ทำการสืบสวนสอบสวนครบ 360 วัน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษและยังจับกุมตัวคนร้ายหรือผู้กระทำความผิดไม่ได้

1.ขั้นตอนการปฏิบัติในการสืบสวนจับกุมคดีค้างเก่า

ขั้นตอนที่ 1. การตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับ

ก่อนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะนำหมายจับไปปฏิบัติงาน จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับ ก่อนเพื่อให้แน่ใจว่าหมายจับดังกล่าวเป็นหมายจับบุคคลที่ถูกต้อง โดยสามารถตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับ ได้ดังนี้

1. เลขที่หมายจับ/วันที่ออกหมายจับ
2. ศาลที่ออกหมายจับ
3. ชื่อ สกุล บุคคลที่ถูกออกหมายจับ
4. ข้อกล่าวหา
5. วันมีผลและวันขาดอายุความ
6. ตราประทับของศาล และการลงนามของผู้พิพากษา

1.1 การตรวจสอบข้อมูลหมายจับค้างเก่า

ก่อนที่จะนำหมายจับไปดำเนินการสืบสวนติดตามจับกุมบุคคลตามหมายจับ จะต้องมีการตรวจสอบหมายจับ เพื่อทราบว่าหมายจับดังกล่าวยังสามารถจับกุมได้หรือไม่ มีการจับกุมแล้วหรือไม่ มีการถอนคำร้องทุกข์แล้วหรือไม่ ซึ่งการจะตรวจสอบ สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

- 1.1.1 ตรวจสอบจากสารบบสารสนเทศของ ตร. (POLIS, E-COP)
- 1.1.2 ตรวจสอบจากสารบบหมายจับของสถานีตำรวจ
- 1.1.3 ตรวจสอบจากผลคดีชั้นอุทธรณ์
- 1.1.4 ตรวจสอบการดำเนินคดีชั้นศาล

1.1.1 การตรวจสอบจากสารบบสารสนเทศของ ตร.

ในการตรวจสอบข้อมูลหมายจับจากสารบบสารสนเทศของ ตร. นั้น สามารถตรวจสอบข้อมูลได้สารบบ POLIS หรือ E-COP หรือสารบบของกองบัญชาการ , ตำรวจภูธรจังหวัด แต่สามารถตรวจสอบข้อมูลหมายจับได้เพียงเบื้องต้นเท่านั้น เนื่องจากความไม่ครบถ้วนของข้อมูลในสารบบ

1.1.2 การตรวจสอบจากสารบบหมายจับของสถานีตำรวจ

ในทุกสถานีตำรวจเมื่อพนักงานสอบสวนดำเนินการขอหมายจับจากศาลแล้ว จะมีการจัดเก็บสารบบหมายจับไว้ประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ โดยสามารถตรวจสอบจากสารบบหมายจับ หรือสมุดคุมคดี

ประจำสถานีตำรวจ ซึ่งสามารถตรวจสอบข้อมูลหมายจับได้ว่า หมายจับดังกล่าวมีการจับกุมแล้วหรือไม่ มีการถอนหมายจับหรือไม่ หรือในคดีดังกล่าวมีการจับกุมผู้ต้องหาหรือไม่ ผลการดำเนินคดีเป็นอย่างไร

1.1.3 การตรวจสอบผลคดีชั้นอัยการ

การตรวจสอบผลคดีชั้นอัยการ สามารถตรวจสอบได้ว่ามีความเห็นทางคดีเป็นอย่างไร สิ่งฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ต้องหา ในกรณีมีความเห็นสั่งฟ้อง มีการนำตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องต่อศาลแล้วหรือไม่ ซึ่งหากยังไม่มี การนำตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องต่อศาล แสดงว่าหมายจับดังกล่าวสามารถนำไปจับกุมผู้ต้องหาได้

1.1.4 การตรวจสอบการดำเนินคดีชั้นศาล

การตรวจสอบข้อมูลหมายจับในชั้นศาลนั้น ให้ตรวจสอบจากเขตอำนาจศาลที่ออกหมายจับ โดยสามารถตรวจสอบผลการพิจารณาคดีในชั้นศาล ว่าในคดีดังกล่าวได้มีการนำตัวบุคคลตามหมายจับมา พิจารณาคดีในชั้นศาลแล้วหรือไม่ และสามารถตรวจสอบได้จากผลรายงานการจับกุมบุคคลตามหมายจับของ ศาลได้อีกส่วนหนึ่ง เมื่อได้ตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับคดีค้างเก่าจากทั้งสามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่าเป็นหมายที่ถูกต้องและยังต้องการตัวผู้ต้องหาภายในอายุความ จึงสามารถนำหมายจับไปสืบสวนติดตาม จับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับนั้น ๆ ต่อไป ถ้าเป็นไปได้ เมื่อได้ตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับค้างเก่าเสร็จ ลินแล้ว ควรนำสำเนาหมายจับที่ตรวจสอบแล้วไปให้ หัวหน้าสถานีตำรวจที่มีอำนาจออกหมายจับนั้น ลงลายมือชื่อรับรองด้วยก็ได้

ขั้นตอนที่ 2. การจัดระบบและการควบคุมหมายจับค้างเก่า

โดยปกติทุกสถานีตำรวจจะเก็บรวบรวมหมายจับค้างเก่าไว้ประจำหน่วยอยู่แล้ว แต่ยังไม่เป็นระบบ หรือหลากหลายวิธี บางครั้งไม่สามารถค้นหาหมายจับได้ บางหมายจับได้สูญหายไป ไม่สามารถที่จะติดตาม จับกุมผู้กระทำความผิดมาบังคับลงโทษตามกฎหมายได้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้มีคำสั่ง ที่ 0007.22/2462 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2556 เรื่อง การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับตามโครงการ บริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม command and control operation center (ccoc) โดยให้แต่ละกองบัญชาการกองบังคับการ และสถานีตำรวจในสังกัด ตร. จัดเก็บข้อมูลหมายจับเป็น 2 ระบบ คือ

1. ระบบแฟ้ม

2. ระบบสารสนเทศ โดยใช้โปรแกรม microsoft access ซึ่งจะเก็บรวบรวมและติดตั้งไว้ที่ ศูนย์ ccoc ประจำ สถานีตำรวจ นั้น ๆ

1.การจัดเก็บระบบแฟ้ม

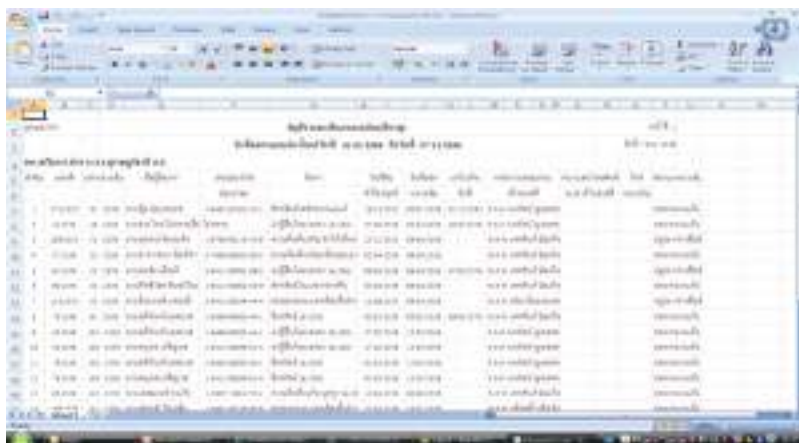

ใช้แฟ้มแบบสันหนา ขนาด 3 นิ้ว เอ 4 ในแต่ละแฟ้มประกอบด้วย สำเนาหมายจับ พร้อมตำหนิรูปพรรณ แฟ้มละ 200 หมายถึง มีการจัดทำสารบัญชัหมายจับ เรียงหมายจับตามเลขหมายจับ ที่ออกโดยศาลของแต่ละศาล (ศาลจังหวัด , ศาลแขวง , ศาลเยาวชน ของแต่ละปีที่ศาลออกหมาย) โดย รายละเอียดการดำเนินการเกี่ยวกับหมายจับในแต่ละแฟ้ม เช่น ถูกจับ , ขาดอายุความ , อายุตัวหรือผู้ต้องหา เสียชีวิต จะหมายเหตุไว้ในสารบัญชัของแต่ละแฟ้ม

ในแต่ละหมายจับที่อยู่ภายในแฟ้มต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหาที่จะนำมาวิเคราะห์หมาย เพื่อการสืบสวนจับกุม เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร , สิทธิรักษาพยาบาล , ประกันสังคม , ขนส่ง , การเงิน , เลือกตั้ง , โทรศัพท์ และอื่นๆ

มีรายงานการสืบสวนเป็นระยะของแต่ละหมายจับเพื่อสะดวกในการนำข้อมูลมาใช้ในการติดตาม

2.การจัดเก็บด้วยระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Microsoft Access)

การจัดเก็บด้วยระบบคอมพิวเตอร์นั้น ตร. ได้ให้ใช้โปรแกรม Microsoft Access ในการ จัดเก็บ โดยให้รวบรวมข้อมูลของหมายจับทั้งหมดที่ออกโดยศาล ทั้งที่มีการจับกุมตัว , อายุตัว , ขาดอายุ ความ, ถอนหมาย หรือยกคำร้อง โดยในโปรแกรมดังกล่าวจะระบุข้อมูลเกี่ยวกับเลขหมายจับที่ออกโดยศาล เลขคดี ชื่อผู้ต้องหา วันเดือนปีที่ออกหมาย วันขาดอายุความ เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ฐานความผิด ประเภทความผิด กลุ่มคดี นามแฝง บ้านเลขที่ บิดา มารดา หมายเหตุ

โดยการจัดเก็บข้อมูลโดยข้อมูลดังกล่าวเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์หมายตรวจสอบ สถานะของหมาย ผ่านทางระบบเว็บไซต์

ขั้นตอนที่ 3. ระบบฐานข้อมูลและการใช้ข้อมูลประเภทต่าง ๆ

3.1 แนวทางการสืบค้นทางเทคโนโลยี

กฎหมายเกี่ยวข้องที่ควรทราบ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มีมาตราสำคัญคือ

มาตรา 5 ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ และมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษ

มาตรา 6 ผู้ใดล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการ เฉพาะ ถ้านำมาตรการดังกล่าวไปเปิดเผยโดยมิชอบ ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษ

มาตรา 7 ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ และมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษ

มาตรา 8 ผู้ใดกระทำความผิดโดยมิชอบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อดักจับไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมิได้มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ได้ ต้องระวางโทษ

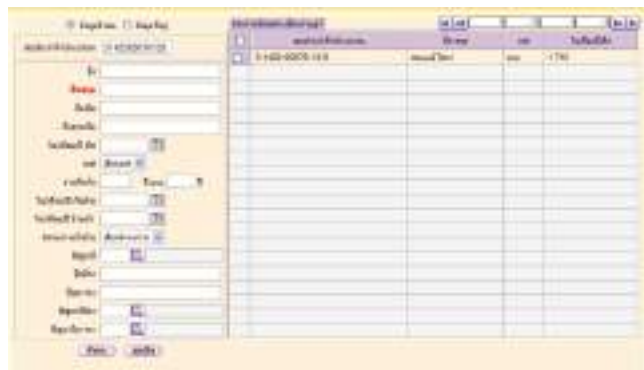
สรุป มาตรา 5 ไม่มีรหัสเข้าระบบแต่เจาะเข้าระบบ มาตรา 6 รู้รหัสเข้าระบบของผู้อื่นแล้วเปิดเผย มาตรา ๗ เข้าในระบบแต่ใช้รหัสของผู้อื่น มาตรา 8 ดักจับข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลสาธารณะ

3.2 สืบค้นจากระบบ Polisการเชื่อมต่อระบบ Polis

1. สายสัญญาณ Polis, คอมพิวเตอร์, รหัส Polis
2. สายสัญญาณ Internet, คอมพิวเตอร์, รหัส SSL VPN, รหัส Polis
3. สัญญาณ WI-FI, คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์หรือแทปเล็ต, รหัส SSL VPN, รหัส Polis
4. สัญญาณ sim net, โทรศัพท์หรือแทปเล็ต, รหัส SSL VPN, รหัส Polis

3.3 การสืบค้นข้อมูลบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์

สืบค้นจากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก กรณีมีเลข 13 หลัก เพื่อค้นหาภาพใบหน้าบุคคลในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงที่อยู่ จะได้ข้อมูลตรงกับบุคคลที่ต้องการ

สืบค้นจากชื่อ สกุล กรณีไม่ทราบบัตรประชาชน 13 หลัก อาจจะพบ ชื่อ สกุล เดียวกันหลายคน จะได้ข้อมูลไม่ตรงกับบุคคลที่ต้องการ ต้องตรวจสอบข้อมูลข้างเคียงเช่น เพศ อายุ ที่อยู่ เพิ่มเติม

สืบค้นจากชื่อ สกุลเดิม กรณีตรวจค้นไม่พบให้พิมพ์ชื่อเดิม สกุลเดิม เพื่อค้นหาชื่อสกุลใหม่

เลขที่บัตรประชาชน	ชื่อ	นามสกุล	วันที่เกิด
3-100-00000-0-0	สมชาย งาม	งาม	10 ต.ค. 2535
3-100-00000-0-0	สมชาย งาม	งาม	10 ต.ค. 2535
3-100-00000-0-0	สมชาย งาม	งาม	10 ต.ค. 2535

เลขที่บัตรประชาชน	ชื่อ	นามสกุล	วันที่เกิด
3-100-00000-0-0	สมชาย งาม	งาม	10 ต.ค. 2535

สืบค้นหาบุตรจาก สกุล ชื่อบิดาหรือมารดา กรณีทราบชื่อบิดาหรือมารดา ต้องการทราบว่า มีบุตรกี่คนซึ่งอาจจะอยู่คนละท้องที่

เลขที่บัตรประชาชน	ชื่อ	นามสกุล	วันที่เกิด
3-100-00000-0-0	สมชาย งาม	งาม	10 ต.ค. 2535

สืบค้นบุคคลจากเลขรหัสประจำบ้าน 11 หลักกรณีตรวจทะเบียนราษฎร ทราบว่าย้ายมาจาก
รหัสบ้านเลขที่ใด เพื่อตรวจสอบ หาญาติ จากบ้านเดิม

เลือก	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อ	เพศ	วันเดือนปีเกิด
☐	5-3304-00000-13-4	โพธิ์ทอง วัฒน	ชาย	15 ต.ค. 2525
☐	1-3302-01232-00-3	สมชาย วัฒน	ชาย	1 ต.ค. 2543
☐	1-8-09-02294-02-6	สมชาย วัฒน	ชาย	24 ต.ค. 2553
☐	3-3304-00454-77-6	สมชาย วัฒน	ชาย	1 ต.ค. 2542
☐	3-3304-00454-79-7	สมชาย วัฒน	ชาย	1 ต.ค. 2543

สืบค้นบุคคลจากบ้านเลขที่กรณีรู้เพียงบ้านเลขที่ เพื่อทราบบุคคลภายในบ้าน
หมายเหตุ หมู่ที่ ถ้าเป็นเลขตัวเดียวให้ใส่เลข 0 นำหน้า

เลือก	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อ	เพศ	วันเดือนปีเกิด	บ้านเลขที่
☐	3003300000	สมชาย วัฒน	ชาย	1 ต.ค. 2543	3003300000
☐	3003300000	สมชาย วัฒน	ชาย	1 ต.ค. 2543	3003300000
☐	3003300000	สมชาย วัฒน	ชาย	1 ต.ค. 2543	3003300000
☐	3003300000	สมชาย วัฒน	ชาย	1 ต.ค. 2543	3003300000
☐	3003300000	สมชาย วัฒน	ชาย	1 ต.ค. 2543	3003300000

บัตรประชาชนบอกอะไรได้บ้าง

สำนักงานทะเบียนกลาง ได้กำหนดวิธีการจัดทำและควบคุมทะเบียนราษฎรไว้ดังนี้

1. เลขประจำตัวประชาชน มี 13 หลัก แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 มี 1 หลัก หมายถึง ประเภทบุคคล ซึ่งมี 8 ประเภท

- ส่วนที่ 2 มี 4 หลัก หมายถึง สำนักทะเบียนที่ออกเลขประจำตัวให้กับประชาชน

(หลักที่ 2 และ 3 หมายถึงจังหวัด หลักที่ 4 และ 5 หมายถึงอำเภอ หรือเทศบาล)ประเภท

ของบุคคลที่อยู่ในระบบทะเบียนราษฎร แบ่งออกเป็น 8 ประเภท คือ

- ประเภทที่ 1 ได้แก่ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทย ได้แจ้งการเกิดภายในกำหนดเวลาที่

กฎหมายกำหนด

- ประเภทที่ 2 ได้แก่ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทย ได้แจ้งการเกิดเกินกำหนดเวลาที่

กฎหมายกำหนด

- ประเภทที่ 3 ได้แก่ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวซึ่งมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านก่อนวันที่ 31 พฤษภาคม 2527

- ประเภทที่ 4 ได้แก่ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและมีการย้ายเข้าในทะเบียนบ้านขณะยังไม่มีเลขประจำตัวประชาชน (ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม 2527)

- ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 รวมกันมี 7 หลัก หมายถึง ลำดับที่ของบุคคลในแต่ละประเภท

ของแต่ละสำนักทะเบียน

- ส่วนที่ 5 หมายถึง เลขตรวจสอบความถูกต้องของเลขประจำตัวประชาชนทั้งหมด

- ประเภทที่ 5 ได้แก่ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวที่ได้รับ

อนุมัติให้เพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน

- ประเภทที่ 6 ได้แก่ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายในลักษณะชั่วคราว

และคนต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- ประเภทที่ 7 ได้แก่ บุตรของบุคคลประเภทที่ 6 ซึ่งเกิดในประเทศไทย

- ประเภทที่ 8 ได้แก่ บุคคลต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยหรือ บุคคลที่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมาย

3.4 สืบค้นข้อมูลบุคคลโครงข่ายสอบสวนคดี สืบค้นประวัติคดีอาญา,หมายจับ,บุคคลพันโทษ

ID	ชื่อ	ตำแหน่ง	ข้อมูลอื่น
1000000	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000001	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000002	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000003	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000004	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000005	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000006	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000007	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000008	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000009	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550
1000010	นายสมชาย ใจดี	นายอำเภอ	10/10/2550

- ควรตรวจสอบทะเบียนราษฎรว่าบุคคลที่ต้องการต้องสอบมีการเปลี่ยนชื่อ นามสกุลหรือไม่ เพราะ การสืบค้นจากโครงข่ายสอบสวนคดีข้อมูลต้องตรงกัน
- การใช้เสียงฟ้องช่วยค้นหาได้เมื่ออักขรผิดแต่เสียงคล้ายกัน
- การตรวจสอบด้วยเลขบัตรประจำตัวประชาชน อาจจะไม่พบเพราะการลงข้อมูลยังไม่สมบูรณ์
- เลือกสิ่งที่ต้องการตรวจได้ครั้งละ 3 หัวข้อ

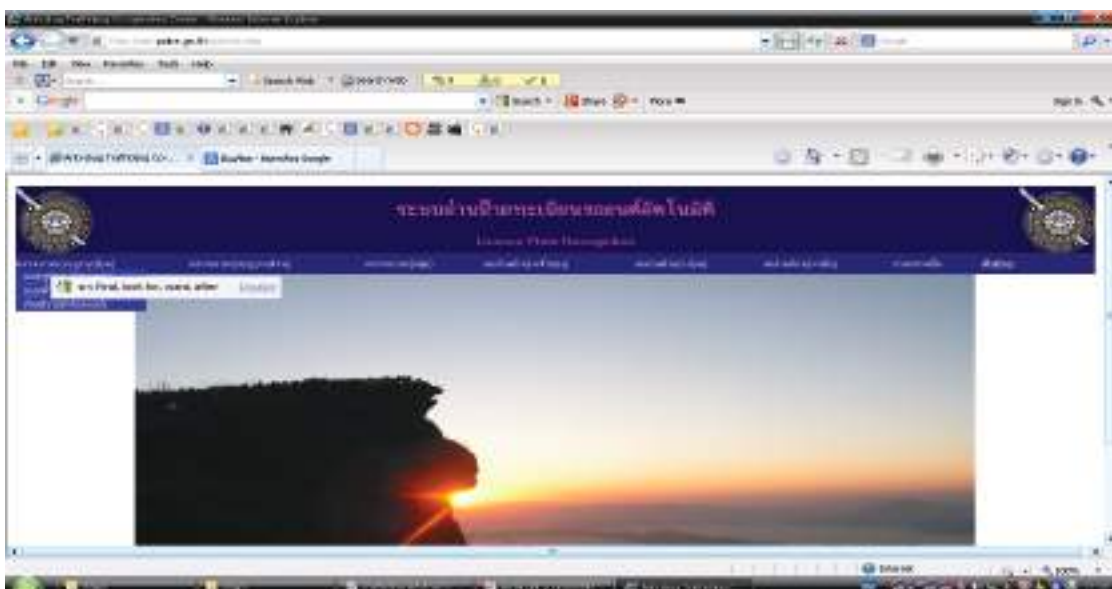
3.5 สืบค้นข้อมูลทะเบียนยานพาหนะ

จังหวัดที่ออกใบอนุญาต	นครปฐม	สาขาที่ออกใบอนุญาต	อ.สามพราน
ชนิดใบอนุญาต	รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล	เลขที่ใบอนุญาต	46000997
วันเดือนปี	18 ต.ค. 2546	จังหวัดเดิมที่ออกใบอนุญาต	นครปฐม
วันหมดอายุ	17 ก.พ. 2552	ชนิดใบอนุญาตเดิม	รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล
เลขที่ประจำตัวประชาชน	5-1606-00041-60-3		
ชื่อ	อาแหม่	ชื่อสกุล	ตาจาม
สัญชาติ	ไทย	วันเดือนปีเกิด	17 ก.พ. 2524
ที่อยู่	197/6 ม.11 ท้องนา		
อำเภอ	อ.ศรีราชา	จังหวัด	ชลบุรี
สถานที่ออกใบอนุญาต	ไม่ระบุ	อายุที่ออกใบอนุญาต	0
ครั้งที่ต่ออายุ	0	เลขที่คุมใบอนุญาต	306353
รหัสอายุใบอนุญาต		ใบสั่งจราจร	

ข้อมูลจากรถ บอกอะไรเราได้บ้าง

- รถเข้าชื่อ บอก ผู้ถือกรรมสิทธิ์ (ไฟแนนซ์) สามารถติดต่อเอาข้อมูลที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ต้องหาได้
- ยี่ห้อรถ สามารถติดต่อศูนย์บริการของรถยี่ห้อนั้นๆ ตรวจสอบข้อมูลการเข้ารับบริการครั้งต่อไป พร้อมทั้งการแจ้งที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์

3.6 สืบค้นจากด้านอัจฉริยะ <http://nsb.police.go.th/>

ด่านอัจฉริยะ หรือ License plate

เป็นระบบอ่านป้ายทะเบียนรถยนต์อัตโนมัติ ซึ่งติดตั้งกล้องไว้ที่จุดตรวจของสถานีตำรวจ แต่ละภาค เพื่อบันทึกข้อมูลหมายเลขทะเบียนรถ รูปรถ ที่ผ่านจุดด่านตรวจ

วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบรถที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รถที่แจ้งหาย เมื่อรถผ่านด่านตรวจ เมื่อรถเข้าหมายผ่านด่านตรวจใด วันเวลาใด ระบบจะเก็บข้อมูล ทะเบียน รวมทั้งบันทึกภาพ รถที่ผ่านด่านตรวจ ซึ่งเราสามารถ ตรวจสอบผ่าน webserver ได้

รายละเอียดการตรวจสอบ

1. ตรวจหารถ (ระบุทะเบียน) สามารถตรวจสอบได้ทั้งภาพ และ ตัวอักษร
 2. ตรวจหารถ (ระบุทะเบียน บางส่วน) สามารถตรวจสอบได้ทั้งภาพ และตัวอักษร
 3. ตรวจหากลุ่มรถ (รถแจ้งหาย / ฝักระวัง หรือรถเกี่ยวข้องกับยาเสพติด)
 4. รถผ่านด่าน (เจ้าของ) หมายถึง การตรวจสอบรถที่ผ่านด่านตรวจติดตั้งกล้อง
 5. รถผ่านด่าน (ก่อน) หมายถึง หากเราทราบรถที่ผ่านด่านก่อนหน้านี้ ว่าผ่านด่านตรวจใดมา เราสามารถสกัดจับรถในด่านต่อไปได้
 6. รถผ่านด่าน (หลัง) หมายถึง กรณีที่รถไม่ผ่านด่านที่เราติดตั้งกล้อง อาจมีความเป็นไปได้ที่รถเป้าหมาย จะใช้เส้นทางอื่น ซึ่งสามารถ วางแผนสกัด ในเส้นทาง อื่นๆ ต่อไป
 7. การตรวจค้น ข้อมูลการตรวจค้นรถ จะถูกบันทึกไว้ในระบบ ซึ่งเราสามารถเรียกดู ได้ว่ารายละเอียดการตรวจค้นของด่าน ก่อนหน้า มีการพบสิ่งผิดกฎหมาย หรือไม่
 8. ตัวช่วย ทะเบียนรถ - สามารถค้นหาผู้ครอบครองรถ ได้
 - ผู้ครอบครองรถ สามารถค้นหาการครอบครองรถ ซึ่งบุคคลคนเดียวอาจมีรถในครอบครองจำนวน หลายคัน
 - ประเภท และ สีรถ เพื่อตรวจสอบ ว่า ทะเบียนรถ ในเขตพื้นที่มีรถลักษณะดังกล่าว จำนวนเท่าใด
 - แผนที่ด่านตรวจ ซึ่งจะระบุ ตำแหน่ง ของ จุดตรวจ ที่ติดตั้งกล้อง ไว้ ซึ่งเราสามารถวางแผน ในการจับกุม หรือสกัดรถที่กระทำผิดกฎหมาย ได้
- ข้อมูลที่ได้ คือ ทราบขอบเขต พื้นที่ใช้งานของรถ เส้นทางการใช้งาน วัน เวลาที่ผ่านด่านอัจฉริยะ ทำให้เราสามารถ นำไปประกอบกับข้อมูลอื่น ที่เราหาได้ นำไปสู่การจับกุมต่อไป

3.7 สืบค้นจากสำนักงานส่งเสริมสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

- การเชื่อมต่อเข้าระบบ
- สัญญาณ Internet.คอมพิวเตอร์
- สัญญาณ Wi-Fi,คอมพิวเตอร์,โทรศัพท์,แทปเล็ต
- สัญญาณ sim net,โทรศัพท์,แทปเล็ต
- สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์
- <http://ucsearch.nhso.go.th/ucsearch/index.jsp> สำหรับเจ้าหน้าที่
- <http://www.nhso.go.th/peoplesearch/> บุคคลทั่วไป

ข้อมูลที่ได้จากสิทธิรักษา

- สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ใช้สิทธิรักษา
- สิทธิราชการ/รัฐวิสาหกิจ (บุคคลในครอบครัว) ดูเพิ่มเติมข้อมูลกรมบัญชีกลาง (สิทธิสวัสดิการ รักษา) ต้นสังกัดเบิกจ่ายหน่วยงานใด จังหวัดใด

- สิทธิอยู่ในการควบคุมของราชทัณฑ์ กรณีผู้ต้องขังป่วยและเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลก็จะสามารถสืบค้นต่อได้ว่าส่งผู้ป่วยมาจากเรือนจำใด
- สิทธิคนพิการ ตรวจสอบเพิ่มเติมได้ว่ารับเบี้ยยังชีพคนพิการจากเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลใด พัฒนาสังคมได้โอนเงินเข้าเพื่อให้หน่วยงานจ่าย อาจจะจ่ายโดยตรงหรือโอนเข้าบัญชี
- สิทธิผู้สูงอายุ 60 ปี ตรวจสอบเพิ่มเติมได้ว่ารับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากเทศบาลหรือองค์การบริหาร ส่วนตำบลใด พัฒนาสังคมได้โอนเงินเข้าเพื่อให้หน่วยงานจ่าย อาจจะจ่ายโดยตรงหรือโอนเข้าบัญชี
- สิทธิประกันสังคม เพื่อตรวจสอบเพิ่มเติมกับสำนักงานประกันสังคมว่ามีสถานที่ทำงานอยู่ที่ใด
- สิทธิทหารเกณฑ์ จะทราบว่าอยู่ค่ายใดเริ่มใช้สิทธิและสิ้นสุดเมื่อใด

3.8 สืบค้นข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประกันสังคม พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตราสำคัญ

มาตรา 33 ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ประกันตนลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนอยู่แล้วตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์และยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตนต่อไป

มาตรา 39 ผู้ใดเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลง ตามมาตรา 38(2) ถ้าผู้นั้น ประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

จำนวนเงินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งต้องส่งเข้ากองทุนตามมาตรา 46 วรรคสอง ให้เป็นไปตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้โดยให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในขณะนั้นด้วย ให้ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละครั้ง ภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งซึ่งไม่ส่งเงินสมทบหรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคสาม ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่ยังมิได้นำส่งหรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวัน หรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง

มาตรา 40 บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 จะสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงาน

หลักเกณฑ์ และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับตาม มาตรา 54 ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

สรุป มาตรา 33 เป็นผู้ประกันตนและอยู่ระหว่างทำงาน มาตรา 39 เป็นผู้ออกจากงานแล้ว และสมัครใจประกันตนต่อ มาตรา 40 สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนแต่ไม่เคยเป็นลูกจ้าง

การเชื่อมต่อเข้าระบบ

- สัญญาณ Internet.คอมพิวเตอร์
- สัญญาณ Wi-Fi,คอมพิวเตอร์,โทรศัพท์,แทปเล็ต
- สัญญาณ sim net,โทรศัพท์,แทปเล็ต

- สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์

<http://www.sso.go.th/wpr/service04.jsp?cat=243&webId=0> บุคคลทั่วไป
ตรวจสอบเบื้องต้น

ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น ไม่พบข้อมูล ประวัตรัก ลากออก เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา

39,40

ประสานขอข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคม

ข้อมูลที่ได้จากสำนักงานประกันสังคม

- รายชื่อสถานประกอบการที่ผู้ประกันตนเคยทำงาน ข้อมูลเกี่ยวกับ เลขประจำตัวประชาชน สถานการณ์ทำงาน ชื่อ สกุล เลขที่หลักฐานขึ้นทะเบียน วันเดือนปีเกิด เลขที่บัญชี วันเข้างาน วันสิ้นสุด
- รายละเอียดข้อมูลสถานประกอบการ ข้อมูลเกี่ยวกับ เลขที่บัญชี ชื่อสถานประกอบการ ชื่อทั่วไป ประเภทธุรกิจ ที่อยู่สถานที่ทำงานที่ติดต่อ (อาจจะเป็นที่เดียวกันหรือคนละที่กับสถานที่ทำงาน)
- การสืบค้นข้อมูลจากสารบบประกันสังคม นั้นทำให้ได้ข้อมูลว่า ปัจจุบันผู้ต้องหา ทำงานอยู่ที่ไหน ยังทำงานอยู่หรือไม่ หรือลาออกไปหรือยัง

3.9 สืบค้นจากการใช้ระบบเทคโนโลยีอื่นๆ

<https://www.google.co.th/>

เป็นแหล่งข้อมูลใหญ่ ที่เราสามารถ หาข้อมูลได้หลายอย่าง สามารถนำไปต่อยอดข้อมูลได้อีก *เทคนิคการใช้ Google นำข้อมูลที่มีอยู่ของผู้ต้องหา เข้าค้น google เช่น ชื่อ – สกุล หมายเลขโทรศัพท์ ทะเบียนรถ ผู้ต้องหา ฯ ซึ่งเราจะพบการโพสต์ข้อความต่าง ๆ ของผู้ต้องหา เชื่อมโยงไปยัง เฟสบุ๊ก เว็บประกาศขายของ หรืออื่นๆ ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังตัวผู้ต้องหาได้

<https://www.facebook.com>

ข้อมูลที่ได้จาก ข้อมูลการใช้งาน facebook บางครั้ง ผู้ต้องหาที่เราติดตาม อาจมีการโพสต์ระบุ สถานที่ทำงาน ไว้ ทำให้เราสามารถติดตามจับกุมตัวได้

3.10 สืบค้นจากข้อมูลการเลือกตั้ง

แหล่งข้อมูล

- สำนักงาน กกต.จังหวัด www.khonkhai.com

The screenshot shows a webpage with a header area containing the text "อินดิทอนรับรู้" and a quote: "คนไทยต่อจากคุณ" "เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมไทย เราภูมิใจที่ได้เป็นคนไทย เพื่อ...". Below this is a large banner for "Thailand Gateway" with the text "ประตูสู่การบริการภาครัฐ". Underneath the banner, there is a list of services: "• Thailand GateWay คือ การให้บริการประชาชนทั่วไป และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งจะได้ให้บริการด้วยหลายรายการ เช่น ประวัติทะเบียนราษฎร มีบัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนรถ และข้อมูลของบุคคลที่เสียชีวิต E-mail: info@khonkhai.com โทรศัพท์: 02-2546000 และ 02-2546001". On the left side of the page, there is a sidebar with a green header "สารบัญ" and a list of links: "หน้าแรก", "ประวัติการบริการภาครัฐ", "Khonkhai Certificate", "การบริการภาครัฐ (MOU)", "ข่าวประชาสัมพันธ์", and "ศูนย์รับร้องเรียน (Call center)". Below this is an orange header "ระบบการเลือกตั้ง" and a list of links: "...บัญชีสรุปเลือกตั้งนอกเขต" and "...ตรวจสอบข้อมูลการเลือกตั้ง".

การตรวจสอบข้อมูลการใช้สิทธิเลือกตั้ง ทำให้เราสามารถวางแผน เข้าทำการสืบสวนหาข่าว หรือเฝ้า
 จด เพื่อทำการจับกุม ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ซึ่งผู้ต้องหา อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งที่มีสิทธิ

3.11 สืบค้นข้อมูลจากราชทัณฑ์

- สืบค้นจากศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระทรวงยุติธรรม (DXC)

ข้อมูลที่ได้จากระบบ DXC นำชื่อ สกุล บุคคลตามหมายจับตรวจสอบในระบบ DXC เพื่อทราบว่าคุณคนดังกล่าวได้ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำใดหรือไม่

- ประสานขอข้อมูลนักโทษในเรือนจำ

ข้อมูลที่ได้จากเรือนจำ เมื่อได้รายชื่อนักโทษในเรือนจำแล้ว นำรายชื่อเข้าตรวจสอบกับระบบ Polis โครงข่ายงานสอบสวนคดี เพื่อค้นหว่านักโทษรายนี้ยังมีหมายจับค้างอยู่หรือไม่

3.12 สืบค้นข้อมูลจากสำนักงานควบคุมประพตติ

- ประสานขอข้อมูลจากสำนักงานควบคุมประพตติ

ข้อมูลที่ได้จากสำนักงานควบคุมประพตติ รายชื่อผู้เข้ารับการฟื้นฟูที่เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สถานที่เข้าบำบัดและระยะเวลาการบำบัด นำรายชื่อที่ได้เข้าตรวจสอบกับระบบ Polis โครงการงานสอบสวนคดี เพื่อค้นหาวายังมีหมายจับค้างอยู่หรือไม่

3.13 สืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ

- ข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ยังมีอีกมากที่อาจจะเป็นข้อมูลสำหรับการติดตามได้ เช่น การประกันชีวิต การใช้ บัตรเครดิต การสั่งซื้ออาหารจานด่วน บัตรห้างสรรพสินค้า เป็นต้นจากข้อมูลทางเทคโนโลยีที่เรา

ได้มานั้น บางครั้งยังไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่การจับผู้ต้องหา ตามหมายจับ จำเป็นจะต้องนำข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ได้ มาประมวลผล และการสืบหาแบบดั้งเดิม การสืบทางรรมหรือภาคพื้นดินก็ยังมีสำคัญ เราต้องมาประมวลความเป็นไปได้จากข้อมูลที่มีอยู่ ทั้งที่ได้มาจากสืบเทคนิค และสืบทางราบ มาประกอบกัน

ขั้นตอนที่ 4. การติดต่อประสานงานในการทำงาน (CCOC หมายถึง)

Command and Control Operations Center(CCOC) ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุมการบริหารจัดการหมายจับให้มีประสิทธิภาพ ตามอนุมัติ ตร. ลง ๒๐ ต.ค. ๒๕๕๖ ทำหนังสือ สง.ผช.ตร. (ปป ๑๓) ที่ ๐๐๐๑ (ปป ๑๓)/๗ ลง ๑๔ ต.ค. ๒๕๕๖ เรื่องอนุมัติโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

วัตถุประสงค์ของการทำ (CCOC) เพื่อจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับค้างเก่าที่อยู่ระหว่างหลบหนี

1. เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความสะดวกเป็นไปด้วยความรวดเร็วมีประสิทธิภาพ และเป็นการป้องกันมิให้ผู้ต้องหาตามหมายจับได้ไปกระทำผิดซ้ำอีก และผู้ต้องหาตามหมายจับที่ได้ถูกจับกุมและคุมขังอยู่ในคดีอื่นจะต้องได้รับการพิจารณาโทษตามกฎหมายอีกส่วนหนึ่ง
2. เพื่อพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการให้เป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อนติดตามและประสานการปฏิบัติในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ
3. เพื่อเป็นการบูรณาการการทำงานของฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายสืบสวนฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม และฝ่ายเทคโนโลยี ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
4. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและเพิ่มองค์ความรู้ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ
5. เพื่อให้การปฏิบัติราชการสัมฤทธิ์ผลตามแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี

ขั้นตอนในการจัดตั้งศูนย์ (CCOC)

1. ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ CCOC โดยให้แต่ละ ภ.จว. หรือ สภ. ดำเนินการรวบรวมบัญชีและเอกสารหมายจับค้างเก่า
2. ทำการตรวจสอบหมายจับค้างเก่าว่า หมายจับดังกล่าวยังสามารถใช้ได้หรือไม่ มีการจับตัวผู้ต้องหาแล้วหรือยัง และ สภ.เจ้าของหมายยังต้องการตัวผู้ต้องหาตามหมายอยู่หรือไม่
3. ตรวจสอบระบบฐานข้อมูลและการใช้งานทางเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ข้อมูลหลักประกันสุขภาพ ข้อมูลสิทธิประกันสังคม ข้อมูลขนส่ง ข้อมูลโทรศัพท์ ข้อมูลธนาคาร ข้อมูลสิทธิเลือกตั้ง และอื่นๆ
4. ทำการวิเคราะห์หมายจับเพื่อให้ทราบว่า ผู้ต้องหาตามหมายจับหลบหนีไปอยู่ที่ไหน
5. จัดชุดเข้าทำการจับกุมผู้ต้องหา
6. รายงานผลการจับกุมไปยังศูนย์ CCOC

ประโยชน์จากการตั้งศูนย์ CCOC

1. มีการควบคุมหมายจับอย่างเป็นระบบ
2. เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจับกุมหมายจับค้างเก่า
3. ช่วยลดจำนวนหมายจับค้างเก่าตามนโยบายของ ตร.
4. ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของจำนวนหมายจับที่มีอยู่ในแต่ละช่วงเวลา

5. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของผู้จับกุมว่าหลังจากออกหมายจับแล้ว สามารถจับกุมได้เป็นร้อยละเท่าไรที่มีอยู่ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถสั่งการต่อไปได้
6. ทำให้เกิดการร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
7. ทำให้เกิดความกระตือรือร้นของผู้ปฏิบัติงาน

โครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

โดย

ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม

(Command and Control Operations Center(CCOC))

๑. ชื่อโครงการ

โครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC))

๒. หลักการและเหตุผล

ตามแผนปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๔ และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน” กำหนดพันธกิจ ให้มีการบังคับใช้กฎหมาย อำนวยความยุติธรรม ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาล และรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและชุมชน และรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธา และตามยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔ ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ยกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติการหลักเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาล โดยลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน และมีระบบกระบวนการที่ตอบสนองนโยบายรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบัน ปัญหาอาชญากรรมยังเป็นปัญหาสำคัญที่สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก ผู้ก่ออาชญากรรมส่วนหนึ่งเป็นบุคคลที่มีหมายจับแต่ยังไม่ถูกจับกุมตัวมาดำเนินคดีและมักจะก่ออาชญากรรมซ้ำอีก สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน ชุมชนและมีผลกระทบต่องานของตำรวจ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับเป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงเห็นควรให้มีโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC)) เพื่อนำนโยบายของรัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง

๒.๑ สภาพปัญหา

การปฏิบัติในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ผ่านมาพบว่ายังไม่สัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในทางปฏิบัติยังพบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ความร่วมมือในการจับกุมตัวผู้ต้องหาการประสาน

/ และตรวจสอบ

และตรวจสอบข้อมูลและที่อยู่ของผู้ต้องหา ฯลฯ รวมทั้งมีผลกระทบต่องบประมาณ จำนวนบุคลากร และระยะเวลา ที่ต้องใช้ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับที่เกินความจำเป็นอีกส่วนหนึ่งด้วย

๒.๒ การติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับในอดีต

สถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนดำเนินการติดตามเพื่อจับกุมตัวผู้ต้องหาตามหมายจับมาดำเนินคดี ตามศักยภาพของหน่วยและตามความสามารถเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจบนายเท่านั้น ในทางปฏิบัติไม่มีการรวบรวมข้อมูลหมายจับอย่างเป็นระบบ รวมทั้งไม่มีการบูรณาการเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม ฝ่ายเทคโนโลยี มาทำงานร่วมกันติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับแต่อย่างใด และไม่มีการอำนวยความสะดวกและประสานการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความสะดวกเป็นไปด้วยความล่าช้า ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร และทำให้ผู้ต้องหาตามหมายจับที่ยังไม่ถูกจับบางรายไปกระทำความผิดซ้ำอีก หรือมีการปล่อยปละละเลยจนเป็นเหตุให้หมายจับขาดอายุความ

๒.๓ การติดตามจับกุมผู้ต้องหาในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน แม้การติดตามจับกุมตัวผู้ต้องหาตามหมายจับจะสามารถดำเนินการอย่างได้ผลในระดับหนึ่ง โดยมีการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำไปสู่การติดตามจับกุมตัวผู้ต้องหาตามหมายจับเพื่อมาดำเนินคดีได้อย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ยังขาดการรวบรวมข้อมูลหมายจับและไม่มีการรวบรวมหมายจับและไม่มีการบูรณาการ อำนาจการสั่งการ ควบคุมและประสานการปฏิบัติ อย่างเป็นระบบแต่อย่างใด

๒.๔ แนวความคิดในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ทำการศึกษาข้อเท็จจริง ปัญหา และอุปสรรค เกี่ยวกับการดำเนินการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับแล้ว จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลโดยใช้ระบบศูนย์ปฏิบัติการในการอำนวยความสะดวกและประสานการปฏิบัติ เพื่อเป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อนติดตามการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและการบูรณาการการทำงานของฝ่ายต่างๆ ทั้งฝ่ายอำนวยความสะดวก ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปรามและฝ่ายเทคโนโลยี เพื่อให้การ ติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับค้างเก่าที่อยู่ระหว่างหลบหนี

๓.๒ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความสะดวกเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเป็นการป้องกันมิให้ผู้ต้องหาตามหมายจับได้ไปกระทำความผิดซ้ำอีกและผู้ต้องหาตามหมายจับที่ได้ถูกจับกุมและคุมขังอยู่ในคดีอื่นจะต้องได้รับการพิจารณาโทษตามกฎหมายอีกส่วนหนึ่ง

/ ๓.๓ เพื่อพัฒนาศูนย์

๓.๓ เพื่อพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการให้เป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อนติดตามและประสานการปฏิบัติในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

๓.๔ เพื่อเป็นการบูรณาการการทำงานของฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม และฝ่ายเทคโนโลยี ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓.๕ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและเพิ่มองค์ความรู้ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

๓.๖ เพื่อให้การปฏิบัติราชการสัมฤทธิ์ผลตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี

๔. เป้าหมาย

โครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC)) มีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับอย่างเป็นระบบ

๕. วิธีการดำเนินการ

๕.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๕.๑.๑ เป็นผู้บริหาร ควบคุม กำกับดูแล ประสานงาน และดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้บรรลุผลตามโครงการ (ขั้นตอนการดำเนินการตามโครงการ ตามแผนก ค ห้ายโครงการ)

๕.๑.๒ ประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจ ให้ความรู้และแนะนำการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

๕.๑.๓ ติดตามและประเมินผลตามโครงการทุกระยะ

๕.๑.๔ แต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๕.๒ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๔ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑-๔ และ ตำรวจภูธรจังหวัดทุกแห่ง ดำเนินการดังนี้

๕.๒.๑ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC)) เพื่อเป็นศูนย์อำนวยการ สั่งการ ควบคุมและประสานการปฏิบัติ ในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ (โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม ตามแผนก ก ห้ายโครงการ)

๕.๒.๒ รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับที่ศาลได้ออกหมายจับไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงปัจจุบัน (การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับค้างเก่า ตามแผนก ข ห้ายโครงการ)

/ ๕.๒.๓ จัดเตรียม

- ๔ -

๕.๒.๓ จัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรทั้งฝ่ายบริหารงานและฝ่ายปฏิบัติการที่จัดตั้งขึ้นตาม
ข้อ ๕.๒.๑ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้และเกิดทักษะเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสืบสวน การตรวจสอบ
ข้อมูลไปสู่การสืบสวน การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำรายงานการสืบสวน

๕.๒.๔ จัดเตรียมความพร้อมของสถานที่และวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม
(Command and Control Operations Center (CCOC)) อาทิเช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสาร เครื่องถ่ายเอกสาร ฯลฯ

๕.๒.๕ จัดเตรียมวางระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม
(Command and Control Operations Center (CCOC)) กับหน่วยปฏิบัติในสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
พร้อมทั้งจัดวางระบบเชื่อมต่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการตรวจสอบข้อมูล เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร
ข้อมูลประกันสังคม ข้อมูลประกันสุขภาพ ข้อมูลขนส่ง ข้อมูลโทรศัพท์ ฯลฯ

๕.๓ สถานที่ตำรวจทุกแห่งในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ และศูนย์
ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ดำเนินการดังนี้

๕.๓.๑ รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับที่ศาลได้ออกหมายจับไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม
๒๕๕๕ ถึงปัจจุบัน

๕.๓.๒ จัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้และเกิด
ทักษะเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสืบสวน การตรวจสอบข้อมูลไปสู่การสืบสวน การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำ
รายงานการสืบสวน

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗

๗. แผนการดำเนินการ

๗.๑ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC)) ทั้งใน
ระดับกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองบัญชาการ
ตำรวจปราบปรามยาเสพติด กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ระดับกองบังคับการ
ตำรวจนครบาล ๑-๙ และตำรวจภูธรจังหวัดทุกแห่ง ให้เสร็จสิ้นภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖

๗.๒ ดำเนินการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับในภาพรวมของหน่วยให้เสร็จสิ้นภายในเดือน
พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๗.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์
ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC))
ตามหัวเวลาที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะได้กำหนด และแจ้งให้หน่วยทราบ

/ ๘. งบประมาณ

๔. ขอบข่ายงาน

ขอบข่ายงานตามปกติของหน่วยฯ และขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อใช้เป็น
สำหรับในการดำเนินงานตามโครงการ

๕. การประเมินผล

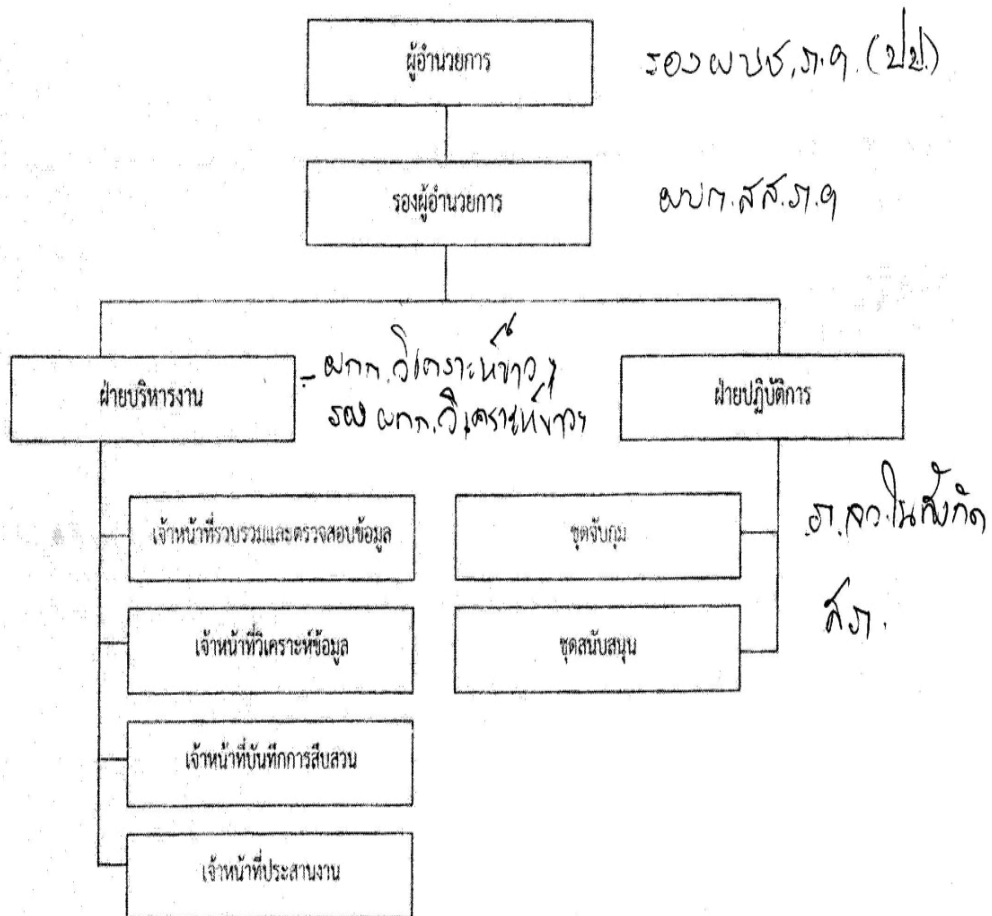
๕.๑ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
กองบัญชาการตำรวจปราบปรามอาชญากรรม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
รายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปีการดำเนินงานที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับทราบ

๕.๒ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ รวบรวมผลการปฏิบัติและประเมินผลในการประมวลผลข้อมูลสำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ

๕.๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕.๑.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เป็นเจ้าของโครงการ
๕.๑.๒ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ	เป็นหน่วยรับผิดชอบโครงการ
๕.๑.๓ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามอาชญากรรม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	เป็นหน่วยดำเนินการ
๕.๑.๔ กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑-๙ ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ	เป็นหน่วยดำเนินการ
๕.๑.๕ สถานีตำรวจทุกแห่ง ในสังกัด กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้	เป็นหน่วยดำเนินการ
๕.๑.๖ หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ในสังกัด กองบัญชาการตำรวจปราบปรามอาชญากรรม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	เป็นหน่วยดำเนินการ

อนุชนก ประกอบ ผนวก ก. : โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center) (CCOC)) ในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๑.๑ ผู้ต้องหาตามหมายจับที่อยู่ระหว่างหลบหนีถูกจับกุมดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๑๑.๒ การบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเป็นการป้องกันมิให้ผู้ต้องหาตามหมายจับที่หลบหนีไปกระทำความผิดซ้ำอีก และผู้ต้องหาตามหมายจับที่ถูกจับกุมและคุมขังอยู่ในคดีอื่นได้รับการพิจารณาโทษตามกฎหมายอีกส่วนหนึ่ง

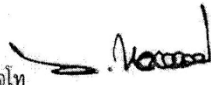
๑๑.๓ ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC)) สามารถเป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อน การปฏิบัติติดตามและประสานการปฏิบัติในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑.๔ มีการบูรณาการงานด้านต่าง ๆ ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ ทั้งฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม และฝ่ายเทคโนโลยี เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑๑.๕ การบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับเกิดประสิทธิภาพ และบุคลากรมีองค์ความรู้ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

๑๑.๖ การปฏิบัติราชการเกิดผลสัมฤทธิ์ผลตามแผนปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติและตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี

พลตำรวจโท

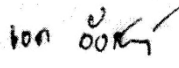

ผู้เสนอโครงการ

(วินัย ทองสอง)

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พลตำรวจเอก

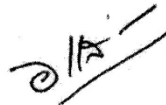

ผู้เห็นชอบโครงการ

(เอก อังสนานนท์)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พลตำรวจเอก

ผู้อนุมัติโครงการ

(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

022528948

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ผอ.สยศ.ตร.

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๑๗๘

ที่ ๐๐๐๗.๒๒/ ๑๓๗

วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ส่งโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับโดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม

(Command and Control Center (CCOC))

เรียน ผบช.น. ผ.๑-๙ ศยต. ก. ปส. และ สตม.

ตามอนุมัติ ตร. ลง ๒๐ ต.ค.๕๖ ทำหนังสือ ส่งผู้ช่วย ผบ.ตร.(ปป ๑๓) ที่ ๐๐๐๑(ปป ๑๓)/๗ ลง ๑๔ ต.ค.๕๖ เรื่อง อนุมัติโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับโดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Center (CCOC)) ซึ่งได้ส่งให้ทุกหน่วยพร้อมกับหนังสือ ตร.ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๐๗.๒๒/๒๔๖๒ ลง ๒๘ ต.ค.๕๖ เรื่อง การสำรวจข้อมูลหมายจับ

เนื่องจาก ผอ.สยศ.ตร. ได้รับการประสานจากหลายหน่วยขอให้ส่งโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับโดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Center (CCOC)) เนื่องจากบางหน่วยยังไม่ได้รับซึ่งอาจเกิดความล่าช้าจากขั้นตอนทางไปรษณีย์ โดยให้ทุกหน่วยดาวน์โหลดได้ที่ www.ccpd.rtpstrategy.police.go.th หัวข้อ "โครงการ CCOC"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

พ.ต.อ.

(วินัย ทับทอง)

รท.รอง ผบก.ฯปรท.ผบก.ผอ.

07-11-13 12:58 Pg: 2

ตำรวจภูธรภาค ๑

เลขที่รับ 4834

วันที่ 8 พ.ย. 56

เวลา 15.46 น.

ฉบับที่ 2

เลขที่รับ 562

วันที่ 7 พ.ย. 56

เวลา 16.30 น.

ผอ.สยศ.ตร. ผอ.สยศ.ตร.

เลขที่รับ ๗๕๕

วันที่ ๗ พ.ย. ๕๖

เวลา ๐๘.๕๐

บทเรียนและประสบการณ์ในการนำหน่วย

พลตำรวจเอก อุดุลย์ แสงสิงแก้ว

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

- ๑) มีภาวะผู้นำ
- ๒) มีเป้าหมายในการทำงาน
- ๓) สร้างทีมในการทำงาน
- ๔) มีวิธีปลุกเร้า สร้างพลัง ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
- ๕) มีพฤติกรรมเป็นที่ศรัทธาเชื่อถือ
- ๖) ต้องรู้จักชม
- ๗) ต้องเสียสละ
- ๘) มีข้อมูล – รู้ระเบียบ – อำนาจ – ยุทธวิธี
- ๙) รู้จักพื้นที่ ภูมิประเทศ มวลชน
- ๑๐) พูดเป็น – ประชุมเป็น
- ๑๑) การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน
- ๑๒) การตรวจสอบข้อมูล – รายงานผู้บังคับบัญชา
- ๑๓) การประสานงาน
- ๑๔) การบริหารเวลา
- ๑๕) สุขภาพ : หลัก ๕ อ.
- ๑๖) การใช้ภาษาอังกฤษ, IT
- ๑๗) การเตรียมการทุกอย่าง
- ๑๘) ใช้หลัก ๔ เกาะติด (พื้นที่ ศัตรู มวลชน บนเกาะติดล่าง)

จัดทำโดย
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จัดพิมพ์โดย โรงพิมพ์ตำรวจ
ถ.เศรษฐศิริ ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๖๘-๒๘๑๑-๓ โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๔๖๕๘